

22 iulie
2011

Nr. 118-121

Anul XVIII
(3914-3917)

MONITORUL OFICIAL

AL REPUBLICII MOLDOVA

moldpres

MONITORUL OFICIAL AL REPUBLICII MOLDOVA este un produs protejat legal și dă dreptul MOLDPRES de a-i autoriza reproducerea ori crearea altor produse derivate numai de către abonați, potrivit contractului de abonament, cu obligația acestora de a-l folosi în limitele prevăzute de contract, de a nu-i distorsiona conținutul și de a menționa obligatoriu sursa „Monitorul Oficial al Republicii Moldova”. Orice altă formă de utilizare a produsului în scopuri de multiplicare și difuzare este interzisă. MOLDPRES își rezervă dreptul de a lua măsurile necesare în cazurile în care nu se respectă prevederile legale de utilizare a produselor sale.

EDITOR: Agenția Informațională de Stat “Moldpres”

Director general Vladimir DARIE

Monitorul Oficial al Republicii Moldova

Redactor-șef Simion ROPOT

Editorul și redacția: 2012, Chișinău, str. Pușkin, 22, Casa Presei, et. 3.

Numărul de înregistrare 475. Certificat de înregistrare a mărcii nr. 12578.

Abonamentele se pot contracta la orice oficiu poștal. Indicele de abonare 21128. Tirajul total 5622.

Telefoane: Editorul 23-34-28, fax 23-26-98; Secretarul general de redacție: 23-44-41; e-mail: monitor@moldpres.md

Redactorii: 23-23-09; Anunțuri, publicitate: tel./fax 23-34-39; e-mail: mo@moldpres.md

Cont nr. 225139709, cod EXMMMD22436, BC “Eximbank-Gruppo Veneto Banca” S.A., filiala nr. 11.

Cont nr. 222472202165, cod BSOCMD2X722, BC “Banca Socială” S.A. interrațională.

Cont nr. 22516014983206, cod BECOMD2X609, Banca de Economii, filiala nr.1 Chișinău.

Chișinău, Agenția Informațională de Stat MOLDPRES.

Cod fiscal 1003600071952. Tiparul: Editura “Universul”, str. Vlaicu Pircălab, 45, mun. Chișinău. Comanda nr. 2686.

“Monitorul Oficial al Republicii Moldova” nu poartă răspundere pentru veridicitatea avizelor publicate.

Actele oficiale pot fi publicate în alte ediții periodice numai cu trimitere la “Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.

*Beneficiază de reduceri la abonarea ediției
«Monitorul Oficial al Republicii Moldova»
pentru a doua jumătate a anului 2011.*

Perfectează abonamentul la sediul
AIS «Moldpres», str. Al. Pușkin 22,
Casa Presei, et.1, bir.1, de unde
vei prelua personal fiecare ediție.

Cunoașterea legii te avantajează!

PARTEA I

Legi, hotărâri ale Parlamentului Republicii Moldova, decrete ale Președintelui Republicii Moldova

330. Hotărâre cu privire la bugetul Parlamentului pentru anul 2011 (nr. 50, 5 iulie 2011).....	7
331. Hotărâre cu privire la aprobarea Planului național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pe anii 2011-2014 (nr. 90, 12 mai 2011).....	8
332. Hotărâre pentru modificarea articolului 2 din Hotărârea Parlamentului nr. 75 din 15 aprilie 2011 cu privire la constituirea Comisiei de anchetă privind elucidarea circumstanțelor votării și semnării Legii nr. 176 din 15 iulie 2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător (nr. 117, 23 iunie 2011).....	43
333. Decret privind eliberarea doamnei Elena GLIGOR din funcția de judecător și vicepreședinte al Curții de Apel Chișinău (nr. 205-VI, 13 iulie 2011).	43
334. Decret pentru modificarea și completarea articolului 1 din Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 134-VI din 19 mai 2011 (nr. 206-VI, 14 iulie 2011).	43
335. Decret privind constituirea Comisiei de selectare și admitere a Academiei de Administrare Publică de pe lingă Președintele Republicii Moldova (nr. 207-VI, 14 iulie 2011).	44
336. Decret privind numirea domnului Ion PLEȘCA în funcția de judecător la Curtea de Apel Chișinău (nr. 208-VI, 20 iulie 2011).	44

Acte ale Curții Constituționale a Republicii Moldova

16. Hotărâre pentru controlul constituționalității Hotărârii Parlamentului nr. 83 din 21 aprilie 2011 „Privind numirea în funcția de Președinte al Curții de Conturi” (nr. 14, 7 iulie 2011).	45

PARTEA II

Hotărâri ale Guvernului Republicii Moldova

605. Hotărâre cu privire la aprobarea Regulamentului Centrului de Plasament Temporar al Străinilor (nr. 493, 7 iulie 2011).	48
606. Hotărâre cu privire la aprobarea Listei și tarifelor serviciilor contra cost din sfera sănătății publice prestate persoanelor fizice și juridice (nr. 533, 13 iulie 2011).....	57
607. Hotărâre cu privire la modificarea anexei nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 126 din 7 februarie 2007 (nr. 534, 13 iulie 2011).	69
608. Hotărâre cu privire la Proiectul pentru finanțarea pe bază de formulă a instituțiilor de învățământ primar și secundar general, finanțate din bugetele unităților administrativ-teritoriale (nr. 535, 14 iulie 2011).	70
609. Hotărâre cu privire la aprobarea Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind înfiin- țarea și funcționarea Centrului Comun de Contact Galați, semnat la Galați la 31 mai 2011 (nr. 536, 14 iulie 2011). ...	74
610. Hotărâre cu privire la aprobarea Regulamentului privind activitatea mandatarilor autorizați în proprietatea intelectuală (nr. 541, 18 iulie 2011).	75
611. Hotărâre cu privire la completarea anexelor nr. 1 și nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 246 din 8 aprilie 2010 (nr. 542, 18 iulie 2011).	78
612. Hotărâre cu privire la eliberarea din funcție a dlui Nicolae CONCESCU (nr. 544, 20 iulie 2011).....	82
613. Hotărâre cu privire la eliberarea din funcție a dlui Gheorghe TROCIN (nr. 545, 20 iulie 2011).	82
614. Hotărâre privind aprobarea Regulamentului cu privire la acordarea serviciilor Sistemului de telecomunicații al autorităților administrației publice și operarea modificărilor în unele hotărâri ale Guvernului (nr. 546, 20 iulie 2011).	83
615. Dispoziție (nr. 76-d, 20 iulie 2011).....	84

Acte ale Comisiei naționale extraordinare de sănătate publică

616. Hotărâre privind situația epidemiologică la holeră, alte boli diareice acute și toxiinfecțiile alimentare în țară (nr. 2, 6 iulie 2011).	86

PARTEA III**Acte ale ministerelor, departamentelor și ale Băncii Naționale a Moldovei****Acte ale Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova**

916. Ordin cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor în Normele metodologice privind executarea de casă a mijloacelor bugetului public național prin Trezoreria de Stat a Ministerului Finanțelor (nr. 86, 15 iulie 2011)... 87

Acte ale Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova

917. Ordin cu privire la delimitarea ariilor geografice vitivinicole pentru producerea vinurilor cu indicație geografică și cu denumire de origine (nr. 129, 8 iulie 2011). 87

Acte ale Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor al Republicii Moldova

918. Ordin cu privire la aprobarea Programului de implementare a portabilității numerelor în Republica Moldova pentru anii 2011-2013 (nr. 52, 30 iunie 2011). 88

Acte ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare

919. Hotărâre cu privire la confirmarea Ordinului Președintelui Comisiei Naționale a Pieței Financiare cu privire la repartizarea atribuțiilor funcționale de activitate membrilor Consiliului de administrație (nr. 28/1, 15 iulie 2011). 93

920. Ordonanță cu privire la modificarea Ordonanței Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 21/4-O din 20.05.2004 (nr. 27/1-O, 13 iulie 2011). 93

Acte ale Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare

921. Hotărâre cu privire la re acreditarea Universității de Stat din Republica Moldova (nr. AC-5/1, 1 iulie 2011). 94

922. Hotărâre cu privire la acreditarea Institutului de Cercetări Științifice în Construcții „Incercom” Î.S. (nr. AC-5/2, 1 iulie 2011). 94

Acte ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului din Republica Moldova

923. Decizie cu privire la Concursul pentru suplinirea funcției de membru al Consiliului de Observatori al IPNA Compania „Teleradio-Moldova”, anunțat prin Decizia CCA nr. 72 din 18 mai 2011 (nr. 98, 24 iunie 2011). 95

924. Decizie cu privire la examinarea unor cereri prealabile (nr. 104, 24 iunie 2011). 95

PARTEA IV**Avize funcții publice vacante**
Publicații ale agenților economici**PARTEA V****Avize pierderi de acte**

Agencia Informațională de Stat „MOLDPRES” anunță concurs pentru ocuparea funcției vacante de redactor superior al Serviciului avize din cadrul redacției „Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.

Cerințe către participanți:

- studii superioare (studiile juridice constituie un avantaj);
- vechime în muncă de cel puțin 5 ani (aptitudini de lucru cu publicul);
- cunoașterea limbilor române și ruse (experiență de traducere dintr-o limbă în alta);
- cunoașterea calculatorului (Microsoft Word, Microsoft Excel, FineReader).

Angajarea se va efectua după expirarea unui termen de încercare de două luni.

Pentru interviu adresați-vă la tel. 233439.

PARTEA I
Legi, hotărâri ale Parlamentului Republicii Moldova,
decrete ale Președintelui Republicii Moldova

330   H O T Ă R Î R E

cu privire la bugetul Parlamentului pentru anul 2011

În temeiul art. 64 din Constituție și al art. 13 din Regulamentul Parlamentului,
 Parlamentul adoptă prezenta hotărâre.

Articol unic. – Se aprobă bugetul Parlamentului pentru anul 2011, cu un deviz de cheltuieli în sumă de 71 859,7 mii lei, conform anexei.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr. 50. Chișinău, 5 iulie 2011.

Anexă

DEVIZUL DE CHELTUIELI
AL PARLAMENTULUI PENTRU ANUL 2011

- mii lei -			
Grupurile de cheltuieli bugetare	Total	Mijloace bugetare	Mijloace extrabugetare
1	2	3	4
CHELTUIELI, TOTAL	71859,7	70744,7	1115,0
Secretariatul Parlamentului, Baza auto, Direcția de deservire	71859,7	70744,7	1115,0
<i>1. CHELTUIELI CURENTE</i>	<i>71759,7</i>	<i>70644,7</i>	<i>1115,0</i>
1.1. CHELTUIELI PENTRU MĂRFURI ȘI SERVICII	70294,2	69179,2	1115,0
<i>Cheltuieli de personal (111, 112, 116)</i>	<i>47590,1</i>	<i>47147,3</i>	<i>442,8</i>
Retribuirea muncii	38486,7	38136,7	350,0
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	7901,0	7820,5	80,5
Plata mărfurilor și serviciilor	20433,3	19761,1	672,2
Deplasări în interes de serviciu	2270,8	2270,8	
Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de patroni	1202,4	1190,1	12,3
1.2. TRANSFERURI CURENTE	1465,5	1465,5	
Transferuri către populație	1460,5	1460,5	
Transferuri peste hotare	5,0	5,0	
<i>2. CHELTUIELI CAPITALE</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	
2.2. INVESTIȚII CAPITALE ȘI REPARAȚII CAPITALE	100,0	100,0	
Procurarea mijloacelor fixe	100,0	100,0	
AUTORITĂȚI LEGISLATIVE			
Secretariatul Parlamentului	46754,4	46739,4	15,0
<i>1. CHELTUIELI CURENTE</i>	<i>46654,4</i>	<i>46639,4</i>	<i>15,0</i>
1.1. CHELTUIELI PENTRU MĂRFURI ȘI SERVICII	45188,9	45173,9	15,0
Retribuirea muncii	30257,7	30257,7	

Grupurile de cheltuieli bugetare	Total	Mijloace bugetare	Mijloace extrabugetare
1	2	3	4
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	6121,2	6121,2	
Plata mărfurilor și serviciilor	5627,7	5612,7	15,0
Deplasări în interes de serviciu	2250,8	2250,8	
Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de patroni	931,5	931,5	
1.2. TRANSFERURI CURENTE	1465,5	1465,5	
Transferuri către populație	1460,5	1460,5	
Transferuri peste hotare	5,0	5,0	
2.CHELTUIELI CAPITALE	100,0	100,0	
2.2. INVESTIȚII CAPITALE ȘI REPARAȚII CAPITALE	100,0	100,0	
Procurarea mijloacelor fixe	100,0	100,0	
ALTE CHELTUIELI NEATRIBUITE LA ALTE GRUPURI			
Baza auto	12187,0	11707,0	480,0
1. CHELTUIELI CURENTE	12187,0	11707,0	480,0
1.1. CHELTUIELI PENTRU MĂRFURI ȘI SERVICII	12187,0	11707,0	480,0
Retribuirea muncii	5283,5	4943,5	340,0
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	1150,8	1072,6	78,2
Plata mărfurilor și serviciilor	5557,6	5507,7	49,9
Deplasări în interes de serviciu	20,0	20,0	
Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de patroni	175,1	163,2	11,9
Direcția de deservire	12918,3	12298,3	620,0
1. CHELTUIELI CURENTE	12918,3	12298,3	620,0
1.1. CHELTUIELI PENTRU MĂRFURI ȘI SERVICII	12918,3	12298,3	620,0
Retribuirea muncii	2945,5	2935,5	10,0
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	629,0	626,7	2,3
Plata mărfurilor și serviciilor	9248,0	8640,7	607,3
Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de patroni	95,8	95,4	0,4

331 HOTĂRÎRE

cu privire la aprobarea Planului național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pe anii 2011–2014

Parlamentul adoptă prezenta hotărîre.

Art. 1. – Se aprobă Planul național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pe anii 2011–2014, prezentat în anexa la prezenta hotărîre.

Art. 2. – Guvernul, autoritățile publice centrale și locale vor întreprinde măsuri pentru realizarea Planului național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pe anii 2011–2014.

Art. 3. – Guvernul va crea Comisia pentru implementarea Planului național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pe anii 2011–2014, care va monitoriza și evalua implementarea Planului.

Art. 4. – Anual, pînă la data de 1 aprilie, Guvernul va

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Nr. 90. Chișinău, 12 mai 2011.

informa Parlamentul despre măsurile întreprinse în vederea executării Planului național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pe anii 2011–2014.

Art. 5. – Comisia drepturilor omului și relații interetnice a Parlamentului va exercita controlul permanent asupra îndeplinirii Planului național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pe anii 2011–2014 și va informa periodic Parlamentul, în cadrul sesiunilor plenare, despre gradul de realizare a acțiunilor prevăzute în Plan.

Art. 6. – Prezenta hotărîre intră în vigoare de la data adoptării.

Marian LUPU

**PLANUL NAȚIONAL DE ACȚIUNI ÎN DOMENIUL
DREPTURILOR OMULUI PE ANII 2011–2014
PARTEA I****Capitolul I
Considerații generale**

Drepturile și libertățile fundamentale ale omului sînt prerogative conferite de dreptul național și recunoscute de dreptul internațional fiecărui individ în raporturile sale cu comunitatea și cu statul, ce dau expresie unor valori sociale fundamentale și care au drept scop satisfacerea unor nevoi umane esențiale și a unor aspirații legitime în contextul economico-social, politic, cultural și istoric al societății.

Protecția drepturilor omului, prin instrumente juridice de transpunere a acestor drepturi în prevederi legale, a devenit un imperativ și pentru Republica Moldova care, după declararea suveranității și independenței sale, a ratificat numeroase documente cu vocație universală în domeniul drepturilor omului, deschizînd calea spre un sistem de protecție internațională a drepturilor omului. Sînt relevante următoarele documente internaționale care consacră drepturile omului: Declarația universală a drepturilor omului, Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, Convenția împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente crude, inumane sau degradante, Convenția cu privire la drepturile copilului etc.

Pornind de la faptul că instrumentele juridice internaționale prescriu standarde minime de protecție a drepturilor omului, aceasta nu împiedică statul să reglementeze mai larg unele drepturi sau libertăți.

Situația drepturilor omului în Republica Moldova a înregistrat în ultimii ani o evoluție demnă de remarcat la capitolul cadru normativ, cu toate acestea, asigurarea respectării efective a drepturilor omului rămîne a fi o provocare ce solicită eforturi considerabile. Respectul pentru drepturile omului este o componentă esențială și totodată o condiție indispensabilă a unei dezvoltări durabile. Astfel, problematica drepturilor omului se află în atenția opiniei publice mondiale, reprezentînd și una din principalele preocupări ale guvernării.

Pentru edificarea unei veritabile societăți bazate pe principii democratice, unde demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității sale constituie valori supreme, statul, în calitate de promotor al acestor valori, are legitimitatea și obligația de a întreprinde măsuri constructive destinate consolidării protecției drepturilor omului pentru prosperarea întregii societăți.

Planul național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pe anii 2011–2014 (în continuare – Planul de acțiuni) este un instrument național care materializează politica statului privind consolidarea protecției drepturilor omului. Importanța fundamentală a problemei drepturilor omului, precum și diversitatea acestor drepturi, au condiționat antrenarea plenară în procesul de elaborare a acestui document de politici atît a autorităților publice, cît și a reprezentanților societății civile.

Planul de acțiuni, avînd statutul unui document de programare, trasează sarcini concrete pe termen determinat. Concomitent, acțiunile consacrate sporirii protecției drepturilor omului nu pot fi considerate măsuri temporare, ci pîrți componente ale unui proces continuu, caracterizat prin abordarea coordonată și participativă a tuturor actorilor responsabili de asigurarea respectării drepturilor omului și beneficiarilor acestor drepturi. Identificînd realitățile în domeniu și axîndu-se pe aspectele vulnerabile care necesită

reabilitare, Planul de acțiuni lansează soluții pentru ameliorarea situației în domeniul drepturilor omului și vizează producerea unor schimbări pozitive.

Capitolul II**Situația actuală în domeniul drepturilor omului**

De la data intrării în vigoare pentru Republica Moldova a Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (12 septembrie 1997) și pînă la finele anului 2010, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat 196 de hotărîri, între care 178 de hotărîri de constatare a unei încălcări a prevederilor Convenției, 6 hotărîri asupra cererilor de satisfacere echitabilă, 8 hotărîri prin care cererile au fost radiate de pe rol, 2 hotărîri pronunțate asupra aceleiași cereri, 1 hotărîre de constatare a inexistenței încălcării unui drept garantat de Convenție, 114 decizii de radiere a cererilor de pe rol și 26 de decizii privind inadmisibilitatea cererii.

În esență, hotărîrile Curții Europene a Drepturilor Omului versus Republica Moldova constată încălcarea de către autoritățile naționale a următoarelor drepturi și libertăți garantate de Convenție: dreptul la un proces echitabil; dreptul la libertate și siguranță; dreptul de a nu fi supus torturii; dreptul la un recurs efectiv; libertatea de exprimare; dreptul de a sesiza curtea; dreptul la protecția proprietății; dreptul la respectarea vieții private și de familie; libertatea de gîndire și conștiință; libertatea de asociere.

Hotărîrile pronunțate de Curtea Europeană în cauze privind Republica Moldova au vizat în principal: neexecutarea hotărîrilor judecătorești sau durata excesivă a procedurilor judiciare; admiterea cererilor în instanțe peste termenul legal; casarea neregulamentară a hotărîrilor judecătorești; emiterea unor hotărîri vădit nefondate; arestul sau deținerea în arest fără un mandat valabil sau motivat; persecutarea reclamantilor; aplicarea torturii; condițiile inadecvate de detenție; examinarea incorectă a cauzelor privind apărarea onoarei și demnității.

Promovarea și asigurarea respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului reprezintă o prioritate a statului, fiind apreciate ca instrumente indispensabile ce permit fiecărei persoane să-și dezvolte și să-și folosească cît mai eficient calitățile fizice, intelectuale, morale, socioactive și spirituale.

Ameliorarea situației în domeniul drepturilor omului constituie un deziderat și o obligație continuă, ce implică întreprinderea unor măsuri de ordin legislativ și organizatorico-practice. Analiza situației curente în domeniul drepturilor omului denotă ascensiunea legislației naționale destinată consolidării drepturilor consacrate și constituirii unor noi libertăți. Neajunsuri se înregistrează la transpunerea în viață a reformelor și legilor adoptate, care au ca obiect de reglementare asigurarea protecției drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului.

Sarcina consolidării și sporirii protecției drepturilor omului aparține, incontestabil, statului. Pentru oferirea unor soluții conforme situației existente în domeniul drepturilor omului este necesar să se identifice problemele pertinente ale domeniului, cauzele apariției acestora, să se formuleze politici bazate pe practicile relevante, precum și remedii eficiente în contextul societății noastre.

1. Instrumente juridice internaționale în domeniul drepturilor omului

Recunoașterea și consacrarea drepturilor omului prin documente internaționale au avut o influență benefică asupra legislației interne a Republicii Moldova în sensul că au contribuit la afirmarea respectului față de drepturile

omului și la perfecționarea legislației naționale. Prin ratificarea tratatelor internaționale din domeniul drepturilor omului a fost pus fundamentul unui nou sistem juridic și social-politic. Actualmente, se conturează clar tendința statului de a crea mecanisme și pîrghii de implementare a unui sistem național de promovare și respectare a drepturilor omului care să se bazeze în special pe instrumentele juridice internaționale. În acest context, implementarea instrumentelor juridice internaționale rămîne în continuare un imperativ al timpului.

2. Accesul la informație, libertatea exprimării, libertatea întrunirilor și libertatea de asociere

Accesul la informație, libertatea exprimării, libertatea întrunirilor și libertatea de asociere sînt drepturi fundamentale ale omului și baza existenței și dezvoltării unei societăți civile desăvîrșite.

Pentru a garanta exercitarea libertății întrunirilor a fost adoptată Legea privind întrunirile, care se încadrează perfect în ansamblul de măsuri prioritare orientate spre asigurarea respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, fiind apreciată ca un progres în instituirea unui cadru juridic favorabil pentru exercitarea libertății întrunirilor pașnice în Republica Moldova.

Totodată, desfășurarea liberă a întrunirilor este afectată uneori de mai mulți factori care, în ultimă instanță, generează limitări în exercițiul acestui drept fundamental de către indivizi. Se atestă neajunsuri ce urmează a fi înlăturate prin efortul comun al tuturor actorilor implicați – factorii de decizie și societatea civilă. Redresarea situației actuale ar fi posibilă prin extinderea dialogului constructiv dintre autorități și societatea civilă, prin schimbul de păreri, identificarea soluțiilor optime și realizarea programelor comune care, concomitent, ar influența benefic gradul de maturitate al comunității. Practica judiciară înregistrează un progres continuu în asigurarea libertății întrunirilor. Regretabile însă sînt unele cazuri de lipsă de capacități adecvate în cadrul organelor de poliție pentru a face față garantării dreptului la întrunire, protejării contra imixtiunilor agresive din partea terților.

Libertatea exprimării, ca element indispensabil al unei democrații autentice, presupune în primul rînd libertatea de a exprima păreri alternative. Libertatea presei a continuat să fie în vizorul organismelor internaționale și al societății civile. În acest context, Republica Moldova trebuie să întreprindă pași decisivi pentru realizarea integrală a angajamentelor asumate față de organisme internaționale la capitolul asigurarea libertății presei și a libertății de exprimare.

Reglementarea deficitară a procesului decizional, cunoștințele insuficiente și nivelul scăzut al încrederii cetățenilor în rolul și importanța actelor normative, pasivitatea în aplicarea și executarea lor practică au condiționat stabilirea unor principii și modalități de asigurare a transparenței decizionale în cadrul autorităților publice și crearea, prin Legea privind transparența în procesul decizional, a unui mecanism viabil de implicare a cetățenilor și organizațiilor acestora în elaborarea și adoptarea deciziilor. Astfel, consolidarea statului democratic modern bazat pe supremația legii și pe respectarea drepturilor omului va fi asigurată prin sporirea continuă a gradului de transparență a deciziilor politice și a actelor administrative, creșterea nivelului de cultură în cooperarea cu societatea civilă și promovarea reformelor menite să sporească încrederea populației în autoritățile publice.

3. Justiția și instituțiile pentru protecția drepturilor omului

Consolidarea sistemului judecătoresc prin asigurarea independenței, imparțialității, credibilității și eficienței acestuia reprezintă o condiție indispensabilă pentru supremația legii. Măsurile necesare pentru modernizarea și eficien-

țizarea sistemului judecătoresc trebuie să conducă nu doar la funcționarea eficientă a acestuia, dar și la aplicarea justă în practică a cadrului normativ.

Adoptarea Legii privind asistența juridică garantată de stat constituie o premisă pentru diminuarea impedimentelor economico-financiare în realizarea accesului la justiție și crearea condițiilor favorabile pentru protejarea dreptului la un proces echitabil, asigurînd accesul liber și egal la asistența juridică garantată de stat.

Este marcantă dezvoltarea alternativelor la soluționarea litigiilor judiciare, prin mediere și arbitraj, precum și dezvoltarea alternativelor la detenție, prin crearea instituției probatiunii și diminuarea astfel a numărului de persoane aflate în locurile de detenție.

În pofida faptului că în ultimii ani Republica Moldova a înregistrat progrese în procesul de ajustare a legislației naționale la standardele internaționale, inclusiv în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, în evoluția instituțiilor democratice, în consolidarea sistemului judecătoresc, se constată existența unor factori obiectivi și subiectivi care generează încălcarea drepturilor și libertăților omului. Drept consecință a acestui fapt, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat mai multe hotărîri prin care constată încălcarea de către Republica Moldova a Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, fapt ce afectează imaginea țării pe plan internațional.

Durata excesivă a procedurilor judiciare, motivarea insuficientă a hotărîrilor judecătorești, practica judiciară neuniformă, citarea necorespunzătoare, încălcarea securității raporturilor juridice și tergiversarea nejustificată a cauzelor sînt unele dintre deficiențele cu care se confruntă sistemul judiciar. Asigurarea posibilității de a contesta nerespectarea termenului rezonabil în timpul desfășurării procesului în fond poate fi determinantă pentru accelerarea examinării cauzei penale sau civile, iar acordarea satisfacției echitabile pentru prejudiciul cauzat în legătură cu tergiversarea examinării cauzei va spori responsabilitatea celor care înfăptuiesc justiția.

4. Dreptul la viață și dreptul la integritate fizică și psihică

Dreptul la viață, precum și dreptul persoanei la integritate fizică și psihică sînt drepturi naturale, inerente ființei umane, făcînd parte din categoria inviolabilităților. În pofida acestor constatări, mai există cazuri cînd aceste drepturi sînt afectate. Republica Moldova continuă să se confrunte cu fenomene sociale negative interconexe, cum ar fi tortura, alte pedepse ori tratamente crude, inumane sau degradante, violența în familie, traficul de ființe umane, care afectează cele mai vulnerabile pături ale populației.

Deși în ultimii ani se atestă unele îmbunătățiri, problemele principale din instituțiile care asigură detenția persoanelor rămîn aceleași: suprapopularea celulelor, condițiile sanitaro-igienice necorespunzătoare, calitatea proastă a asistenței medicale și a alimentației.

În timp ce se întreprind măsuri pentru înlăturarea dificultăților ce țin de suportul financiar, alte probleme depind de factorul uman: asigurarea drepturilor procesuale ale deținuților, instruirea personalului instituțiilor care asigură detenția persoanelor, crearea condițiilor pentru schimbarea în bine a atitudinii față de deținuți.

Avînd în vedere faptul că respectarea și ocrotirea integrității fizice și psihice a persoanei constituie o îndatorire primordială a statului, iar cele mai vulnerabile și expuse riscului de maltratare sînt persoanele private de libertate, Parlamentul a adoptat Legea privind controlul civil asupra respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor, oferind asociațiilor obștești din domeniu dreptul de a evalua gradul de respectare a

drepturilor persoanelor private de libertate, condițiile de detenție și tratamentul deținuților.

O atenție sporită va fi acordată procesului de resocializare a deținuților. Luând în considerare importanța pe care o are educația în dezvoltarea individului și faptul că un procent mare de deținuți nu cunosc decât puține experiențe educaționale eficiente, iar educația în penitenciar este un mijloc important de facilitare a revenirii acestora în societate, este necesar să li se asigure tuturor deținuților accesul la educație, inclusiv la educația de bază, la formarea profesională, la activitățile culturale și de creație, ținând cont de vârsta acestora, de mediul social, economic și cultural din care provin.

Necesitatea eradicării flagelului torturii a determinat implicarea societății civile în procesul monitorizării locurilor de detenție, fiind creat mecanismul național de prevenire a torturii, format din avocatul parlamentar și consiliul consultativ de pe lângă Centrul pentru Drepturile Omului.

În vederea promovării, respectării și garantării drepturilor persoanelor afectate de violența familială, pentru dezvoltarea fiecărui membru al familiei într-un mediu lipsit de violență, este necesară consolidarea cadrului instituțional al sistemului de servicii sociale destinate prevenirii și combaterii violenței în familie. Prevenirea violenței prin măsuri active și prin implicarea tuturor actorilor sociali constituie unul dintre dezideratele actualei politici.

Traficul de ființe umane constituie o violare gravă a drepturilor omului și o atingere adusă demnității și integrității ființei umane. La ora actuală, traficul de ființe umane se prezintă drept una dintre problemele cele mai stringente. Anual se înregistrează peste 300 de cazuri de traficare a ființelor umane. Eforturile statului urmează a fi îndreptate spre protejarea și reintegrarea victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane prin acordarea serviciilor de protecție și asistență.

Deși pe parcursul ultimilor ani cadrul legislativ necesar prevenirii și combaterii acestor fenomene a fost îmbunătățit, fiind adoptate legi de bază privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, fiind amendată Legea cu privire la avocații parlamentari etc., pentru aplicarea eficientă a acestor legi se cere consolidarea continuă a mecanismelor de implementare.

5. Educație

În prezent, societatea se confruntă cu o criză a valorilor morale. Redresarea stării de spirit actuale nu va fi posibilă fără ridicarea culturii generale a individului, educarea lui în spiritul toleranței, bunăvoinței și respectului reciproc, stimularea interesului lui pentru cunoașterea drepturilor, libertăților și obligațiilor proprii, precum și a capacităților de apărare a lor. Rolul cel mai important în această privință revine procesului educațional. Unul din obiectivele procesului de educație este dezvoltarea personalității tinerilor. De la o vîrstă fragedă, aceștia urmează să-și însușească noțiuni valorice care educă sentimentul civic în condițiile societății democratice, ceea ce presupune un comportament eficient și responsabil în viața socială. În acest scop, curriculumul școlar trebuie să asigure, pe baza principiilor de flexibilitate, dar și de coerență, formarea competențelor comunicative, a gândirii critice, a deprinderilor de viață, a interesului pentru cunoașterea și promovarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, pentru cultivarea în rândurile tinerei generații a calităților generatoare de progrese în democratizarea societății.

Reformele promovate pînă în prezent în sectorul educațional au avut drept scop principal îmbunătățirea accesului la toate nivelurile de educație și îmbunătățirea calității studiilor. Accesul echitabil este important pentru antrenarea tuturor

copiilor și tinerilor în procesul educațional, inclusiv a celor cu cerințe educaționale speciale, asigurându-le astfel șanse egale la o viață decentă, oportunități adecvate de angajare și participare la viața socială.

6. Munca și condițiile prielnice de muncă

Dreptul la muncă, fiind unul dintre drepturile inalienabile ale ființei umane, asigură existența și dezvoltarea persoanei. Luând în considerare faptul că dreptul fundamental la muncă a devenit una din problemele actuale, în prezent garantarea acestui drept trebuie să se concretizeze în reglementarea unor politici de pregătire profesională adaptate la cerințele pieței muncii. Dezvoltarea continuă a resurselor umane de calitate reprezintă o condiție fundamentală pentru asigurarea competitivității economiei și pentru dezvoltarea durabilă pe termen lung. Tendințele negative care se manifestă pe parcursul ultimilor ani denotă caracterul migratoriu al forței de muncă, fapt ce implică costuri sociale în creștere și amenință cu stagnarea economiei naționale. Soluționarea problemei respective devine astfel o sarcină importantă în sporirea atractivității muncii în țară și în restructurarea sectorului educațional pentru a asigura pregătirea cadrelor în conformitate cu cerințele pieței muncii.

Avînd în vedere faptul că peste o jumătate de milion de cetățeni ai Republicii Moldova au emigrat în alte state cu scopul de a desfășura o activitate provizorie de muncă, este necesară promovarea programelor de stimulare a revenirii celor angajați la muncă peste hotare, precum și continuarea eforturilor de negociere și semnare a acordurilor bilaterale privind protejarea lucrătorilor migranți.

7. Servicii de calitate

Schimbările social-economice și libera circulație a mărfurilor au condus la stabilirea unor relații noi privind oferirea produselor și serviciilor consumatorilor, care se răsfrîng asupra securității vieții și sănătății. În ultimii ani au avut loc noi schimbări și au apărut noi factori care au influențat contactul consumatorilor cu piața. Dorința și efortul de integrare în spațiul european conduc la necesitatea reglementării relațiilor ce țin de interesele consumatorilor naționali.

Consumatorul, în calitatea sa de purtător al cererii de mărfuri și servicii, joacă un rol important în mecanismul de piață, fiind în același timp elementul de referință al tuturor acțiunilor întreprinse atît de producător, cît și de comerciant. Protecția consumatorilor, fiind o componentă de bază a programelor de protecție socială, este destinată asigurării și ameliorării încontinuu a respectării intereselor acestora.

8. Ocrotirea sănătății

Republica Moldova a obținut succese considerabile în ceea ce privește indicatorii esențiali de sănătate precum diminuarea ratei mortalității infantile și creșterea speranței de viață la naștere. În perioada 2000–2010 s-a constatat o reducere semnificativă a mortalității infantile de la 18,4 la 11,8 de decese la 1000 de născuți vii. Cu toate acestea, indicatorii respectivi continuă să fie nefavorabili în raport cu media europeană.

În ultima perioadă s-a îmbunătățit accesul populației la serviciile de sănătate. Aceasta se datorează implementării reformei în medicina primară și introducerii asigurării obligatorii de asistență medicală. Deși în ultimii ani acumulările la bugetul public național pentru sănătate au sporit esențial, acestea deocamdată nu asigură nevoia de servicii medicale de bază ale populației și includerea acestora în schema de asigurare obligatorie de asistență medicală. Mai mult, posibilitățile materiale diferite ale populației care se confruntă cu probleme de sănătate creează impedimente economico-financiare la accesul serviciilor medicale acoperite de asigurarea obligatorie de asistență medicală, urmînd a se crea condiții pentru formarea unui climat echitabil de acces la serviciile în cauză.

Un aspect dramatic este sporirea mortalității populației apte de muncă, acest indicator depășind considerabil indicatorii statelor membre ale Uniunii Europene. Printre factorii principali de risc pentru sănătatea populației țării sînt consumul de alcool, de tutun, precum și consumul ilicit de droguri și al altor substanțe psihotrope. Aceste practici au drept consecință afectarea stării de sănătate, cronicizarea bolilor, invaliditatea și mortalitatea prematură. În ultimii ani au fost reduse sau chiar stopate programele de informare privind daunele provocate de viciul alcoolului, al tutunului și al drogurilor asupra persoanei și asupra întregii societăți, deși impactul acestor programe asupra populației era unul pozitiv.

Sporirea calității serviciilor medicale în vederea asigurării accesului cetățenilor la medicină este un imperativ al timpului. Grijă față de sănătatea populației reprezintă un obiectiv de importanță primordială în politica oricărui stat, deoarece sănătatea este valoarea cea mai de preț și componenta indispensabilă a dezvoltării și prosperității societății. Resursele umane sănătoase, avînd un potențial fizic și intelectual înalt, reprezintă principala sursă a avansării economice și a modernizării țării.

9. Protecția socială

Obligația statului este de a crea un cadru legal care ar permite garantarea unei protecții sociale corespunzătoare. În acest sens, se impune aplicarea de noi mecanisme de protecție socială a categoriilor de populație cu venituri mici, precum și crearea unor servicii sociale de calitate pentru susținerea grupurilor de persoane aflate în dificultate, toate acestea necesitînd elaborarea cadrului normativ adecvat pentru implementarea sistemului integrat de servicii de asistență socială și a standardelor minime de calitate. Dezvoltarea serviciilor sociale comunitare pentru persoanele aflate în situații de risc constituie o prioritate națională, care va contribui la reducerea numărului de persoane plasate în instituții sociale și menținerea acestora în comunitate prin oferirea serviciilor de îngrijire și recuperare fizică și psihologică axate pe model familial.

Reformarea sistemului de protecție socială a persoanelor cu dizabilități presupune schimbarea modului de stabilire a invalidității și crearea unor premise de oferire eficientă a mijloacelor de protecție socială. Modificarea conceptuală a sistemului de evaluare a persoanelor cu dizabilități se impune pentru o evaluare mai obiectivă a capacității lor de muncă, oferindu-li-se un complex de servicii de reabilitare medicală, socială și profesională.

10. Mediul înconjurător

Starea factorilor de mediu din Republica Moldova nu poate fi în prezent caracterizată drept una favorabilă și aptă să ofere omului un mediu de viață sănătos și durabil. Principalele probleme rezultă din impactul negativ al poluării apelor, aerului și solului asupra sănătății populației.

O îngrijorare deosebită suscită existența riscurilor pentru resursele acvatice, care au o importanță deosebită pentru viața și sănătatea populației, dar și pentru funcționarea ecosistemelor, și care sînt o condiție indiscutabilă a dezvoltării durabile a economiei țării și a securității statului. Sursele de apă potabilă, în mare majoritate, nu corespund standardelor și cerințelor de calitate a apei potabile după unii parametri chimici și microbiologici. Se cere urgent întreprinderea unor acțiuni susținute din partea statului pentru redresarea situației și pentru asigurarea dreptului populației la apă potabilă de calitate, accesibilă și în volum suficient.

Efectele negative asupra mediului ambiant și asupra sănătății populației provocate de gestionarea inadecvată a deșeurilor și substanțelor chimice toxice în diverse sectoare ale economiei trezesc în ultimii ani îngrijorări tot mai serioase la nivel național și local. Constituirea unui sistem de

management durabil al substanțelor chimice în Republica Moldova va reduce deficiențele vizibile în domeniul gestionării substanțelor chimice toxice, va diminua riscurile pe care acestea le prezintă pentru mediul înconjurător și pentru sănătatea populației. Este extrem de necesar să se asigure continuitatea acțiunilor statului și în managementul poluanților organici persistenti, al eliminării acestora din componentele mediului și din echipamente, de asemenea să se planifice și realizeze acțiuni de remediere a solurilor contaminate.

Măsurile de asigurare a dreptului la un mediu sănătos vor include crearea condițiilor de adaptare la schimbările climatice și de protecție și conservare a diversității biologice. Aceste măsuri vor include și acțiuni de asigurare a dreptului de a beneficia de resursele naturale, inclusiv de spațiile verzi. Orientarea strategică spre promovarea unei creșteri economice verzi în toate sectoarele economiei naționale va contribui considerabil la atingerea obiectivelor de dezvoltare social-economică durabilă, factor care va asigura un mod de viață decent populației țării.

11. Prevenirea și combaterea discriminării

Principiul nediscriminării este un pilon important al politicii sociale comunitare, iar egalitatea oportunităților reprezintă cadrul necesar pentru realizarea politicii sociale la nivel național și european. Existența normelor care instituie garanții eficiente împotriva discriminării și practicilor discriminatorii este absolut necesară într-o societate democratică. Cadrul legal național conține prevederi inserate în diferite acte legislative care interzic discriminarea pe diverse criterii, dar se impune consolidarea și ajustarea acestuia conform normelor internaționale pentru promovarea bunelor practici de conduită nediscriminatorie.

Se atestă multiple forme de discriminare care se produc de facto pe motive de apartenență socială, vîrstă, dizabilitate etc. Diverse studii demonstrează că politicile actuale necesită o reevaluare în vederea îmbunătățirii și adoptării unor politici noi. Cadrul instituțional privind identificarea și facilitarea prevenirii și combaterii discriminării este subdezvoltat, acestuia îi lipsesc capacitățile și deprinderile necesare.

O componentă esențială în garantarea realizării drepturilor omului și a valorilor unei democrații prospere este elaborarea și promovarea unei politici constructive și tolerante față de minoritățile naționale.

Deși se depun eforturi importante în vederea creării unui cadru juridic eficient în domeniul protecției drepturilor minorităților naționale, totuși există încă mari deficiențe în ceea ce privește transpunerea lor în viață. Politicile lingvistice în domeniul educației eșuează la capitolul formarea deprinderilor lingvistice adecvate necesare pentru integrarea fie în spațiul public, fie în spațiul privat din perspectiva cunoașterii active a limbii de stat, dar și a limbilor native. Un procent semnificativ al reprezentanților minorităților lingvistice își doresc ca copiii lor să învețe în cadrul unui proces de școlarizare multilingv, în care limba de stat, dar și limba nativă nu doar să fie studiate ca obiecte separate, dar să fie limbi de predare a altor obiecte. Insuficient promovate sînt și cursurile pentru adulți de studiere a limbii de stat.

Armonizarea relațiilor interetnice constituie un deziderat al prezentului și al viitorului. Un rol deosebit în reglementarea relațiilor interetnice îl au promovarea respectului față de diversitatea culturală a poporului, depășirea xenofobiei, a discriminării și a prejudecăților etnice. În context se înscrie promovarea unui pachet flexibil de politici pentru facilitarea integrării minorităților în societate, dar și pentru dezvoltarea și cultivarea identității acestora.

Pentru a asigura exercitarea în condiții egale a drepturilor de către femei și bărbați în sferile politică, economică,

socială, culturală și în alte sfere ale vieții, precum și pentru prevenirea sau eliminarea tuturor formelor de discriminare după criteriul de sex, a fost adoptată Legea cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați. În calitate de organ consultativ și coordonator al politicii statului privind asigurarea drepturilor și șanselor egale între sexe a fost creată Comisia guvernamentală pentru egalitate între femei și bărbați.

Având în vedere că eliminarea discriminărilor după criteriul de sex este una dintre condițiile necesare pentru construirea unei societăți echitabile și pentru evoluția spre progres, este necesară implicarea efectivă a autorităților pentru fortificarea, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, a acestui segment al politicii sociale.

12. Drepturile copilului

Instituția familiei, ca element natural și fundamental al societății și ca climat favorabil pentru dezvoltarea armonioasă a personalității copilului, a înregistrat schimbări esențiale pe parcursul ultimilor ani. Totodată, în condițiile crizei social-economice, instituția familiei se confruntă cu dificultăți stimulate inclusiv de procesul migrației, dezmembrarea familiilor și abandonul copiilor. Se cere o implicare mai eficientă a statului în vederea responsabilizării părinților de a-și onora obligațiile, întrucât dificultățile și omisiunile, inclusiv de ordin educațional, din cadrul familiei generează un comportament neadecvat al copilului, favorizând delinvența juvenilă.

În prezent, rămâne a fi critică situația copiilor orfani și a celor rămași fără îngrijire părintească. Printre cauzele principale de sporire a numărului acestor categorii de copii sînt: diminuarea prestigiului social al familiei, situația economică precară, lipsa spațiului locativ, migrația masivă a populației, numărul copiilor născuți în afara căsătoriei și numărul sporit al părinților care duc un mod de viață antisocial. Statul urmează să întreprindă măsuri pentru protecția prioritară a copiilor aflați în situații dezavantajate și să soluționeze problemele acute cu care se confruntă aceștia, în special din considerentele lipsei spațiului locativ, imposibilității accederii în instituțiile de învățămînt și a încadrării în cîmpul muncii.

Premisa pentru prosperarea statului și perpetuarea democrației este investirea morală, socială și culturală în generațiile viitoare și asigurarea unui regim special de asistență a copiilor și tinerilor pentru realizarea drepturilor, intereselor și necesităților lor.

Statele membre ale Consiliului Europei au fost îndemnite să transforme drepturile copilului într-o prioritate politică, inclusiv prin instituirea unui mediator (ombudsman) pentru copii, care să asigure garanții de independență și de competență necesare pentru o reală promovare a destinului copilului. În context, în anul 2008 a fost creată instituția avocatului parlamentar pentru protecția drepturilor copilului, asistat în exercitarea atribuțiilor sale de Serviciul pentru protecția drepturilor copilului, în calitate de subdiviziune specializată din cadrul Centrului pentru Drepturile Omului.

13. Drepturile omului în regiunea transnistreană a Republicii Moldova

În pofida dificultăților generate de perpetuarea conflictului transnistrean în calea exercitării dreptului suveran al Republicii Moldova asupra regiunii transnistrene, autoritățile moldovenești continuă să urmărească riguros evoluția situației privind drepturile omului în această regiune și să promoveze, în măsura posibilităților, acțiuni pozitive în acest sens.

Un rol aparte în monitorizarea și evaluarea situației privind drepturile omului în regiunea transnistreană, inclusiv în formularea unor concluzii și recomandări pertinente, îi revine Comisiei naționale pentru elaborarea rapoartelor inițiale și periodice privind implementarea convențiilor inter-

naționale la care Republica Moldova este parte, Comisiei drepturilor omului și relații interetnice a Parlamentului, avocaților parlamentari, ministerelor și departamentelor de resort. Instituțiile de stat cooperează coerent cu reprezentanții societății civile, cu organizațiile internaționale și cu mijloacele de informare în masă care aduc o contribuție valoroasă la atingerea obiectivelor urmărite.

Continuă să fie prioritară sensibilizarea structurilor internaționale, în special a Organizației Națiunilor Unite, a Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, a Uniunii Europene și Consiliului Europei, precum și a misiunilor diplomatice, asupra încălcărilor drepturilor omului în regiunea transnistreană în vederea redresării situației în acest domeniu.

14. Educația și informarea cu privire la drepturile omului

Instruirea ca mijloc de sporire a aptitudinilor constituie un deziderat indispensabil, ce trebuie susținut continuu pentru consolidarea managementului resurselor umane prin formarea inițială și permanentă a personalului, prin adaptarea pregătirii profesionale la cerințele și standardele internaționale, prin perfecționarea abilităților de comunicare cu publicul larg etc. Pregătirea insuficientă a personalului din instituțiile publice discreditează funcția publică și compromite imaginea autorităților publice.

Depășirea situațiilor nefaste și sporirea protecției drepturilor omului reclamă atât eforturi din partea statului și a societății civile, cât și din partea fiecărui cetățean în parte. Doar prin eforturi comune se poate contribui la consolidarea societății, depășirea controverselor politice, ridicarea nivelului de moralitate în societate și formarea spiritului de solidaritate, fără de care sînt imposibile transpunerea în viață a reformelor și obținerea schimbărilor majore în societate.

Cultura juridică este o parte componentă a culturii unui popor și determină starea calitativă a vieții juridice a societății, comportamentul grupurilor sociale, al factorilor de decizie, al fiecărui individ, precum și gradul de garantare din partea statului și societății civile a drepturilor și libertăților cetățeanului. În această ordine de idei, este necesară consolidarea eforturilor mediului academic, ale societății civile și ale structurilor de stat, asigurîndu-se astfel o consecutivitate și durabilitate a procesului de educare și informare cu privire la drepturile omului.

Capitolul III

Obiectivele Planului de acțiuni

Planul de acțiuni urmărește dezvoltarea culturii drepturilor omului în Republica Moldova. Scopul primar este asigurarea protecției și promovării drepturilor inalienabile și imprescriptibile ale cetățenilor garantate de Constituția Republicii Moldova, afirmate, proclamate și consacrate prin instrumentele internaționale la care statul nostru este parte.

Planul de acțiuni conține măsuri pentru consolidarea drepturilor politice, civile, economice, sociale și culturale într-o formă structurată. Obiectivele Planului de acțiuni reprezintă continuitatea politicilor privind:

- a) aderarea la instrumentele internaționale în domeniul drepturilor omului;
- b) ajustarea legislației naționale la standardele internaționale în domeniul drepturilor omului;
- c) asigurarea accesului liber la justiție;
- d) perfecționarea mecanismelor naționale de apărare a drepturilor omului;
- e) asigurarea apărării eficiente a drepturilor politice, civile, economice, sociale și culturale;
- f) consolidarea protecției minorităților naționale și grupurilor etnice, precum și a categoriilor de populație aflate în dificultate din cauza vîrstei, dependenței sociale sau a altor

împrejurări (minori, deținuți, migranți);

g) sporirea nivelului de pregătire profesională, culturală, morală și disciplinară a cetățenilor în domeniul drepturilor omului.

Obiectivele Planului de acțiuni se rezumă la ameliorarea situației în domeniul drepturilor omului, sporirea culturii juridice, creșterea nivelului de trai al populației și eradicarea factorilor negativi care stagnează progresul și subminează realizarea în volum deplin a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Capitolul IV

Monitorizarea implementării Planului de acțiuni

Tabelul care este parte integrantă a acestui Plan de acțiuni prezintă în detaliu măsurile și etapele realizării obiectivelor trasate, resursele financiare necesare și cele existente pentru executarea acțiunilor.

Implementarea Planului de acțiuni va fi monitorizată prin intermediul indicatorilor de progres, care demonstrează gradul de realizare și impactul obiectivelor preconizate. Procesul de monitorizare va include și aprecierea modului în care sînt implementate acțiunile din plan, raportul dintre acțiunile realizate și obiectivele formulate, precum și măsura în care politicile abordate produc rezultatele scontate.

Succesul implementării Planului de acțiuni este condiționat de atitudinea responsabilă a structurilor statale, de implicarea activă a societății civile și de interesul sporit al fiecărui individ în parte.

1. Organizarea procesului de monitorizare

Procesul de monitorizare și evaluare a implementării Planului de acțiuni este complex și se realizează în conformitate cu principiile legalității, responsabilității, transparenței, publicității și participăției active.

Procesul de monitorizare și evaluare a implementării Planului de acțiuni este coordonat de către Comisia responsabilă pentru implementarea Planului național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pe anii 2011–2014 (în continuare – *Comisia națională*), cu suportul tehnic al Cancelariei de Stat și al Ministerului Justiției, precum și de Comisia drepturilor omului și relații interetnice a Parlamentului.

În procesul de activitate, Comisia națională:

- a) coordonează implementarea Planului de acțiuni;
- b) elaborează recomandări pentru autoritățile publice cu privire la implementarea Planului de acțiuni;
- c) evaluează gradul de implementare a Planului de acțiuni;
- d) examinează rapoartele privind implementarea Planului de acțiuni în diferite domenii;
- e) informează opinia publică despre evoluția realizării obiectivelor incluse în Planul de acțiuni;
- f) colaborează cu organizațiile internaționale, organizațiile necomerciale și cu mass-media.

În cadrul autorităților publice, monitorizarea se realizează de către coordonatorul în domeniul drepturilor omului sau, după caz, de către persoana desemnată responsabilă pentru domeniul vizat.

Persoana responsabilă de monitorizarea Planului de acțiuni:

- a) elaborează anual planul intern de acțiuni al autorității publice în domeniul drepturilor omului;
- b) participă la planificarea activităților de implementare a Planului de acțiuni de către subdiviziunile structurale ale autorității publice și de către instituțiile subordonate ei;
- c) monitorizează procesul de realizare a Planului de acțiuni;
- d) exercită controlul asupra executării deciziilor conducerei autorității publice privind implementarea Planului de

acțiuni;

e) formulează, după caz, propuneri pentru înlăturarea neajunsurilor depistate;

f) elaborează raportul privind implementarea Planului de acțiuni.

2. Procesul de monitorizare

Monitorizarea continuă

Monitorizarea are o importanță decisivă, fiind un mecanism care permite verificarea eficienței măsurilor adoptate pentru reducerea impactului negativ asupra drepturilor omului și verificarea modului în care obiectivele realizate produc efectele scontate.

Comisia națională va avea sarcina de a urmări impactul obiectivelor realizate sau în curs de realizare și de a examina trimestrial implementarea Planului de acțiuni, precum și cauzele ce compromit obținerea rezultatelor scontate. În cadrul ședințelor sale, Comisia națională va evalua gradul de implementare a Planului de acțiuni pe domenii concrete, solicitînd informația relevantă de la autoritățile publice responsabile. Deciziile Comisiei naționale vor fi aduse la cunoștința autorităților vizate, iar rezumatul lucrărilor sale va fi făcut public.

În vederea perfecționării inițiativelor și în funcție de progresul implementării acțiunilor, de rezultatele obținute și de schimbările de context, Planul de acțiuni va fi revizuit. Procesul de actualizare a Planului de acțiuni va fi coordonat și supravegheat de către Comisia națională.

Evaluarea anuală

Autoritățile publice desemnate responsabile vor întreprinde măsuri eficiente pentru realizarea integrală a prevederilor Planului de acțiuni și vor prezenta Ministerului Justiției anual, pînă la data de 1 februarie, informația privind rezultatele obținute conform obiectivelor trasate de Planul de acțiuni.

Ministerul Justiției va prezenta Cancelariei de stat, către data de 1 martie al fiecărui an, informația compilată privind rezultatele obținute de către autoritățile publice desemnate responsabile de implementarea Planului de acțiuni.

Cancelaria de stat va evalua implementarea Planului de acțiuni și va înainta Comisiei naționale informația corespunzătoare.

Guvernul va publica și va prezenta Parlamentului anual, pînă la data de 1 aprilie, un raport consolidat de progres în implementarea Planului de acțiuni. Pentru dezbateră raportului de progres vor fi organizate conferințe anuale.

Raportul consolidat de progres în implementarea Planului de acțiuni va fi prezentat de Comisia parlamentară drepturile omului și relații interetnice în plenul Parlamentului.

Capitolul V

Sursele de finanțare a Planului de acțiuni

Implementarea eficientă a Planului de acțiuni este condiționată de planificarea financiară obiectivă, evaluarea corectă a costurilor acțiunilor și identificarea surselor de finanțare.

Planul de acțiuni va fi finanțat din următoarele surse:

- a) bugetul public național;
- b) mijloacele financiare ale organizațiilor internaționale;
- c) mijloacele financiare ale organizațiilor necomerciale;
- d) mijloacele financiare ale societăților comerciale;
- e) donațiile oferite de persoane fizice.

Autoritățile publice vor revizui anual costurile acțiunilor reieșind din priorități, posibilități financiare și din rezultatele evaluării.

PARTEA A II-A

Nr. d/o	Obiective	Acțiuni	Perioada de executare	Surse de finanțare (mii lei)		Responsabili	Parteneri	Indicatori de progres
				bugetare	alte surse			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Aderarea la instrumentele juridice internaționale în domeniul drepturilor omului								
1.	Semnarea și ratificarea instrumentelor juridice internaționale în domeniul drepturilor omului	1) a) Semnarea Protocolului adițional la Convenția Consiliului Europei pentru protejarea persoanelor față de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, cu privire la autoritățile de control și fluxul transfrontalier al datelor	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor; Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene		Protocol semnat
		b) Elaborarea proiectului de lege pentru ratificarea Protocolului adițional la Convenția Consiliului Europei pentru protejarea persoanelor față de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, cu privire la autoritățile de control și fluxul transfrontalier al datelor	Anul 2011					Proiect de lege elaborat
		2) a) Elaborarea proiectului de lege pentru ratificarea Protocolului adițional la Convenția europeană privind drepturile omului și biomedicina vizând testele genetice în scopuri medicale	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Sănătății; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene		Proiect de lege elaborat
		b) Elaborarea proiectului de lege pentru ratificarea Protocolului adițional la Convenția europeană privind drepturile omului și biomedicina referitor la cercetarea biomedicală	Anul 2012					Proiect de lege elaborat
		3) Elaborarea proiectului de lege pentru ratificarea Convenției Consiliului Europei privind protecția copiilor împotriva exploatarea sexuală și abuzului sexual	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene		Proiect de lege elaborat
		4) Efectuarea unui studiu privind oportunitatea ratificării Cartei europene a limbilor regionale și minoritare	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Biroul Relații Interetnice; Ministerul Educației; Academia de Științe a Moldovei	Organizațiile neguvernamentale (în continuare – ONG)	Studiu efectuat și, după caz, proiect de lege elaborat
		5) Efectuarea unui studiu privind ratificarea Convenției Consiliului Europei asupra relațiilor personale care privesc copii	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	ONG	Studiu efectuat și, după caz, proiect de lege elaborat
		6) a) Semnarea Convenției Consiliului Europei privind adopția de copii	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene		Convenție semnată
		b) Elaborarea proiectului de lege privind ratificarea Convenției Consiliului Europei privind adopția de copii	Anul 2012					Proiect de lege elaborat

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		7) Efectuarea unui studiu privind oportunitatea ratificării Convenției Comunității Statelor Independente privind asigurarea drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Biroul Relații Interetnice	ONG	Studiu efectuat și, după caz, proiect de lege elaborat
		8) Efectuarea unui studiu privind oportunitatea recunoașterii competenței Comitetului ONU pentru eliminarea discriminării rasiale de a examina plângeri de la persoane aflate în jurisdicția Republicii Moldova în conformitate cu art. 14 din Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Biroul Relații Interetnice; Ministerul Justiției	ONG	Studiu efectuat și, după caz, proiect de lege elaborat
		9) Elaborarea proiectului de lege privind ratificarea Convenției ONU privind statutul apatrizilor	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene; Ministerul Justiției; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	ONG	Proiect de lege elaborat
		10) Elaborarea proiectului de lege privind ratificarea Convenției ONU privind reducerea cazurilor de apatridie	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene; Ministerul Justiției; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	ONG	Proiect de lege elaborat
2.	Examinarea situației din Republica Moldova prin mecanismul de evaluare periodică universală (UPR)	1) a) Definitivarea Raportului național de evaluare; b) Organizarea unei conferințe naționale pentru examinarea situației drepturilor omului în Republica Moldova și prezentarea Raportului național de evaluare; c) Susținerea Raportului național de evaluare în cadrul Consiliului ONU pentru Drepturile Omului; d) Examinarea recomandărilor preliminare ale Consiliului ONU pentru Drepturile Omului pe marginea Raportului de evaluare a Republicii Moldova; e) Difuzarea recomandărilor finale ale Consiliului ONU pentru Drepturile Omului pe marginea Raportului de evaluare a Republicii Moldova în vederea implementării 2) Actualizarea Planului de acțiuni în domeniul drepturilor omului prin prisma recomandărilor finale ale Consiliului ONU pentru Drepturile Omului pe marginea Raportului de evaluare a Republicii Moldova	Anul 2011 Anul 2011 Anul 2011 Anul 2012 Anul 2012	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene; Cancelaria de Stat; Comisia drepturile omului și relații interetnice a Parlamentului	ONG	Raportul de evaluare prezentat
			Anul 2012	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției; Comisia drepturile omului și relații interetnice a Parlamentului	ONG	Planul de acțiuni actualizat
2. Asigurarea accesului la informație, a libertății de exprimare, a libertății întrunirilor și a libertății de asociere								
3.	Asigurarea libertății de întruniri pașnice	1) Instruirea și perfecționarea profesională a judecătorilor și procurorilor în vederea asigurării respectării drepturilor omului în timpul întrunirilor	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Institutul Național al Justiției; Consiliul Superior al Magistraturii; Consiliul Superior al Procurorilor		Numărul de judecători și procurori instruiți

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		2) Instruirea polițiștilor în vederea asigurării ordinii publice pe timpul desfășurării întrunirilor	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Afacerilor Interne		Numărul de polițiști instruiți
		3) Organizarea de mese rotunde cu participarea reprezentanților societății civile, organelor de poliție și altor autorități publice în vederea familiarizării acestora cu legislația privind întrunirile	Permanent	40,0		Ministerul Justiției; Centrul pentru Drepturile Omului	ONG	Numărul de mese rotunde organizate, numărul de participanți
		4) Elaborarea pentru polițiști a recomandărilor privind asigurarea ordinii publice pe timpul desfășurării întrunirilor conform Legii privind întrunirile	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Afacerilor Interne; Centrul pentru Drepturile Omului	ONG	Recomandări elaborate și distribuite
		5) Identificarea și investigarea cazurilor de încălcare a legislației privind întrunirile și sancționarea persoanelor care se fac vinovate de comiterea acestor încălcări	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Afacerilor Interne; Procuratura Generală		Numărul de cazuri intentate. Numărul de persoane sancționate și tipurile de sancțiuni aplicate
		6) Organizarea audierilor în Parlament cu privire la implementarea Legii privind întrunirile	Anual			Comisiile parlamentare; Ministerul Afacerilor Interne		Avizul cu recomandări al comisiei parlamentare aprobat
4.	Asigurarea libertății de asociere	Inițierea procedurii de completare a Constituției cu dispoziții privind asigurarea libertății de asociere	Anii 2011–2012	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției		Proiectul de lege elaborat
5.	Promovarea dreptului la informare și asigurarea transparenței procesului decizional	1) Instruirea angajaților autorităților publice cu privire la dreptul cetățenilor de a avea acces la informație	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Autoritățile publice centrale și locale; Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova	ONG	Numărul de angajați ai autorităților publice instruiți
		2) Desfășurarea campaniilor de sensibilizare a populației, de promovare a cunoștințelor juridice, a formelor, metodelor și condițiilor de solicitare și furnizare a informațiilor oficiale, de participare publică la procesul decizional, inclusiv în cadrul Zilelor dreptului de a ști	Anual, lunile septembrie–octombrie	În limita alocațiilor bugetare		Autoritățile publice centrale și locale	ONG	Numărul de campanii de informare desfășurate, tipurile de campanii și categoriile de beneficiari
		3) Evaluarea gradului de implementare a Legii privind transparența în procesul decizional, efectuată de autoritățile publice	Anual	În limita alocațiilor bugetare		Cancelaria de Stat	ONG	Raport de evaluare efectuat
		4) Facilitarea accesului la datele statistice, asigurându-se protecția informației confidențiale	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Biroul Național de Statistică	ONG	Numărul de beneficiari și modalitățile de acces la datele statistice
		5) Informarea publicului (prin afișarea informației pe panouri informative, pe paginile web ale autorităților publice etc.) despre modul de depunere și examinare a petițiilor, contestarea acțiunilor și deciziilor autorităților publice sau ale persoanelor competente, precum și despre programul de audiențe cu cetățenii	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Autoritățile publice centrale și locale		Informație plasată și accesibilă publicului
		6) Asigurarea unui control intern eficient pentru a verifica respectarea legislației la primirea, evidența, examinarea și soluționarea petițiilor	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Autoritățile publice centrale și locale		Numărul de încălcări diminuat la primirea, evidența, examinarea și soluționarea petițiilor, procentul de adresări repetate ale petițiilor

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		7) Plasarea și actualizarea informației de interes public pe paginile web ale autorităților publice	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Autoritățile publice centrale și locale		Tipuri de informații plasate; data ultimei actualizări
		8) Elaborarea, de către autoritățile publice centrale și locale, a listelor informațiilor de interes public ce urmează a fi plasate obligatoriu pe paginile web ale acestora	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Autoritățile publice centrale și locale		Listele informațiilor de interes public elaborate și plasate pe paginile web
		9) Elaborarea programului de digitizare a materialelor consacrate drepturilor omului aflate în Biblioteca Națională, la Academia de Științe a Moldovei, la Serviciul de Stat de Arhivă, în instituțiile educaționale și în posesia organelor de drept	Anul 2013	În limita alocațiilor bugetare		Academia de Științe a Moldovei; Ministerul Educației; Ministerul Culturii; Serviciul de Stat de Arhivă; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor		Program elaborat
6.	Asigurarea activității mijloacelor de informare în masă	1) Asigurarea transparenței procesului de acordare a licențelor și frecvențelor radio	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Consiliul Coordonator al Audiovizualului		Indicele percepției publice
		2) Revizuirea cadrului normativ privind acreditarea jurnaliștilor străini	Anul 2012	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	ONG	Cadru normativ modificat
		3) Investigarea și sancționarea cazurilor de intimidare a jurnaliștilor	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Afacerilor Interne; Procuratura Generală		Numărul de cauze intentate și de sancțiuni aplicate
		4) Efectuarea unui studiu privind legislația ce reglementează activitatea mijloacelor de informare în masă prin prisma standardelor europene	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției; Consiliul Coordonator al Audiovizualului	ONG	Studiu efectuat și, după caz, propuneri prezentate privind amendarea legislației
3. Consolidarea justiției și a instituțiilor pentru protecția drepturilor omului								
7.	Asigurarea accesului la justiție	1) Inițierea procedurii de completare a legislației cu dispoziții privind introducerea recursului individual la Curtea Constituțională	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției; Consiliul Superior al Magistraturii; Procuratura Generală		Proiect de lege elaborat
		2) Promovarea proiectului de lege privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției		Lege adoptată
8.	Implementarea prevederilor Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale	1) Amendarea legislației prin prisma hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului în cauze privind Republica Moldova sau privind alte state	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției; Procuratura Generală; Consiliul Superior al Magistraturii; Centrul pentru Drepturile Omului		Cadru normativ amendat (după caz)
		2) Efectuarea unui studiu privind oportunitatea excluderii din Codul de procedură penală sau a limitării temeiurilor pentru recursul în anulare	Anul 2013	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției; Procuratura Generală; Consiliul Superior al Magistraturii		Studiu efectuat și, după caz, propuneri prezentate privind amendarea legislației

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		3) Examinarea legislației, a practicilor altor state și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului în vederea identificării unor reglementări similare în materie de antecedente penale și determinarea efectului acestora asupra statutului persoanei	Anul 2012	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției; Ministerul Afacerilor Interne; Procuratura Generală; Consiliul Superior al Magistraturii	ONG	Studiu efectuat și, după caz, propuneri prezentate privind amendarea legislației
		4) Efectuarea unui studiu al legislației și al practicilor altor state în vederea determinării oportunității de reducere a termenului de reținere a persoanei	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției; Ministerul Afacerilor Interne; Procuratura Generală; Serviciul Vamal; Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției	ONG	Studiu efectuat și, după caz, propuneri prezentate privind amendarea legislației
		5) Analiza legislației și practicii electorale naționale în vederea identificării problemelor și lacunelor existente, de asemenea, examinarea comparativă a legislației și practicilor altor state, precum și a recomandărilor organismelor internaționale, pentru a determina oportunitatea modificării cadrului normativ existent	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Comisia Electorală Centrală		Studiu efectuat și, după caz, propuneri prezentate privind amendarea legislației
		6) Sporirea responsabilității persoanelor ale căror acțiuni au condus la încălcarea drepturilor omului prin înaintarea acțiunii în regres conform legislației în vigoare	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Procuratura Generală; Ministerul Justiției; Ministerul Finanțelor; Consiliul Superior al Magistraturii		Numărul de acțiuni în regres înaintate
9.	Eficientizarea sistemului de justiție pentru minori	1) Instruirea judecătorilor și procurorilor cu privire la extinderea aplicării măsurilor alternative la detenție pentru minori	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Institutul Național al Justiției; Consiliul Superior al Magistraturii; Consiliul Superior al Procurorilor		Numărul de seminare organizate și de persoane instruite
		2) Asigurarea implementării prevederilor legale ce obligă organul de urmărire penală și instanța de judecată să solicite organului de probațiune întocmirea referatului prezentențial de evaluare psihosocială a personalității bănuțitului, învinuțitului sau a inculpatului minor	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției; Procuratura Generală; Ministerul Afacerilor Interne; Serviciul Vamal; Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției; Consiliul Superior al Magistraturii		Numărul de referate prezentențiale solicitate și întocmite
		3) Monitorizarea aplicării legislației în cauzele cu participarea minorilor și elaborarea recomandărilor pe marginea încălcărilor depistate	Permanent	60,0	60,0	Procuratura Generală; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Centrul pentru Drepturile Omului	ONG	Rapoarte de monitorizare întocmite. Practici modificate în funcție de recomandări
		4) Organizarea activităților de instruire continuă a actorilor implicați în procesul penal cu participarea minorilor (judecător, procuror, avocat, consilier de probațiune, ofițer de urmărire penală, pedagogi etc.) prin desfășurarea unor seminare mixte cu accent pe standardele și procedurile justiției pentru	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Institutul Național al Justiției; Procuratura Generală; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Justiției; Serviciul Vamal; Centrul pentru Combaterea	ONG	Numărul de seminare de instruire realizate. Numărul de persoane instruite, cu dezagregarea datelor pe funcțiile deținute

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		minori, abilitățile și cunoștințele specifice pentru lucrul cu minorii				Crimelor Economice și Corupției; Consiliul Superior al Magistraturii; Uniunea Avocaților; Ministerul Educației; Centrul pentru Drepturile Omului		
		5) Dezvoltarea serviciilor comunitare pentru prevenirea delincvenței juvenile	Anii 2011–2014	În limita alocațiilor bugetare		Autoritățile administrației publice locale; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	ONG	Numărul de localități în care au fost dezvoltate serviciile
10.	Asigurarea funcționării sistemului de probațiune	1) Elaborarea programelor comunitare de reintegrare socială	Anul 2011	127,0		Ministerul Justiției	ONG	Numărul și categoriile de programe elaborate și implementate, numărul de beneficiari
		2) Monitorizarea implementării măsurilor alternative la detenție și a respectării drepturilor persoanelor cărora li s-au aplicat astfel de măsuri	Permanent	200,0		Ministerul Justiției; autoritățile administrației publice locale	ONG	Rapoarte de monitorizare întocmite. Practici modificate în funcție de recomandări
11.	Dezvoltarea metodelor alternative de soluționare a conflictelor	1) Desfășurarea campaniilor de informare a populației cu privire la esența și procedura de mediere	Anii 2011–2012	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției	ONG	Numărul de campanii de informare desfășurate, tipurile de campanii și categoriile de beneficiari
		2) Organizarea activității de mediere în unitățile administrativ-teritoriale prin implementarea programelor-pilot	Anii 2011–2013	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției	ONG	Numărul de mediatori atestați care activează în unitățile administrativ-teritoriale, numărul de beneficiari
		3) Evaluarea implementării Legii cu privire la mediere	Anual	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției	ONG	Raport de evaluare și, după caz, propuneri prezentate privind îmbunătățirea situației. Practici modificate în funcție de recomandări
		4) Efectuarea unui studiu privind implementarea medierii garantate de stat în cauzele penale	Anii 2011–2012	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției; Procuratura Generală; Consiliul Superior al Magistraturii	ONG	Studiu efectuat și, după caz, propuneri prezentate privind îmbunătățirea situației. Practici modificate în funcție de recomandări
12.	Desfășurarea urmăririi penale în condiții adecvate	1) Analiza practicii de aplicare a măsurilor procesuale de constrângere și întocmirea rapoartelor cu date statistice	Anual	În limita alocațiilor bugetare		Consiliul Superior al Magistraturii; Procuratura Generală; Ministerul Afacerilor Interne; Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției		Rapoarte publicate și, după caz, propuneri prezentate privind îmbunătățirea situației. Practici modificate în funcție de recomandări
		2) Amenajarea în incinta organelor de urmărire penală a unor încăperi destinate audierii participanților la cauza penală	Anii 2011–2014	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Afacerilor Interne; Procuratura Generală; Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției; Serviciul Vamal		Număr de încăperi amenajate/create. Identificarea instituțiilor care au amenajat/creat astfel de încăperi

1	2	3	4	5	6	7	8	9
13.	Implementarea sistemului de asistență juridică primară	1) Elaborarea și testarea sistemului de asistență juridică primară prin parajuriști comunitari și/sau integrați în rețeaua de asistență socială	Anii 2011–2012	În limita alocațiilor bugetare		Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat; Ministerul Justiției; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	ONG	Sistem elaborat și testat. Schema de extindere la nivel național elaborată
		2) Elaborarea și testarea mecanismului de asistență juridică primară acordată de asociațiile obștești	Anii 2011–2013		800,0	Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat; Ministerul Justiției	ONG	Mecanism elaborat, testat și aprobat
		3) Instituționalizarea sistemului de asistență juridică primară garantată de stat	Anul 2012	2 500,0	500,0	Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat; Ministerul Justiției	ONG	Sistemul complex de asistență juridică primară funcțional
14.	Consolidarea capacităților sistemului de asistență juridică calificată garantată de stat	1) Consolidarea capacității instituționale a Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat	Anii 2011–2012	100,0	150,0	Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat; Ministerul Justiției; Ministerul Finanțelor	ONG	Schema de personal a Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat aprobată. Personal angajat
		2) Consolidarea capacității instituționale a oficiilor teritoriale ale Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat și a birourilor de avocați publici	Anii 2011–2012	150,0	250,0	Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat; Ministerul Justiției; Ministerul Finanțelor	ONG	Schema de personal a oficiilor teritoriale ale Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat ajustată. Rețeaua națională de avocați publici funcțională
		3) Elaborarea mecanismului de monitorizare a calității asistenței juridice garantate de stat	Anii 2011–2013	În limita alocațiilor bugetare		Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat; Ministerul Justiției	ONG	Mecanism de monitorizare elaborat, aprobat și aplicat continuu
		4) Elaborarea mecanismului de colectare a datelor statistice, de estimare a volumului de asistență juridică și de planificare bugetară pentru asistență juridică garantată de stat	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției; Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat; Ministerul Finanțelor	ONG	Mecanism elaborat, aprobat și aplicat continuu
		5) Elaborarea programului soft de înregistrare și procesare a solicitărilor de asistență juridică garantată de stat	Anii 2011–2012	200,0	200,0	Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat	ONG	Program elaborat, testat, adaptat și funcțional
		6) Elaborarea mecanismului de recuperare a cheltuielilor pentru asistență juridică garantată de stat	Anii 2011–2013		10,0	Ministerul Justiției; Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat; Consiliul Superior al Magistraturii	ONG	Mecanism elaborat și funcțional, cheltuielile de asistență juridică garantată de stat recuperate
		7) Instituirea schemei de acordare a asistenței juridice garantate de stat în cauze nepenale	Anii 2011–2012	4 500,0	500,0	Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat; Ministerul Justiției	ONG	Acte normative elaborate. Capacități instituționale consolidate
		8) Elaborarea standardelor de calitate pentru avocați	Anul 2011		250,0	Uniunea Avocaților; Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat; Ministerul Justiției	ONG	Standarde de calitate aprobate

1	2	3	4	5	6	7	8	9
15.	Consolidarea capacității Centrului pentru Drepturile Omului	1) Inițierea procedurii de completare a Constituției cu dispoziții privind avocații parlamentari	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției; Centrul pentru Drepturile Omului		Proiectul de lege elaborat
		2) Modificări în legislație care să asigure corespunderea Centrului pentru Drepturile Omului statutului instituțiilor naționale pentru promovarea și protejarea drepturilor omului (conform rezoluției Adunării Generale a ONU nr. 48/134 din 20 decembrie 1993)	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției; Centrul pentru Drepturile Omului	ONG	Cadru legal modificat
		3) Analiza modului de finanțare a Centrului pentru Drepturile Omului în vederea asigurării funcționării mecanismului național de prevenire a torturii și elaborarea propunerilor de perfecționare a acestuia	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Centrul pentru Drepturile Omului; Ministerul Finanțelor		Propuneri de îmbunătățire a mecanismului de finanțare prezentate
4. Asigurarea dreptului la viață și a dreptului la integritate fizică și psihică								
Asigurarea drepturilor persoanelor private de libertate								
16.	Asigurarea garanțiilor persoanelor private de libertate	1) Modificarea legislației în vederea asigurării examenului medical al persoanei reținute sau arestate imediat după privarea sa de libertate	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției; Ministerul Afacerilor Interne; Procuratura Generală; Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției	ONG	Cadru normativ modificat
		2) Instituirea unui mecanism de control în vederea excluderii practicilor de transfer al persoanelor reținute sau arestate în instituții psihiatrice fără control judiciar	Anul 2012	În limita alocațiilor bugetare		Procuratura Generală; Ministerul Afacerilor Interne; Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției; Ministerul Sănătății		Mecanism de control instituit
		3) Perfecționarea mecanismului de examinare din partea unui medic independent în toate cazurile de transfer al deținuților	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției; Ministerul Sănătății		Mecanism perfecționat
		4) Perfecționarea condițiilor de acordare a asistenței medicale deținuților	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției; Ministerul Sănătății	ONG	Raport de evaluare, măsuri de perfecționare întreprinse
		5) Examinarea prevederilor legale și a practicii existente de acordare a întreprinderilor cu persoanele private de libertate	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției; Ministerul Afacerilor Interne; Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției		Studiu efectuat și, după caz, propuneri prezentate privind amendarea legislației
		6) Efectuarea unui studiu privind modul de compensare privilegiată a zilelor de muncă la calcularea termenului efectiv de executare a pedepsei	Anul 2012	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției	ONG	Studiu efectuat și, după caz, propuneri prezentate privind amendarea legislației
17.	Umanizarea regimului de detenție	Examinarea oportunității de eliminare a regimurilor de deținere distincte în cadrul unui tip de penitenciar, stabilind drepturi, obligații și interdicții pentru deținuți în funcție de	Anul 2012	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției	ONG	Studiu efectuat și, după caz, propuneri prezentate privind amendarea legislației

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		comportamentul acestora și de respectarea regimului de executare a pedepsei						
18.	Asigurarea condițiilor corespunzătoare, conforme standardelor internaționale, pentru persoanele private de libertate	1) Transferul atribuției de detenție provizorie din subordinea Ministerului Afacerilor Interne în subordinea Ministerului de Justiție	Anii 2011–2014	363 828,0		Ministerul Justiției; Ministerul Afacerilor Interne		Atribuția de detenție provizorie transferată
		2) Stabilirea unui mecanism de asigurare a persoanelor reținute sau arestate cu obiecte de igienă personală	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Afacerilor Interne		Numărul persoanelor asigurate cu obiecte de igienă personală
		3) Modernizarea sistemelor de încălzire, iluminare, alimentare cu apă și canalizare și alte lucrări de îmbunătățire a condițiilor de detenție	Anii 2011–2014	1000,0		Ministerul Justiției		Infrastructura penitenciarelor renovată, rețele ingineresti reconstruite, volumul utilajului instalat; norme igienico-sanitare stabilite
19.	Sporirea nivelului de securitate în penitenciare	1) Întreprinderea măsurilor de eradicare a fenomenului „ierarhiilor” în rândul deținuților în vederea eliminării violenței și a intimidărilor reciproce dintre deținuți și menținerii ordinii în penitenciare	Anii 2011–2014	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției		Măsuri întreprinse
		2) Dotarea penitenciarelor cu sisteme de supraveghere video pentru monitorizarea respectării regimului de detenție	Anii 2011–2014	1 000,0 (anual)		Ministerul Justiției		Număr de sisteme de supraveghere instalate anual; gradul de acoperire a penitenciarelor în funcție de necesitate
		3) Elaborarea, testarea și implementarea sistemului informațional automatizat „Registrul persoanelor reținute, arestate și condamnate”	Anul 2011	1 000,0		Ministerul Justiției; Ministerul Afacerilor Interne; Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției; Serviciul Vamal; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor		Program elaborat și implementat
20.	Perfecționarea sistemului de instruire și informare a condamnaților	1) Dezvoltarea continuă a programelor socioeducative și psihocorecționale în penitenciare	Permanent	50,0 (anual)		Ministerul Justiției	ONG	Numărul de programe implementate pentru diferite categorii de condamnați și numărul de condamnați implicați în aceste programe
		2) Extinderea în toate penitenciarele a programului de alfabetizare a condamnaților	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției; Ministerul Educației	ONG	Programul de alfabetizare implementat și numărul de condamnați implicați
		3) Afișarea pe panourile informative din cadrul penitenciarelor a modelelor de acte procedurale și a extraselor din actele normative referitoare la drepturile și obligațiile deținuților	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției		Informații afișate
		4) Asigurarea dreptului de acces la studii pentru persoanele aflate în instituțiile de detenție	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției; Ministerul Educației		Numărul de condamnați antrenati în procesul de învățământ
21.	Instruirea personalului penitenciarelor în domeniul drepturilor omului	Analiza practicilor de aplicare a forței fizice și a mijloacelor speciale în penitenciare și instruirea personalului acestora privind eliminarea cazurilor de aplicare ilegală sau disproporționată a forței fizice sau a mijloacelor speciale	Anii 2011–2012	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției		Numărul de persoane instruite, numărul de seminare organizate, numărul cazurilor de aplicare ilegală sau disproporționată a forței fizice sau a mijloacelor speciale

1	2	3	4	5	6	7	8	9
22.	Eficientizarea colaborării cu societatea civilă în vederea informării și a promovării drepturilor omului în sistemul penitenciar	Promovarea respectării drepturilor deținuților prin colaborarea cu ONG-urile, confesiunile religioase și organizațiile de binefacere	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției	ONG	Numărul parteneriatelor stabilite
Prevenirea și combaterea torturii și a altor pedepse ori tratamente crude, inumane sau degradante								
23.	Investigarea eficienței a cazurilor de tortură și a altor rele tratamente	1) Instituirea obligativității expertizei medico-legale imediate în toate cazurile de preținse acte de tortură sau de alte rele tratamente 2) Examinarea oportunității amendării legislației penale în vederea excluderii termenului de prescripție pentru infracțiunile de tortură sau pentru alte rele tratamente	Anul 2011 Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției; Ministerul Sănătății; Ministerul Afacerilor Interne; Procuratura Generală; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Educației; Ministerul Apărării; Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției Ministerul Justiției; Ministerul Afacerilor Interne; Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției; Procuratura Generală	ONG	Cadru normativ modificat Studiu efectuat și, după caz, propuneri prezentate privind amendarea legislației
		3) Efectuarea unui studiu sociologic privind numărul și gravitatea cazurilor de tortură sau alte rele tratamente la etapele reținerii, arestului preventiv și ispășirii pedepsei penale	Anii 2011–2014	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției; Ministerul Afacerilor Interne; Procuratura Generală; Centrul pentru Drepturile Omului	ONG	Raport independent, făcut public
24.	Consolidarea capacităților în domeniul prevenirii și combaterii torturii sau a altor rele tratamente	1) Instruirea judecătorilor, procurorilor și a lucrătorilor instituțiilor în a căror custodie se află persoane private de libertate în domeniul prevenirii și combaterii torturii și a altor rele tratamente 2) Organizarea cursurilor de instruire a colaboratorilor organelor de urmărire penală privind obligația de a se autosesiza în cazul deținerii de informații despre cazuri de tortură sau alte rele tratamente	Permanent Permanent	În limita alocațiilor bugetare În limita alocațiilor bugetare		Institutul Național al Justiției; Consiliul Superior al Magistraturii; Consiliul Superior al Procurorilor; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Justiției; Ministerul Sănătății; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Educației; Ministerul Apărării; Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției Ministerul Afacerilor Interne; Consiliul Superior al Procurorilor; Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției; Serviciul Vamal		Numărul de seminare realizate și numărul de persoane instruite Numărul de cursuri de instruire realizate. Numărul de cazuri intentate din oficiu de către organele de urmărire penală

1	2	3	4	5	6	7	8	9
25.	Perfecționarea mecanismului de examinare rapidă și eficientă a plîngerilor privind actele de tortură sau alte rele tratamente	1) Elaborarea metodicii de identificare și investigare a cazurilor de tortură sau de alte rele tratamente în vederea stabilirii unor raporturi de colaborare între organele competente	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Procuratura Generală; Ministerul Afacerilor Interne; Consiliul Superior al Magistraturii; Ministerul Justiției; Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției; Centrul pentru Drepturile Omului	ONG	Metodică elaborată
		2) Examinarea în regim prioritar, de către organele competente, a plîngerilor privind actele de tortură sau alte rele tratamente	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Procuratura Generală; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Justiției, Ministerul Sănătății; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Educației; Ministerul Apărării; Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției; Centrul pentru Drepturile Omului		Numărul de plîngeri examinate și durata examinării acestora
		3) Furnizarea publicului larg (inclusiv prin intermediul mijloacelor de informare în masă) a informației privind numărul de proceduri penale intentate pe cazuri de tortură sau alte rele tratamente și evoluția de ansamblu a cauzelor	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Procuratura Generală; Ministerul Afacerilor Interne; Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției; Serviciul Vamal		Date statistice plasate periodic pe paginile web ale autorităților responsabile și difuzate prin intermediul mijloacelor de informare în masă
		4) Instituirea principiului de examinare sau anchetare prioritară, rapidă și nediscriminatorie a plîngerilor de tortură sau de alte rele tratamente, acceptînd rapoartele experților din domeniu ai societății civile	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției; Ministerul Afacerilor Interne; Procuratura Generală; Centrul pentru Drepturile Omului	ONG	Modificări în legislație și executarea acestora sub controlul societății civile
26.	Reducerea incidenței cazurilor de tortură și de alte rele tratamente aplicate persoanelor aflate în custodia organelor de urmărire penală	1) Supravegherea video a intrărilor și ieșirilor din izolatoarele de detenție provizorie	Anii 2012–2014	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Afacerilor Interne; Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției		Camere video instalate și funcționale în toate izoloarele de detenție provizorie
		2) Ținerea strictă a evidenței persoanelor aflate în custodia organelor de urmărire penală	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Afacerilor Interne; Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției		Registre structurate și modalitatea stabilită de ținere a acestora
		3) Asigurarea condițiilor de confidențialitate pentru întrevederile persoanei aflate în custodia organelor de urmărire penală cu apărătorul	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Afacerilor Interne; Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției; Procuratura Generală		Încăperi dotate pentru întrevederile cu apărătorul; confidențialitatea întrevederilor asigurată

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		4) Asigurarea accesului imediat al persoanei reținute la servicii juridice calificate	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Afacerilor Interne; Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției; Serviciul Vamal; Procuratura Generală; Uniunea Avocaților; Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat		Mecanismul de acces imediat al persoanei reținute la servicii juridice calificate elaborat, aprobat și funcțional
		5) Asigurarea respectării drepturilor persoanei reținute, inclusiv a dreptului de a fi informat despre drepturile sale și de a primi explicații asupra acestor drepturi, asigurarea dreptului de a tăcea și de a-și anunța rudele sau o altă persoană despre locul în care este deținut	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Afacerilor Interne; Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției; Serviciul Vamal; Procuratura Generală		Ponderea numărului de persoane cărora le-au fost asigurate drepturile vizate; numărul de plângeri privind încălcarea drepturilor vizate
27.	Reducerea incidenței cazurilor de tortură și de alte rele tratamente în instituțiile psihiatrice și în internatele psihoneurologice	1) Crearea serviciului de protecție a pacienților în instituțiile psihiatrice	Anul 2012	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Sănătății		Serviciu creat și funcțional; regulamentul serviciului elaborat, aprobat și implementat
		2) Dezvoltarea capacităților profesionale ale lucrătorilor instituțiilor psihiatrice și internatelor psihoneurologice	Anii 2011–2014	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Sănătății		Curricula de instruire și materialele didactice elaborate; numărul de angajați instruiți; criteriile de evaluare a performanțelor personalului, elaborate și aplicate
28.	Asigurarea asistenței medicale și a documentării adecvate în cazurile de tortură sau de alte rele tratamente	1) Reglementarea accesului liber al medicilor independenți în locurile de detenție la solicitarea persoanelor private de libertate, a rudelor sau avocaților acestora	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Sănătății; Ministerul Afacerilor Interne; Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției; Ministerul Justiției		Mecanism de acces al medicilor elaborat, aprobat și făcut public în locurile de detenție
		2) Elaborarea unui ghid metodologic de asistență medicală și documentare a cazurilor de tortură sau alte rele tratamente suportate de persoanele private de libertate	Anii 2011–2012	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Sănătății		Ghid metodologic elaborat
		3) Consolidarea capacităților serviciilor de expertiză medico-legală pentru investigarea și documentarea cazurilor de tortură sau de alte rele tratamente	Anii 2011–2014	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Sănătății		Centrul de Medicină Legală dotat adecvat necesităților
		4) Includerea în programele de instruire inițială și continuă a cadrelor medicale, a Protocolului de la Istanbul (Manualul ONU pentru investigarea și documentarea eficientă a torturii și a altor tratamente crude, inumane sau degradante)	Anii 2011–2012	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Sănătății		Protocolul de la Istanbul distribuit, studiat și promovat pentru utilizarea practică; numărul persoanelor instruite
29.	Consolidarea mecanismului național de prevenire a torturii	1) Modificarea legislației în vederea înlăturării ambiguităților privind mecanismul național de prevenire a torturii	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției; Centrul pentru Drepturile Omului		Legislație modificată. Competențe clar determinate

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		2) Elaborarea planului de acțiuni privind măsurile ce urmează a fi întreprinse în vederea prevenirii torturii și a altor rele tratamente	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Centrul pentru Drepturile Omului	ONG	Plan de acțiuni elaborat
		3) Crearea unui sistem informațional de evidență a cazurilor de tortură sau alte rele tratamente	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare	70,0	Centrul pentru Drepturile Omului; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	ONG	Sistem informațional creat
		4) Sporirea transparenței în activitatea mecanismului național de prevenire a torturii	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Centrul pentru Drepturile Omului	ONG	Rapoarte și recomandări elaborate după fiecare vizită efectuată; plasarea acestora pe pagina web
		5) Desfășurarea campaniilor de informare a lucrătorilor instituțiilor în a căror custodie se află persoane private de libertate privind competențele, atribuțiile și drepturile membrilor consiliului consultativ în calitate de mecanism național de prevenire a torturii	Permanent	24,0		Centrul pentru Drepturile Omului; Ministerul Justiției; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Apărării; Ministerul Sănătății; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Educației; Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției	ONG	Numărul campaniilor de informare desfășurate. Numărul persoanelor informate și instituțiile în care acestea activează
30.	Acordarea asistenței juridice calificate victimelor actelor de tortură sau ale altor rele tratamente	1) Elaborarea recomandărilor metodice privind acordarea asistenței juridice calificate în cauzele privind tortura și alte rele tratamente	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare	60,0	Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat	ONG	Recomandări metodice elaborate
		2) Instruirea avocaților privind acordarea asistenței juridice calificate în cauzele privind tortura sau alte rele tratamente	Anii 2011–2013	În limita alocațiilor bugetare	250,0	Uniunea Avocaților; Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat	ONG	Numărul de avocați instruiți
31.	Reabilitarea victimelor torturii și ale altor rele tratamente	1) Dezvoltarea de parteneriate pentru reabilitarea medico-psiho-socială a victimelor torturii și ale altor rele tratamente	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Sănătății; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	ONG	Număr și categorii de programe elaborate și implementate; numărul beneficiarilor asistați
		2) Consolidarea capacităților instituționale de utilizare a reparațiilor civile ce rezultă din cauzele privind tortura și alte rele tratamente	Anii 2011–2013	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției; Uniunea Avocaților din Republica Moldova; Consiliul Superior al Magistraturii	ONG	Numărul victimelor recompensate
32.	Sporirea gradului de sensibilizare publică privind fenomenul torturii și alte rele tratamente	1) Desfășurarea unor campanii naționale de informare a populației sub genericul „Toleranță zero față de relele tratamente”	Permanent	40,0		Centrul pentru Drepturile Omului	ONG	Numărul conferințelor de presă, al emisiunilor radio și TV, al articolelor din presa scrisă, volumul publicității, inclusiv pe paginile web; categoriile de beneficiari
		2) Organizarea campaniilor naționale de comemorare și susținere a victimelor torturii și ale altor forme de violență în data de 26 iunie – Ziua internațională pentru susținerea victimelor torturii	Anual	În limita alocațiilor bugetare		Autoritățile publice centrale și locale		Numărul evenimentelor organizate și categoriile de beneficiari

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Prevenirea și combaterea violenței în familie								
33.	Îmbunătățirea cadrului normativ și consolidarea mecanismului instituțional în domeniul prevenirii violenței în familie	1) Elaborarea cadrului normativ pentru crearea și funcționarea centrelor/serviciilor adresate victimelor violenței în familie	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Educației; Ministerul Sănătății; Ministerul Tineretului și Sportului; Ministerul Afacerilor Interne	ONG	Cadru normativ elaborat
		2) Formarea continuă a specialiștilor în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie	Anii 2011–2014	În limita alocațiilor bugetare	520,0	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Educației	ONG	Numărul de persoane instruite
		3) Elaborarea studiilor privind formele de manifestare a violenței în familie, grupurile vulnerabile și/sau domeniile de manifestare	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Afacerilor Interne	ONG	Studii elaborate și, după caz, propuneri prezentate privind eradicarea fenomenului
		4) Crearea sistemului informațional automatizat integrat „Registrul de stat al cazurilor de violență în familie”	Anii 2011–2014	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Sănătății; Ministerul Educației	ONG	Sistem informațional creat și funcțional
		5) Perfecționarea legislației privind susținerea păturilor socialmente vulnerabile	Anii 2011–2014	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Educației; Ministerul Sănătății; Ministerul Tineretului și Sportului; Ministerul Afacerilor Interne	ONG	Cadru normativ modificat
34.	Promovarea dialogului public în scopul conștientizării de către societate a urmărilor negative ale fenomenului violenței în familie și în scopul dezvoltării unor atitudini și comportamente nonviolente	1) Desfășurarea campaniilor de informare și educare a populației și de conștientizare a opiniei publice cu privire la gravitatea fenomenului violenței în familie	Permanent	În limita alocațiilor bugetare	130,0	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Educației; Ministerul Tineretului și Sportului; Ministerul Afacerilor Interne; autoritățile administrației publice locale	ONG	Numărul de emisiuni radio și TV, articole de presă și campanii de informare; categoriile de beneficiari
		2) Instruirea colaboratorilor de poliție pe tema „Intervenția primară în cazurile de violență în familie”	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Afacerilor Interne	ONG	Numărul de seminare realizate și de persoane instruite
Prevenirea și combaterea traficului de ființe umane								
35.	Perfecționarea cadrului normativ în vederea prevenirii și combaterii traficului de ființe umane	1) Armonizarea legislației naționale cu tratatele internaționale în domeniul prevenirii și combaterii traficului de ființe umane	Anul 2012	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Afacerilor Interne; Procuratura Generală	ONG	Cadru normativ modificat

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		2) Elaborarea standardelor minime de calitate pentru serviciile de protecție și asistență a victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane	Anul 2012	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Afacerilor Interne		Standarde elaborate
		3) Instituirea sistemului de colectare a datelor privind asistența victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane	Anii 2011–2014	În limita alocațiilor bugetare	3 974,2	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; autoritățile administrației publice locale	ONG	Sistem de colectare a datelor creat și funcțional
36.	Fortificarea Sistemului național de referire pentru protecția și asistența victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane	1) Instruirea echipelor multidisciplinare în cadrul Sistemului național de referire (reprezentant legal, asistent social, psiholog) pentru acordarea asistenței victimelor traficului de ființe umane	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare	624,0	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	ONG	Numărul de echipe multidisciplinare instruite
		2) Instituționalizarea și consolidarea echipelor multidisciplinare la nivelul administrației publice locale	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare	750,9	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; autoritățile administrației publice locale	ONG	Numărul de echipe funcționale și numărul de victime asistate în cadrul Sistemului național de referire
5. Asigurarea dreptului la educație								
37.	Asigurarea accesului tuturor copiilor la servicii educaționale de calitate	1) Dezvoltarea rețelei de instituții preșcolare și crearea centrelor alternative pentru educația preșcolară	Anii 2011–2012	1 027 800,8 (anual)	46 200,0	Autoritățile administrației publice locale; Ministerul Educației; Biroul Național de Statistică	ONG	Rata de înrolare a copiilor în instituțiile de învățământ preșcolar, cu dezagregarea datelor pe vîrste, sex, etnie, mediu rural/urban; datele urmînd a fi comparate cu situația din anul 2010
		2) Sporirea accesului copiilor din zonele rurale la educația de bază prin: a) școlarizarea integrală a copiilor de 7–16 ani; b) asigurarea alimentației copiilor din clasele I–IV, precum și a celor din clasele V–IX provenind din familii socialmente vulnerabile; c) asigurarea transportului școlar pentru copiii din localitățile în care nu există școli	Anii 2011–2014	— 48 601,8 (anual) 12 150,0 (anual)		Autoritățile administrației publice locale; Ministerul Educației; Biroul Național de Statistică; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Sănătății	ONG	Rata școlarizării copiilor din mediul rural, cu dezagregarea datelor pe vîrste, sex, etnie. Ponderea școlilor din zonele rurale în care este asigurată alimentația. Alimentație conformă cu rația alimentară minimă (rata calorică zilnică necesară). Numărul de localități fără școli în care a fost asigurat transportul școlar. Transportul asigurat adaptat necesităților persoanelor cu dizabilități
		3) Sporirea accesului la învățământul: a) profesional; b) vocațional; c) superior prin consolidarea infrastructurii de educație în conformitate cu cerințele pieței muncii	Anul 2011	29 435,0 13 355,0 26 397,0		Ministerul Educației; Ministerul Culturii; Ministerul Apărării; Ministerul Afacerilor Interne	ONG	Numărul de persoane înmatriculate. Numărul de instituții dotate. Evaluarea experților independenți privind corespunderea calității învățământului profesional, vocațional și superior cu cerințele pieței muncii
		4) Identificarea copiilor rămași fără îngrijire părintească (copiii abandonați ca urmare a migrației și copiii din familii vulnerabile) și integrarea acestora în sistemul de educație formală	Anii 2011–2013	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; autoritățile administrației publice locale; Ministerul Educației	ONG	Ponderea copiilor rămași fără îngrijire părintească integrați în sistemul de educație formală; date dezagregate pe vîrste, sex, etnie, mediu rural/urban.
		5) Asigurarea accesului copiilor din instituțiile rezidențiale la o educație calitativă și utilă în viață prin:	Anii 2011–2014	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Educației; Ministerul Muncii, Protecției Sociale	ONG	Evaluarea experților independenți privind calitatea instruirii în instituțiile rezidențiale,

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		a) asistarea lor în orientarea profesională și în alegerea profesiei; b) educarea lor în ceea ce privește deprinderile de viață				și Familiei; autoritățile administrației publice locale		inclusiv în domeniul drepturilor omului și al orientării profesionale. Ponderea absolvenților instituțiilor rezidențiale angajați în câmpul muncii (comparativ cu situația din anul 2010). Rata integrării în societate a absolvenților instituțiilor rezidențiale
38.	Crearea unui mediu adecvat pentru educația incluzivă	Aprobarea Concepției educației incluzive	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Educației	ONG	Concepția aprobată și implementată
39.	Asigurarea instruirii la distanță	1) Elaborarea mecanismelor și a metodelor de instruire la distanță	Anii 2012–2013	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Educației		Mecanisme și metode de instruire elaborate, numărul de beneficiari, cu dezagregarea datelor pe vîrste, sex, etnie, mediu rural/urban
		2) Crearea site-urilor educaționale destinate instruirii la distanță	Anii 2012–2013	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Educației		Site-uri create, numărul de utilizatori. Utilitatea site-urilor, evaluată de beneficiari
40.	Sporirea calității învățămîntului în domeniul drepturilor omului, inclusiv al egalității de șanse între femei și bărbați	1) Modernizarea curriculumului preșcolar și școlar în contextul educației privind drepturile omului prin: a) evaluarea posibilității de a implementa metodologia propusă de Consiliul Europei (manualele Compasito și Compass); b) monitorizarea implementării disciplinei „Educația civică” în calitate de disciplină obligatorie; c) studierea Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a Convenției cu privire la drepturile copilului	Anii 2011–2012	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Educației	ONG	Studiu de evaluare efectuat, numărul de programe revizuite și implementate, numărul de ore planificate; numărul de beneficiari. Rezultatele pre- și post-testare a beneficiarilor. Calitatea predării, evaluată de experți independenți
		2) Asigurarea didactico-metodică cu materiale privind drepturile omului a: a) învățămîntului preșcolar și primar (gratis) b) învățămîntului gimnazial și liceal (schema de închiriere); c) învățămîntului profesional, mediu de specialitate și superior	Anii 2011–2014	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Educației		Numărul de manuale editate. Numărul de beneficiari din rîndul cadrelor didactice. Numărul de beneficiari din rîndul copiilor, cu dezagregarea datelor pe vîrste, sex, etnie, mediu rural/urban
		3) Instruirea cadrelor didactice din toate treptele de învățămînt în domeniul drepturilor omului	Anii 2011–2014	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Educației		Numărul de ore dedicate domeniului drepturilor omului; numărul de cadre didactice instruite, date dezagregate pe vîrste, sex, etnie, mediu rural/urban
		4) Evaluarea programelor de studiu ale instituțiilor de învățămînt superior din perspectiva drepturilor omului și, în funcție de constatări, ajustarea acestora la principiile și standardele de instruire în domeniul drepturilor omului	Anii 2011–2012	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Educației	ONG	Programele evaluate din perspectiva drepturilor omului
41.	Promovarea valorilor democratice și a standardelor internaționale în domeniul drepturilor omului în instituțiile de învățămînt	1) Lansarea săptămîinii drepturilor omului (expoziții de materiale, sondaje de opinii, campanii informaționale privind protecția drepturilor omului și ale copilului)	Anual, în luna decembrie	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Educației; Ministerul Tineretului și Sportului; Ministerul Culturii; autoritățile administrației publice locale	ONG	Numărul de activități realizate, categoriile de beneficiari, numărul de participanți

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		2) Organizarea de mese rotunde, conferințe, dezbateri, concursuri de creație în domeniul drepturilor omului și ale copilului	Anii 2011–2014	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Educației; Ministerul Tineretului și Sportului; Ministerul Culturii; autoritățile administrației publice locale	ONG	Numărul de activități realizate, tipurile de activități, numărul de participanți
42.	Consolidarea mecanismelor de informare a tinerilor	1) Asigurarea dreptului la informare a tinerilor prin Internet, dotarea bibliotecilor cu echipament modern, organizarea emisiunilor radio și TV pentru tineri și cu implicarea tinerilor	Anii 2011–2014	2 100,0 (inclusiv 2 000,0 pentru biblioteci)		Ministerul Tineretului și Sportului; Ministerul Culturii	ONG	Numărul de biblioteci dotate, cu dezagregarea datelor în funcție de mediul rural/urban. Numărul de beneficiari
		2) Dezvoltarea sistemului integrat de servicii sociale pentru tineri (psihosociale, juridice, de informare), inclusiv de tip hotline locale/regionale și online	Anii 2011–2014	10 000,0 (anual)		Ministerul Tineretului și Sportului; Ministerul Educației	ONG	Numărul de tineri beneficiari ai serviciilor sociale. Numărul de servicii sociale oferite
43.	Realizarea dreptului la educație a persoanelor cu dizabilități	1) Asigurarea accesului la educația formală a persoanelor cu dizabilități	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Educației; Ministerul Tineretului și Sportului; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	ONG	Numărul de tineri cu dizabilități antrenați în educația formală, cu dezagregarea datelor pe vîrste, sex, etnie, mediu rural/urban
		2) Adaptarea programelor educaționale la nevoile speciale ale persoanelor cu dizabilități, prin implementarea metodelor și formelor individualizate de instruire	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Educației; Ministerul Tineretului și Sportului; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	ONG	Programe revizuite
		3) Elaborarea și implementarea unor metode de educație în vederea eliminării discriminării persoanelor cu dizabilități în instituțiile de învățămînt și promovarea unei atitudini tolerante față de aceste persoane	Anul 2012	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Educației; Ministerul Tineretului și Sportului; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	ONG	Metode elaborate și implementate
		4) Antrenarea persoanelor cu dizabilități în activități extracurriculare (cultural-artistice și sportive) în vederea facilitării integrării lor în societate	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Culturii; Ministerul Tineretului și Sportului; Ministerul Educației; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	ONG	Numărul, tipul, durata și conținutul activităților desfășurate. Numărul persoanelor cu dizabilități antrenate în activități extracurriculare, cu dezagregarea datelor pe vîrste, sex, etnie, mediu rural/urban
		5) Elaborarea și implementarea programelor de perfecționare a pedagogilor care lucrează cu copii cu dizabilități	Anul 2012	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Educației; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Culturii; Ministerul Tineretului și Sportului	ONG	Programe elaborate și implementate, numărul de pedagogi antrenați, cu dezagregarea datelor pe vîrste, sex, etnie, mediu rural/urban. Rezultatele pre- și post-testare
44.	Asigurarea unor condiții adecvate de educație	1) Revizuirea mecanismului de finanțare a școlilor	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare	4 707,8	Ministerul Educației; Ministerul Finanțelor	ONG	Formula de finanțare pilotată
		2) Asigurarea școlilor din mediul rural cu condiții minime de igienă și confort (apă potabilă, apă fierbinte, agent termic, grupuri sanitare etc.)	Anii 2011–2014	127 820,0 (anual)		Autoritățile administrației publice locale; Ministerul Mediului; Ministerul Sănătății;	ONG	Numărul de școli în care au fost asigurate condițiile minime, adaptate inclusiv la nevoile persoanelor cu dizabilități, cu dezagregarea datelor pe regiuni.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
						Ministerul Educației		Criteriile de selectare a școlilor beneficiare făcute publice
		3) Elaborarea unui mecanism de evidență a mijloacelor provenite din sponsorizări, inclusiv din contribuțiile asociațiilor de părinți, și de investire a acestor mijloace în creșterea calității educației	Anul 2011		4 798,5	Ministerul Educației	ONG	Mecanism elaborat
6. Asigurarea dreptului la muncă și la condiții prielnice de muncă								
45.	Dezvoltarea, promovarea și implementarea politicilor de ocupare a forței de muncă	Revizuirea cadrului normativ privind ocuparea forței de muncă și protecția socială a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	ONG	Propuneri elaborate vizînd acțiuni pozitive și nediscriminatorii față de cele mai dezavantajate grupuri sociale, inclusiv romii, persoanele cu dizabilități, persoanele afectate de HIV/SIDA
46.	Dezvoltarea sistemului informațional al pieței muncii și informarea populației cu privire la piața muncii	1) Dezvoltarea resurselor electronice de informare pe piața muncii (portaluri, pagini oficiale, posturi de autoinformare)	Anul 2011	251,0		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor		Numărul de agenții pentru ocuparea forței de muncă dotate cu posturi de autoinformare. Informația plasată privind piața muncii include drepturile angajatului și informații utile în cazul încălcării acestor drepturi. Numărul de beneficiari ai posturilor de autoinformare, cu dezagregarea datelor pe sex și vîrstă. Numărul de persoane angajate grație posturilor de autoinformare, cu dezagregarea datelor pe sex, vîrstă, statut socio-economic, mediu rural/urban
		2) Editarea și difuzarea de materiale informative cu privire la serviciile prestate de agențiile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă pentru sporirea nivelului de informare a populației (în special a celei din zonele rurale)	Permanent	45,5 (anual)		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; autoritățile administrației publice locale		Numărul de pliante și alte materiale informative editate și difuzate
		3) Colaborarea cu mass-media națională și cu cea locală în vederea sporirii accesului la serviciile agențiilor teritoriale pentru ocuparea forței de muncă	Permanent	100,0 (anual)		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei		Numărul de anunțuri difuzate prin intermediul mijloacelor de informare în masă
		4) Organizarea în toate raioanele republicii a târgurilor de locuri de muncă cu participarea agenților economici pentru diverse categorii de persoane aflate în căutarea unui loc de muncă	Anual	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	ONG	Numărul târgurilor de locuri de muncă organizate și numărul de participanți. Numărul de angajatori prezenți în cadrul târgurilor, cu dezagregarea datelor în funcție de mediu rural/urban. Numărul de beneficiari participanți la târguri. Numărul de persoane angajate în cîmpul muncii grație târgurilor de locuri de muncă, cu dezagregarea datelor pe sex, vîrstă, etnie, statut socioeconomic, mediu rural/urban, tip de dizabilitate

1	2	3	4	5	6	7	8	9
47.	Extinderea participării pe piața muncii a persoanelor socialmente vulnerabile, inclusiv a celor inactive din mediul rural	1) Înființarea și dotarea echipelor mobile (proiect-pilot) în cadrul agențiilor teritoriale pentru ocuparea forței de muncă în scopul informării persoanelor din mediul rural cu privire la piața muncii 2) Elaborarea și implementarea strategiei privind metodele de lucru cu persoanele socialmente vulnerabile în vederea angajării în câmpul muncii	Anii 2013–2014	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; autoritățile administrației publice locale	ONG	Numărul de echipe mobile înființate și dotate
			Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	ONG	Strategii și metode elaborate și implementate, numărul de persoane socialmente vulnerabile angajate în câmpul muncii, cu dezagregarea datelor pe sex, vîrstă, etnie, statut socioeconomic, mediu rural/urban
48.	Adaptarea forței de muncă la cerințele pieței muncii	1) Prestarea serviciilor de formare profesională a șomerilor înregistrați la agențiile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă 2) Desfășurarea activității „Clubului Muncii” pentru categoriile de șomeri care întâmpină greutăți de integrare pe piața muncii	Anii 2011–2014	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei		Tipurile de servicii prestate. Numărul de șomeri instruiți
			Anii 2011–2014	32,0 (anual)		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei		Rata anuală a șomerilor antrenați în activitățile „Clubului Muncii”
49.	Extinderea oportunităților de angajare legală în străinătate	Promovarea schemelor de migrație circulară	Anii 2011–2012	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei		Proiecte de migrație circulară realizate
50.	Reducerea inegalității de gen la angajarea în muncă și diminuarea disparităților dintre salariile femeilor și ale bărbaților	1) Promovarea unor măsuri active privind aplicarea principiului egalității de gen pe piața muncii 2) Organizarea unor campanii de informare și conștientizare a publicului larg, în special în zonele rurale, privind dreptul femeilor și bărbaților la tratament egal pe piața muncii și la remunerație echitabilă	Anii 2011–2014	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei		Rata de ocupare și rata șomajului în rândul femeilor
			Anii 2011–2013	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Economiei; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei		Numărul campaniilor de informare organizate; numărul de raioane/localități care au beneficiat de campanii de informare
51.	Implementarea proiectelor privind stimularea reîntoarcerii cetățenilor Republicii Moldova angajați la muncă în străinătate	1) Asistența persoanelor reîntoarse în țară prin antrenarea lor în programe vizînd piața forței de muncă, inclusiv atragerea la cursuri de formare profesională 2) Evaluarea gradului de realizare a Planului de acțiuni privind stimularea reîntoarcerii lucrătorilor moldoveni migranți de peste hotare	Anii 2011–2014	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	ONG	Numărul de persoane antrenate în programe de formare profesională din categoria celor reîntoarse în țară
			Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	ONG	Raport de evaluare realizat și prezentat în ședință de Guvern

7. Asigurarea accesului la servicii de calitate

52.	Implementarea la scară națională a serviciului de urgență „112”, incluzînd serviciile de localizare	1) Crearea Sistemului Național Unic pentru Apeluri de Urgență, utilizînd numărul de urgență unic european „112”, drept componentă importantă a obligației de asigurare a serviciului universal 2) Introducerea numărului unic pentru apeluri de urgență „112” din rețelele de telefonie fixă și mobilă și din rețeaua de telefoane publice	Anii 2011–2012	600 000,0 (creare) 80 000,0 (întreținere, anual)		Cancelaria de Stat (Centrul de telecomunicații speciale); Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor		Serviciu creat
			Anii 2011–2012	În limita alocațiilor bugetare		Agencia Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologie Informației; Cancelaria de Stat (Centrul de telecomunicații speciale); Ministerul		Numărul unic pentru apeluri de urgență funcțional

1	2	3	4	5	6	7	8	9
						Tehnologiei Informației și Comunicațiilor		
53.	Perfecționarea cadrului normativ și instituțional în domeniul protecției consumatorilor	1) Amendarea cadrului normativ național în domeniul protecției consumatorilor în vederea alinierii acestuia la legislația comunitară	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare	200,0	Ministerul Economiei	ONG	Cadru normativ ajustat în conformitate cu legislația comunitară
		2) Efectuarea unui studiu privind activitatea organelor care asigură protecția drepturilor consumatorilor și elaborarea propunerilor privind eficientizarea activității acestor organe	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare	250,0	Ministerul Economiei	ONG	Studiu efectuat și propuneri elaborate
54.	Sporirea accesului la informare și educarea consumatorilor	1) Intensificarea procesului de difuzare a informației privind drepturile consumatorilor prin efectuarea unor vizite de consultanță destinate cetățenilor și agenților economici în toate raioanele republicii	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Economiei; autoritățile administrației publice locale	ONG	Numărul și denumirea unităților administrativ-teritoriale în care au avut loc vizite de consultanță; numărul vizitelor de consultanță efectuate și numărul de beneficiari
		2) Editarea de broșuri și pliante care să familiarizeze consumatorii cu particularitățile calitative și ecologice ale produselor și serviciilor oferite și să descrie modalitățile de protejere a consumatorilor de produse și serviciile necalitative sau periculoase	Anii 2011–2012	În limita alocațiilor bugetare	250,0	Ministerul Economiei; autoritățile administrației publice locale	ONG	Numărul de materiale informative editate și distribuite
		3) Derularea unor acțiuni speciale (seminare, reuniuni etc.) în colaborare cu organizațiile de consumatori, inclusiv de Ziua Mondială a Drepturilor Consumatorului	Anual, luna martie	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Economiei; autoritățile administrației publice locale	ONG	Numărul de acțiuni speciale desfășurate, numărul de participanți
55.	Crearea premiselor de creștere a gradului de siguranță alimentară prin elaborarea cadrului normativ armonizat cu legislația comunitară și cu standardele Codex Alimentarius	Elaborarea sau armonizarea cu legislația comunitară a reglementărilor tehnice din domeniul agroalimentar și a normelor sanitar-veterinare	Permanent	1000,0		Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare		Numărul de acte normative promovate
8. Asigurarea dreptului la ocrotirea sănătății								
56.	Sporirea accesului pacienților la servicii medicale de calitate	1) Dezvoltarea asistenței medicale primare și a asistenței medicale comunitare (îngrijiri la domiciliu, îngrijiri paliative etc.)	Anul 2011	20,0		Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină; autoritățile administrației publice locale		Numărul de instituții medicale primare din localitățile rurale cu statut juridic autonom
		2) Elaborarea cadrului normativ pentru crearea mecanismului de colaborare intersectorială în scopul micșorării ratei mortalității copiilor de vîrstă fragedă la domiciliu	Anul 2011	31,0		Ministerul Sănătății; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Tineretului și Sportului	ONG	Cadru normativ elaborat și implementat. Rata mortalității la domiciliu comparativ cu situația din anul 2010
		3) Examinarea practicii și legislației altor state privind oportunitatea instituirii expertizei medico-legale private	Anul 2013	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Sănătății	ONG	Studiu efectuat și, după caz, propuneri prezentate

1	2	3	4	5	6	7	8	9
57.	Asigurarea respectării drepturilor persoanelor cu deficiențe mintale internate în instituțiile psihiatrice	1) Perfecționarea cadrului normativ în domeniul sănătății mintale și crearea de alternative la spitalizarea bolnavilor cu deficiențe mintale (îngrijire și supraveghere)	Anul 2012	20,0	1 500,0	Ministerul Sănătății; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	ONG	Cadrul normativ perfecționat și sistemul alternativ funcțional
		2) Editarea de broșuri informative privind drepturile și obligațiile instituțiilor psihiatrice și ale pacienților acestora; distribuirea acestor broșuri pacienților și familiilor lor	Anul 2011	100,0		Ministerul Sănătății; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Centrul pentru Drepturile Omului	ONG	Numărul de broșuri editate și distribuite
		3) Prevenirea încălcării drepturilor persoanelor cu deficiențe mintale internate în instituțiile psihiatrice	Anul 2012	180,0		Centrul pentru Drepturile Omului; Ministerul Sănătății; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	ONG	Număr de vizite inopinate în instituțiile psihiatrice. Număr de rapoarte elaborate și publicate
58.	Promovarea unui mod de viață sănătos în rândul populației și ridicarea calității serviciilor medicale	1) Desfășurarea campaniilor de informare referitoare la măsurile de prevenire și reducere a consumului de tutun	Anii 2011–2012	245,0 (anual)	655,0 (anual)	Ministerul Sănătății; Ministerul Educației; Ministerul Tineretului și Sportului; Compania Națională de Asigurări în Medicină; IPNA Compania „Teleradio-Moldova”; autoritățile administrației publice locale	ONG	Numărul campaniilor de informare desfășurate, numărul de participanți
		2) Implementarea unor programe informaționale, culturale și științifice despre daunele consumului de alcool, ale consumului ilicit de droguri și altor substanțe psihotrope asupra persoanei și asupra întregii societăți	Anii 2011–2014	50,0 (anual)		Ministerul Sănătății; Ministerul Educației; Ministerul Tineretului și Sportului; Compania Națională de Asigurări în Medicină; Ministerul Culturii; IPNA Compania „Teleradio-Moldova”	ONG	Numărul și tipul de programe implementate, numărul de beneficiari
		3) Evaluarea accesibilității, disponibilității și calității serviciilor medicale, precum și a nivelului de cunoștințe și a deprinderilor practice ale furnizorilor de servicii medicale, prin intermediul chestionarelor și anchetelor	Anul 2011	91,0		Ministerul Sănătății; Biroul Național de Statistică		Raport de evaluare
		4) Evaluarea gradului de realizare a Programului național de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA și al infecțiilor cu transmitere sexuală pe anii 2006–2010	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Sănătății	ONG	Raport de evaluare realizat și prezentat în ședință de Guvern
59.	Reducerea impedimentelor economico-financiare ale persoanelor cu probleme de sănătate în vederea sporirii accesului lor la serviciile medicale asigurate	1) Elaborarea metodologiei de trecere treptată de la contribuția sub forma de sumă fixă la contribuția sub forma de cotă procentuală din venit și de ajustare a mecanismului de plată per capita în funcție de factorii demografici și de numărul de persoane înregistrate la medicii de familie	Anul 2011	43,0		Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină		Metodologie elaborată

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		2) Elaborarea și aplicarea unor modalități diferențiate de achitare a primelor de asigurare de către populația ocupată în gospodăriile agricole individuale	Anul 2011	120,0		Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină		Metodici elaborate și implementate
		3) Informarea adecvată a angajatorilor și a angajaților din localitățile rurale cu privire la sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală	Anii 2011–2014	300,0 (anual)		Compania Națională de Asigurări în Medicină		Numărul campaniilor de informare desfășurate, numărul de beneficiari
9. Asigurarea dreptului la protecție socială								
60.	Eficiențizarea sistemului de servicii sociale pentru toate categoriile de beneficiari	1) Elaborarea cadrului normativ pentru implementarea sistemului integrat de servicii de asistență socială	Anul 2012	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	ONG	Cadru normativ elaborat
		2) Elaborarea unor standarde minime de calitate pentru serviciile de asistență socială adresate adulților	Anul 2012	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	ONG	Standarde elaborate
		3) Asigurarea unui venit lunar minim garantat familiilor defavorizate prin acordarea ajutorului social stabilit în funcție de venitul global mediu lunar al fiecărei familii	Permanent	435 528,0 (anul 2011)		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; autoritățile administrației publice locale		Numărul de familii cu venit lunar minim asigurat
61.	Asigurarea dreptului la protecție socială a persoanelor asigurate	1) Perfecționarea cadrului normativ pentru asigurarea funcționării eficiente a sistemului de asigurări sociale de stat	Anii 2012–2013	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei		Cadru normativ elaborat
		2) Elaborarea mecanismului care să asigure o relație de dependență directă între suma prestațiilor de asigurări sociale și contribuțiile achitate și stagiul de cotizare	Anul 2013	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei		Mecanism elaborat
62.	Reforma sistemului de protecție socială a persoanelor cu dizabilități	1) Elaborarea proiectului de lege privind protecția socială a persoanelor cu dizabilități	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	ONG	Proiect de lege elaborat
		2) Elaborarea și aprobarea metodologiei de stabilire a dizabilității și a capacității de muncă	Anul 2012	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Sănătății	ONG	Metodologie elaborată și aprobată
		3) Implicarea asociațiilor persoanelor cu dizabilități în elaborarea politicii de stat în domeniul de referință	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	ONG	Numărul de seminare și ateliere de lucru organizate
		4) Organizarea conferinței internaționale pe tema „Colaborarea eficientă între societatea civilă și autoritățile administrației publice centrale și locale în vederea soluționării problemelor de reabilitare socială a persoanelor cu dizabilități”	Anul 2012	450 ,0		Centrul pentru Drepturile Omului; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; autoritățile administrației publice locale		Conferință organizată
		5) Organizarea conferinței republicane pe tema „Incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități în Republica Moldova”	Anul 2011	20,0		Centrul pentru Drepturile Omului; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	ONG	Conferință organizată
		6) Lansarea în toate raioanele republicii a săptămânii sub genericul „Toți diferiți – toți egali”	Anual, luna decembrie	În limita alocațiilor bugetare		Autoritățile administrației publice locale; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Tineretului și Sportului; Ministerul Educației; Ministerul Culturii		Numărul de acțiuni realizate, categoriile și numărul de beneficiari

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		7) Elaborarea și implementarea recomandărilor privind utilizarea limbajului mimico-gestual în mediul informațional public	Anii 2011–2012	În limita alocațiilor bugetare		Consiliul Coordonator al Audiovizualului; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	ONG	Recomandări elaborate și implementate
63.	Asigurarea dreptului la o viață decentă	Examinarea oportunității elaborării unui cadru legislativ privind minimul de existență	Anul 2013	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Economiei; Ministerul Finanțelor; Academia de Științe a Moldovei; Confederația Națională a Sindicatelor; Confederația Națională a Patronatelor	ONG	Studiu efectuat și, după caz, proiect de lege elaborat
64.	Asigurarea dreptului la locuințe sociale	1) Elaborarea și promovarea regulamentului cu privire la evidența, modul de repartizare și utilizare a locuințelor sociale	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor		Regulament elaborat și aprobat
		2) Elaborarea standardelor pentru locuințele sociale	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor		Standarde elaborate
65.	Asigurarea securității sociale pentru lucrătorii migranți cetățeni ai Republicii Moldova	Negocierea proiectelor de acorduri bilaterale în domeniul securității sociale cu statele în care activează lucrători migranți cetățeni ai Republicii Moldova	Anii 2011–2014	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	ONG	Acorduri negociate

10. Asigurarea dreptului la un mediu sănătos

66.	Asigurarea dreptului la apă și sanitație	1) Inventarierea surselor subterane de apă potabilă și controlul calității acestora	Anii 2011–2012	3 500,0		Ministerul Mediului		Raport anual de evaluare și reevaluare a rezervelor de apă subterană
		2) Monitoringul apelor subterane în vederea protecției lor împotriva poluării și epuizării, precum și a utilizării lor raționale	Anii 2011–2014	2 100,0		Ministerul Mediului		Raport anual de evaluare și reevaluare a rezervelor de apă subterană
		3) Construcția și reconstrucția sistemelor de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor reziduale	Anii 2011–2014	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Mediului		Numărul de lucrări efectuate
		4) Informarea populației cu privire la măsurile de îmbunătățire a calității apei potabile	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Mediului; autoritățile administrației publice locale		Numărul acțiunilor de informare realizate
67.	Modernizarea și eficientizarea sistemului național de monitorizare a stării și evoluției condițiilor hidrometeo, inclusiv a hazardurilor naturale	1) Elaborarea bazei de date la nivel național și regional în scopul perfecționării sistemului de alertă și prognoză a hazardurilor naturale de origine hidrometeorologică	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Mediului		Bază de date elaborată
		2) Implementarea metodelor noi de prognoză de lungă durată a vremii și a fenomenelor hidrometeorologice periculoase. Îmbunătățirea sistemului de avertizare în caz de hazarduri naturale	Anii 2011–2012	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Mediului		Numărul de metode implementate
68.	Managementul integrat al deșeurilor și al substanțelor	Depozitarea controlată și distrugerea deșeurilor și a substanțelor chimice toxice,	Anii 2011–2012	8 000,0	56 000,0	Ministerul Mediului; Ministerul Apărării;		Cantitățile de deșeuri și substanțe chimice toxice acumulate, păstrate în

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	chimice toxice	remediarea solurilor poluate, inclusiv implementarea Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Organizația NATO de Întreținere și Aproximare privind distrugerea pesticidelor și produselor chimice periculoase în Republica Moldova				Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare; Ministerul Sănătății; Ministerul Afacerilor Interne; autoritățile administrației publice locale		depozite și distruse. Numărul și suprafața solurilor remediate
69.	Perfecționarea sistemului de management al mediului	Crearea sistemului informatic de monitorizare a mediului	Anii 2011–2014		800,0	Ministerul Mediului; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	ONG	Sistem informatic creat
70.	Asigurarea accesului la informația de mediu, asigurarea participării publicului la luarea deciziilor de mediu și asigurarea accesului la justiție în probleme de mediu	Elaborarea Planului de acțiuni pentru implementarea Convenției de la Aarhus privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la justiție în probleme de mediu	Anul 2012	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Mediului	ONG	Plan de acțiuni elaborat și aprobat
11. Prevenirea și combaterea discriminării								
71.	Promovarea cadrului normativ privind bunele practici de conduită nediscriminatorie	1) Analiza sectorială a legislației în vederea excluderii normelor discriminatorii	Anul 2012	În limita alocațiilor bugetare		Autoritățile publice centrale		Studii sectoriale realizate și, după caz, propuneri prezentate privind amendarea legislației
		2) Elaborarea proiectului de lege privind prevenirea și combaterea discriminării	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Justiției	ONG	Proiect de lege aprobat de Guvern și remis Parlamentului spre examinare
72.	Informarea și creșterea conștientizării publice în domeniul prevenirii și combaterii discriminării în scopul cultivării spiritului de toleranță, bunăvoință și respect reciproc	1) Derularea unor campanii naționale de promovare a nediscriminării, inclusiv editarea de publicații, organizarea de emisiuni tematice interactive TV și radio	Permanent	40,0 (anual)		Biroul Relații Interetnice; Centrul pentru Drepturile Omului	ONG	Numărul acțiunilor de informare derulate
		2) Implementarea unui program de pregătire a judecătorilor, procurorilor și polițiștilor în vederea conștientizării gravității fenomenelor de discriminare, rasism și intoleranță	Anul 2011	300,0		Institutul Național al Justiției; Consiliul Superior al Magistraturii; Consiliul Superior al Procurorilor; Ministerul Afacerilor Interne; Centrul pentru Drepturile Omului	ONG	Numărul de judecători, procurori și polițiști instruiți
		3) Realizarea unui studiu privind manifestările de discriminare, evaluarea practicilor de examinare a acestor cazuri	Anii 2011–2012	230,0		Centrul pentru Drepturile Omului; Ministerul Justiției		Studiu realizat și, după caz, propuneri prezentate privind amendarea legislației
		4) Desfășurarea campaniilor naționale anti HIV/SIDA, în vederea schimbării comportamentului cu risc sporit de transmitere HIV în rândul adolescenților și pentru combaterea stigmei, discriminării și izolării copiilor afectați de HIV și a familiilor lor	Permanent	13 468,0 (anul 2011)		Ministerul Sănătății; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei		Numărul campaniilor de informare desfășurate. Indicele percepției publice. Incidența HIV/SIDA în rândul adolescenților
73.	Eficientizarea legislației în vederea asigurării egalității de șanse între femei și bărbați	Evaluarea legislației privind egalitatea de șanse între femei și bărbați	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei		Studiu realizat și, după caz, propuneri prezentate privind amendarea legislației
74.	Consolidarea mecanismului instituțional privind egalitatea de șanse între femei și bărbați	1) Analiza modului de organizare și funcționare a Comisiei guvernamentale pentru egalitatea între femei și bărbați	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	ONG	Studiu efectuat și, după caz, propuneri prezentate

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		2) Consolidarea capacităților unităților gender în cadrul autorităților administrației publice locale	Anul 2011	În limita mijloacelor bugetare locale		Autoritățile administrației publice locale		Numărul de specialiști în cadrul organelor de asistență socială la nivel local
75.	Promovarea drepturilor minorităților naționale	1) Organizarea de mese rotunde, conferințe, dezbateri și alte activități pentru promovarea standardelor internaționale privind drepturile minorităților naționale, prevenirea discriminării după criteriile de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Biroul Relații Interetnice; Centrul pentru Drepturile Omului; autoritățile administrației publice locale	ONG	Numărul de activități realizate, categoriile și numărul de beneficiari
		2) Promovarea dialogului intercultural și a spiritului de toleranță prin organizarea de manifestări etnoculturale (festivaluri, zilele limbii, zilele culturii etc.)	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Biroul Relații Interetnice; autoritățile administrației publice locale	ONG	Numărul de activități realizate, categoriile și numărul de beneficiari
		3) Elaborarea și editarea ghidului privind drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale	Anul 2011	15,0		Biroul Relații Interetnice		Ghid elaborat
		4) Elaborarea planului de acțiuni pentru susținerea romilor din Republica Moldova pe anii 2011–2014	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Biroul Relații Interetnice		Plan de acțiuni elaborat
		5) Evaluarea situației și a politicilor educaționale, culturale, patrimoniale la capitolul facilitarea integrării și dezvoltării minorităților lingvistice în contextul implementării Cartei Europene a Limbilor Regionale sau Minoritare	Anii 2011–2012	În limita alocațiilor bugetare		Comisia parlamentară drepturile omului și relații interetnice; Centrul pentru Drepturile Omului		Raport de evaluare dezbătut public în cadrul comisiei parlamentare și în cadrul comisiei interministeriale
		6) Elaborarea pachetului de politici cu privire la integrarea și dezvoltarea grupurilor lingvistice minoritare	Anii 2011–2012	În limita alocațiilor bugetare		Comisia parlamentară drepturile omului și relații interetnice; Ministerul Educației; Ministerul Culturii		Pachetul de politici aflat în examinare la Guvern
12. Asigurarea drepturilor copilului								
76.	Dezvoltarea sistemului de servicii sociale adresate copilului	Elaborarea regulamentelor-cadru de funcționare a serviciilor sociale pentru copii	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	ONG	Regulamente elaborate și aprobate
77.	Asigurarea înținerii eficiente a minorilor	Amendarea legislației în vederea revizuirii mecanismului de stabilire a pensiei de întreținere datorată de către părintele care nu participă la întreținerea copilului minor	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei		Cadru legal amendat
78.	Eliminarea abuzului față de copii	1) Implementarea unor programe eficiente de sensibilizare a societății împotriva abuzului față de copii (inclusiv a exploatarei sexuale, traficului de copii, aplicării violenței fizice și psihice)	Anii 2011–2014		130,0	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Tineretului și Sportului; Ministerul Educației; Ministerul Culturii; Ministerul Afacerilor Interne; Centrul pentru Drepturile Omului	ONG	Numărul de programe implementate, numărul de beneficiari

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		2) Editarea și distribuirea de materiale informative referitor la prevenirea și combaterea abuzului față de copii	Permanent		130,0	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Tineretului și Sportului; Ministerul Educației; Centrul pentru Drepturile Omului	ONG	Numărul de materiale editate și distribuite
		3) Repatrierea, reintegrarea și protecția copiilor identificați fără însoțitori sau aflați în dificultate pe teritoriul altor state	Permanent	500,0		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	ONG	Numărul de copii repatriați anual și formele de protecție acordate acestora
79.	Consolidarea modalităților de substituire a mediului familial	1) Difuzarea în mijloacele de informare în masă, inclusiv în programele televizate, a informației despre copiii aflați în dificultate și propuși spre adopție, în vederea creșterii numărului de adopții naționale	Permanent	59,4 (anual)		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Tineretului și Sportului		Dinamica numărului de copii adoptați în urma informației difuzate
		2) Elaborarea cadrului normativ necesar implementării Legii privind regimul juridic al adopției, care ar include: a) regulamentul-cadru privind funcționarea autorității teritoriale cu atribuții în domeniul adopției; b) regulamentul privind evaluarea adoptatorului; c) programul de informare și pregătire a adoptatorului pe parcursul procesului de evaluare; d) componența și regulamentul Consiliului Consultativ pentru Adopții Internaționale	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei		Cadru normativ elaborat
		3) Elaborarea și aprobarea procedurii de acreditare a organizațiilor străine cu atribuții în domeniul adopției internaționale, a listei de servicii și activități pe care acestea le pot desfășura	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei		Procedura de acreditare și lista serviciilor aprobate
80.	Consolidarea și dezvoltarea capacităților instituționale în vederea protecției drepturilor copilului	1) Elaborarea regulamentului privind activitatea autorităților tutelare din cadrul autorităților administrației publice locale de nivelul I și II	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Tineretului și Sportului; Ministerul Educației; Ministerul Afacerilor Interne	ONG	Regulament elaborat și aprobat
		2) Elaborarea și implementarea mecanismului de acreditare a prestatorilor de servicii sociale și de inspecție a calității serviciilor sociale pentru copil și familie	Anii 2011–2012	222,6		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Tineretului și Sportului; Ministerul Educației; Ministerul Afacerilor Interne	ONG	Mecanism de acreditare elaborat și implementat, numărul prestatorilor de servicii acreditați
		3) Instruirea inițială și continuă în domeniul drepturilor copilului a asistenților sociali comunitari și a angajaților din serviciile sociale	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Educației; Ministerul Afacerilor Interne;		Numărul de seminare realizate și de persoane instruite

1	2	3	4	5	6	7	8	9
						autoritățile administrației publice locale		
		4) Implementarea unor metodologii operaționale de prevenire și combatere a abuzului față de copii	Anul 2011	148,2		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Educației; Ministerul Tineretului și Sportului; Procuratura Generală; Ministerul Afacerilor Interne; autoritățile administrației publice locale		Numărul de cazuri identificate și asistate
		5) Verificarea modului de implementare a mecanismelor de interzicere a propagandei violentei și pornografiei în programele TV și radio	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Consiliul Coordonator al Audiovizualului; Ministerul Culturii; Ministerul Educației; Ministerul Tineretului și Sportului	ONG	Numărul de încălcări depistate
		6) Crearea, de către avocatul copilului, a Consiliului Copiilor – forum de discuții pentru copii, în vederea mobilizării copiilor, părinților și a comunității pentru promovarea și protecția drepturilor copilului	Anii 2011–2012	400,0		Centrul pentru Drepturile Omului		Consiliul Copiilor creat, numărul de beneficiari
		7) Organizarea ședințelor periodice ale Consiliului Copiilor în raioanele republicii, implicând în dezbateri copii, în vederea creării oportunităților pentru dialog și implicare	Anii 2011–2013		1 400,0	Centrul pentru Drepturile Omului	ONG	Numărul de ședințe organizate, numărul de beneficiari
		8) Organizarea forumului internațional al ombudsmanilor pentru drepturile copilului în scopul schimbului de practici și al promovării imaginii Republicii Moldova sub aspectul protecției drepturilor copilului	Anul 2013	300,0	300,0	Centrul pentru Drepturile Omului	ONG	Forum internațional organizat
		9) Editarea buletinului „Avocatul copilului” în vederea informării societății asupra activității avocatului copilului	Anii 2011–2014		545,0	Centrul pentru Drepturile Omului	ONG	Numărul de buletine editate, tirajul
13. Promovarea și asigurarea drepturilor omului în regiunea transnistreană a Republicii Moldova								
81.	Crearea mecanismului național de monitorizare a respectării drepturilor omului în regiunea transnistreană	1)) Crearea comisiei guvernamentale pentru reintegrarea țării	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Cancelaria de Stat (Biroul pentru reintegrare)		Comisie creată
		2) Desemnarea în cadrul fiecărei autorități publice centrale a unui viceministru sau vicedirector (și a unui grup din 2–3 persoane responsabile) care să asigure monitorizarea respectării drepturilor omului în regiunea transnistreană în limita competențelor sectoriale	Anul 2011	În limita alocațiilor bugetare		Autoritățile publice centrale		Numărul de persoane responsabile
		3) Elaborarea, de către autoritățile publice centrale și locale din zonele limitrofe, a planurilor de acțiuni privind monitorizarea respectării drepturilor omului în regiunea transnistreană	Anual	În limita alocațiilor bugetare		Autoritățile publice centrale și locale din zonele limitrofe		Planuri elaborate și implementate

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		4) Organizarea cursurilor de instruire pentru judecători, procurori și polițiști privind procedura unitară de instrumentare a cazurilor de încălcare a drepturilor omului în regiunea transnistreană	Anual	În limita alocațiilor bugetare	Proiecte finanțate de Consiliul Europei	Institutul Național al Justiției; Consiliul Superior al Magistraturii; Consiliul Superior al Procurorilor; Ministerul Afacerilor Interne	ONG	Numărul de cursuri de instruire organizate
		5) Crearea unor centre de informații cu sediul în orașele Rezina și Ribnița, care să ofere consultanță populației din regiunea transnistreană	Anul 2012	În limita alocațiilor bugetare	Proiect finanțat de Consiliul Europei	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene; Cancelaria de Stat (Biroul pentru reintegrare)	ONG	Centre de informații create
		6) Colectarea de către autoritățile publice centrale și locale din zonele limitrofe a informației privind cazurile de încălcare a drepturilor omului în regiunea transnistreană, pe domenii de activitate, și raportarea acestora	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Autoritățile publice centrale și locale din zonele limitrofe		Rapoarte întocmite în baza datelor colectate
		7) Sensibilizarea organismelor internaționale și a misiunilor diplomatice acreditate în Republica Moldova asupra cazurilor de încălcare a drepturilor omului în regiunea transnistreană	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene; Cancelaria de Stat (Biroul pentru reintegrare)		Numărul de cazuri raportate
		8) Deschiderea unei reprezentanțe a Centrului pentru Drepturile Omului în satul Varnița	Anii 2012–2013	În limita alocațiilor bugetare		Centrul pentru Drepturile Omului; Cancelaria de Stat (Biroul pentru reintegrare)		Reprezentanță creată
14. Educarea și informarea cu privire la drepturile omului								
82.	Ridicarea nivelului de pregătire profesională, culturală, morală și disciplinară a cetățenilor în domeniul drepturilor omului	1) Elaborarea și implementarea unor programe speciale de instruire în domeniul drepturilor omului pentru funcționarii publici, sindicate și patronate, ziariști, medici etc.	Anii 2011–2014	În limita alocațiilor bugetare		Autoritățile publice centrale; Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova	ONG	Numărul de programe implementate și de persoane instruite
		2) Formarea continuă a judecătorilor și procurorilor cu privire la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului	Permanent	În limita alocațiilor bugetare		Institutul Național al Justiției		Numărul de judecători și procurori instruiți anual
		3) Desfășurarea unor campanii de informare și instruire a jurnaliștilor cu privire la modul de difuzare a informației privind comiterea de infracțiuni și vinovăția persoanei, în vederea asigurării prezumției de nevinovăție	Anii 2011–2012	În limita alocațiilor bugetare		Procuratura Generală; Consiliul Superior al Magistraturii; Ministerul Justiției; Consiliul Coordonator al Audiovizualului	ONG	Numărul campaniilor de informare desfășurate. Numărul de jurnaliști instruiți
		4) Organizarea unei conferințe internaționale în contextul împlinirii a 5 ani de la crearea mecanismului național de prevenire a torturii în Republica Moldova	Anul 2012 (luna august)	În limita alocațiilor bugetare	600,0	Centrul pentru Drepturile Omului	ONG	Conferință desfășurată
		5) Realizarea unui film documentar cu genericul „Drepturile și libertățile fundamentale ale omului”	Anul 2014	800,0		Centrul pentru Drepturile Omului; Ministerul Culturii	ONG	Film realizat și difuzat
		6) Organizarea decadelor drepturilor omului la nivelul fiecărei autorități publice	Anual, luna decembrie	În limita alocațiilor bugetare		Autoritățile administrației publice centrale și locale		Rapoarte privind activitățile desfășurate
83.	Studiul opiniilor privind respectarea drepturilor omului în Republica Moldova	Efectuarea unui studiu sociologic privind respectarea drepturilor omului în Republica Moldova	Anul 2013	300,0		Centrul pentru Drepturile Omului	ONG	Studiu efectuat și determinarea acțiunilor care ar contribui la îmbunătățirea situației în domeniu
84.	Consolidarea politicilor regionale de protecție a drepturilor omului	Elaborarea și implementarea în cadrul tuturor unităților administrativ-teritoriale de nivelul II a planurilor de acțiuni în domeniul drepturilor omului	Anual	În limita mijloacelor bugetare locale		Autoritățile publice locale	ONG	Planuri de acțiuni elaborate. Gradul de implementare a acțiunilor planificate

332**HOTĂRÎRE**

pentru modificarea articolului 2 din Hotărîrea Parlamentului nr. 75 din 15 aprilie 2011 cu privire la constituirea Comisiei de anchetă privind elucidarea circumstanțelor votării și semnării Legii nr. 176 din 15 iulie 2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător

Parlamentul adoptă prezenta hotărîre.

Art. I. – La articolul 2 din Hotărîrea Parlamentului nr. 75 din 15 aprilie 2011 cu privire la constituirea Comisiei de anchetă privind elucidarea circumstanțelor votării și semnării Legii nr. 176 din 15 iulie 2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea

prin licențiere a activității de întreprinzător (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr. 70–73, art. 187), cu modificările ulterioare, textul „în termen de pînă la 60 de zile” se substituie cu textul „pînă la 15 iulie 2011”.

Art. II. – Prezenta hotărîre intră în vigoare la data adoptării.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr. 117. Chișinău, 23 iunie 2011.

333**DECRET**

privind eliberarea doamnei Elena GLIGOR din funcția de judecător și vicepreședinte al Curții de Apel Chișinău

În temeiul art. 25 alin. (1) lit. a) și lit. b) și art. 26 alin. (2) din Legea cu privire la statutul judecătorului,
Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă:**

Articol unic. – Doamna Elena GLIGOR se eliberează din funcția de judecător și vicepreședinte al Curții de Apel Chișinău, în baza cererii de demisie.

**PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Marian LUPU

Nr. 205-VI. Chișinău, 13 iulie 2011.

334**DECRET**

pentru modificarea și completarea articolului 1 din Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 134-VI din 19 mai 2011

Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă:**

Articol unic. – Articolul 1 din Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 134-VI din 19 mai 2011 privind constituirea Consiliului național pentru reforma organelor de ocrotire a normelor de drept se modifică și se completează după cum urmează:

poziția „MURUIANU Ion – președinte al Curții Supreme de Justiție” se substituie prin poziția „BOTEZATU Raisa – președinte interimar, vicepreședinte al Curții Supreme de Justiție”;

componenta consiliului se completează cu următorii membri:

NEGRUȚA Veaceslav – ministru al finanțelor

DRUȚĂ Ion – președinte al Asociației Judecă-

RUSU Eugen

AVORNIC Gheorghe

GUCEAC Ion

CÎRNAȚ Teodor

UNGUREANU Ana

torilor din Republica Moldova

– președinte al Asociației Procuro-
rilor din Republica Moldova

– președinte al Uniunii Juriștilor din
Moldova

– secretar științific general al
Academiei de Științe a Moldovei

– director executiv al Comitetului
Helsinki pentru Drepturile Omului
din Moldova

– președinte al Asociației Obștești
„Institutul pentru Apărarea Dreptu-
rilor și Libertăților Fundamentale ale
Omului”.

**PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Marian LUPU

Nr. 206-VI. Chișinău, 14 iulie 2011.

335**D E C R E T**

**privind constituirea Comisiei de selectare și admitere
a Academiei de Administrare Publică de pe lângă
Președintele Republicii Moldova**

În scopul organizării și desfășurării procesului de admitere la Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova pentru anul de studii 2011-2012, în temeiul art. 94 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, precum și în conformitate cu pct. 11.3 din statutul academei,

Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă**:

Art. 1. – Se constituie Comisia de selectare și admitere a Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova în următoarea componență:

Președinte

MARINA Vasile – rector al Academiei de Administrare Publică, profesor universitar, doctor habilitat în științe fizico-matematice

Vicepreședinți:

CIOBANU Vladimir – consilier al Președintelui Republicii Moldova în domeniul agroindustrial și al administrației publice

BALAN Oleg – vicerector al Academiei de

Administrare Publică, profesor universitar interimar, doctor habilitat în drept

Secretar

ANDRIEVSCHI Ludmila – șef al secției secretariat și relații publice a Academiei de Administrare Publică, magistrul în administrație publică

Membri:

FUSU Corina

– vicepreședinte al Comisiei cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media a Parlamentului

BUCINSCHI Iurii

– șef al Direcției dezvoltare socială a Cancelariei de Stat

ȘAPTEFRAȚI Tatiana

– director al Departamentului organizarea instruirii a Academiei de Administrare Publică, conferențiar universitar, doctor în biologie.

Art. 2. – Prezentul decret intră în vigoare la data semnării.

**PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Marian LUPU

Nr. 207-VI. Chișinău, 14 iulie 2011.

336**D E C R E T**

**privind numirea domnului Ion PLEȘCA în funcția
de judecător la Curtea de Apel Chișinău**

În temeiul art. 116 alin. (5) din Constituția Republicii Moldova și al art. 20 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului,

**PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă**:

Articol unic. – Domnul Ion PLEȘCA se numește, prin transfer, în funcția de judecător la Curtea de Apel Chișinău.

Marian LUPU

Nr. 208-VI. Chișinău, 20 iulie 2011.

Acte ale Curții Constituționale a Republicii Moldova**16 HOTĂRÎRE****pentru controlul constituționalității Hotărîrii****Parlamentului nr.83 din 21 aprilie 2011 „Privind numirea în funcția de Președinte al Curții de Conturi”****În numele Republicii Moldova,****Curtea Constituțională în componența:****Dumitru PULBERE - președinte**
Victor PUȘCĂȘ - judecător - raportor
Petru RAILEAN - judecător
Valeria ȘTERBET - judecător
Alexandru TANASE - judecător

grefier – Dina Musteața, în lipsa autorilor sesizării legal citați, cu participarea reprezentantului Parlamentului, Ion Creangă, reprezentantului Guvernului, Vladimir Grosu, călăuzindu-se de art.135 alin.(1) lit. a) din Constituție, art.4 alin.(1) lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.16 alin.(1) din Codul jurisdicției constituționale, a examinat în ședință plenară deschisă dosarul pentru controlul constituționalității Hotărîrii Parlamentului nr.83 din 21 aprilie 2011 „Privind numirea în funcția de Președinte al Curții de Conturi”.

Drept temei pentru examinarea dosarului a servit sesizarea deputaților în Parlament V.Voronin, A.Petcov, E.Bodnarenco, V.Abramciuc, M.Postoico, G.Morcov, O.Reidman, S.Sîrbu, A.Zagorodnii, G.Petrenco, A.Reșetnicov, Iu.Muntean, depusă la 3 mai 2011, în conformitate cu prevederile art.24 și art.25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.38 și art.39 din Codul jurisdicției constituționale.

Prin decizia Curții Constituționale din 31 mai 2011 sesizarea a fost acceptată spre examinare în fond.

Asupra problemei ce face obiectul sesizării Curtea Constituțională a dispus de punctele de vedere comunicate de Președintele Republicii Moldova, Guvern, Ministerul Justiției.

Examinînd materialele dosarului, audiind informația prezentată de judecătorul-raportor, argumentele expuse de participanții la ședință,

Curtea Constituțională**a constatat:**

1. La 21 aprilie 2011 Parlamentul a adoptat Hotărîrea nr.83 „Privind numirea în funcția de Președinte al Curții de Conturi” (în continuare – Hotărîrea nr.83). Prin hotărîrea în cauză dl Serafim Urechean a fost numit în funcția de Președinte al Curții de Conturi pe un termen de 5 ani.

Autorii sesizării menționează că numirea dlui Serafim Urechean în funcția de Președinte al Curții de Conturi s-a efectuat cu încălcarea prevederilor Legii Supreme și a legislației în vigoare în mod special art.133 din Constituție. Art.133 alin.(5) din Constituție prevede reglementarea modului de organizare a Curții de Conturi prin lege organică și, în cazul în care legea organică nu se respectă, evident, nu se respectă nici norma constituțională, opinează ei.

Autorii sesizării subliniază că persoana desemnată nu are studii economice superioare și în ultimii doi ani a deținut funcții care implică atribuții de administrare a resurselor financiare publice. Astfel, prin hotărîrea adoptată Parlamentul a încălcat prevederile imperative ale art.6 și art.17 din Legea Curții de Conturi, ignorînd principiul constituțional al legalității, care decurge din art.1 alin.(3) din Constituție, conform căruia Republica Moldova este un stat de drept.

În opinia lor, deoarece au fost încălcate obligațiile

statuate de Legea Curții de Conturi, s-au încălcat și normele art.15 din Constituție, care stipulează că cetățenii Republicii Moldova au drepturi, dar și obligații prevăzute de legi.

În sesizare se invocă, de asemenea, prevederile art.66 lit.j) din Constituție, potrivit căruia Parlamentul alege și numește persoane oficiale de stat, în cazurile prevăzute de lege, afirmîndu-se că prin violarea prevederilor Legii Curții de Conturi referitoare la condițiile de numire în funcție s-a încălcat și această normă constituțională.

Astfel, în opinia autorilor sesizării, hotărîrea Parlamentului contravine prevederilor art. 1 alin. (3), art. 4, art. 7, art. 15, art. 66 și art. 133 din Constituție.

2. Curtea Constituțională urmează să verifice constituționalitatea unui act cu caracter individual, cu efecte juridice aplicabile doar unui singur caz, ce vizează desemnarea unei persoane într-o funcție de demnitate publică, avînd în vedere evoluția jurisdicției constituționale în domeniul respectiv.

Față de alte sesizări, prin care au fost contestate acte cu caracter individual, sesizarea în cauză comportă unele particularități. Dacă în sesizările anterioare s-a solicitat protejarea drepturilor individuale prin prisma accesului liber la justiție, fiind contestate acte privind demiterea unor persoane ce dețineau funcții de demnitate publică¹, persoane care, în virtutea restricțiilor impuse prin art.4 din Legea contenciosului administrativ și a practicii Curții Constituționale de a nu accepta spre examinare acte cu caracter individual, nu-și puteau apăra în justiție drepturile lezate, în sesizarea în cauză se invocă interesul general al societății în defavoarea unui drept individual atribuit prin Hotărîrea nr.83, pretinzîndu-se contrariul: neconstituționalitatea deținerii unei funcții de demnitate publică.

3. Curtea Constituțională relevă că în intervalul de timp care începe cu anul 2001 (cînd a fost instituit contenciosul administrativ și a fost adoptată Hotărîrea Curții Constituționale nr.39 din 09.07.2001²) și care se încheie cu data de 16.04.2010 (cînd a fost adoptată Hotărîrea nr.10 “Pentru revizuirea Hotărîrii Curții Constituționale nr.16 din 28.05.1998 “Cu privire la interpretarea art.20 din Constituția Republicii Moldova” în redacția Hotărîrii nr.39 din 09.07.2001”³, în continuare – Hotărîrea nr.10) toate actele cu caracter individual erau exceptate de la controlul constituționalității. O parte din aceste acte intrau în competența Curții Supreme de Justiție, altă parte nu puteau fi supuse controlului judiciar. Deoarece Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare – CtEDO) și-a modificat jurisprudența, fapt ce a condus la amendarea legislației naționale, Curtea Constituțională, în baza Hotărîrii nr.10, a decis să admită pentru controlul constituționalității, *sub aspectul competenței autorității de a adopta actul respectiv și procedurii de adoptare*, actele emise de Parlament, Președintele Republicii Moldova și Guvern referitoare la persoane oficiale exponenente ale unui interes public deosebit, alese sau numite pentru durata mandatului.

Contrar concluziilor expuse de Curtea Constituțională în Hotărîrea nr.10, Parlamentul, prin Legea nr.95 din 21.05.2010 pentru modificarea și completarea unor acte

¹ Hotărîrea CC nr.9 din 04.04.96 cu privire la constituționalitatea Decretului Președintelui Republicii Moldova nr.68 din 15 martie 1996 “Despre conducerea Ministerului Apărării”. M.O., 1996, nr.25, art.16; Hotărîrea CC nr.11 din 27.04.2010 pentru controlul constituționalității Hotărîrii Parlamentului nr.30-XVIII din 4 martie 2010 „Privind eliberarea din funcție a Președintelui Curții Supreme de Justiție”. M.O., 2010, nr.68-69, art.10

² Hotărîrea CC nr.39 din 09.07.2001 privind revizuirea Hotărîrii Curții Constituționale nr. 16 din 28 mai 1998 “Cu privire la interpretarea art. 20 din Constituția Republicii Moldova”. M.O., 2001, nr.90-91, art.34

³ M.O., 2010, nr.58-60, art.9

legislative, a modificat art.31 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art.4 din Codul jurisdicției constituționale, excluzând verificarea hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova și hotărârilor Guvernului cu caracter individual în contenciosul constituțional. Fiind contestate, prevederile respective au fost declarate neconstituționale prin Hotărârea nr.29 din 21.12.2010 „Pentru controlul constituționalității Legii nr.95 din 21 mai 2010 pentru modificarea și completarea unor acte legislative”⁴ (în continuare – Hotărârea nr.29). În Hotărârea nr.29 Curtea Constituțională a reiterat poziția expusă în Hotărârea nr.10: „Constituția Republicii Moldova, prin art.135 alin.(1) lit.a), abilitază Curtea Constituțională cu controlul constituționalității tuturor actelor adoptate de Parlament, *fără a face distincție între actele normative și cele individuale*”. În aceeași ordine de idei, Curtea a constatat că „în afirmarea sa ca instrument de bază pentru protejarea principiilor democratice, Curtea Constituțională își orientează jurisprudența în așa fel, încât aceasta să rămână dinamică și evolutivă, perfecționând astfel mecanismul de asigurare a exercitării drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor garantate de Constituție. Curtea relevă că după adoptarea Legii Supreme Republica Moldova a procedat la reforma sistemului judiciar, urmînd ca instanțele judecătorești nou-formate să judece toate cauzele privind raporturile juridice civile, administrative și penale.”

4. Conform principiilor generale ale dreptului, pentru asigurarea supremației Constituției și legii, controlul jurisdicțional al actelor publice poate fi exercitat în contenciosul constituțional și în cel administrativ. Exceptarea de la controlul jurisdicțional al unor categorii de acte publice poate duce la excese de putere și încălcări din partea autorităților emitente, fapt ce poate genera incertitudini de natură să afecteze esența dreptului și principiile statului de drept.

Concluziile expuse în Hotărârea nr.29, prin care au fost declarate neconforme cu Constituția prevederile ce excludeau de la controlul constituționalității actele cu caracter individual emise de autoritățile publice centrale, și enunțurile de mai sus permit Curții să-și asume, în baza art.135 din Constituție, controlul jurisdicțional al acestei categorii de acte.

Avînd în vedere că prin art.4 din Legea contenciosului administrativ o parte din actele administrative emise de autoritățile publice centrale au fost exceptate de la orice formă de control jurisdicțional, Curtea Constituțională va examina, la sesizare, hotărârile Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova și hotărârile Guvernului ce țin de alegerea, numirea și destituirea din funcțiile publice, cu responsabilități de protecție a intereselor generale ale statului sau ale instituțiilor publice, a persoanelor oficiale de stat, exponenți ale unui interes public deosebit. Cu referire la aceste dosare Curtea va aplica art.31 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, care conturează limitele de competență și prescrie obligativitatea de a examina în exclusivitate probleme de drept.

Curtea Constituțională va realiza aprecierea juridică a circumstanțelor de drept în limitele prevederilor constituționale, principiilor de drept general recunoscute sau concluziilor și raționamentelor expuse în actele de jurisdicție internațională, care sînt obligatorii pentru Republica Moldova.

În baza celor expuse, Curtea nu se va pronunța asupra circumstanțelor de fapt, un astfel de control fiind de competența instanțelor de drept comun. Acest raționament decurge din concluzia Curții Constituționale expusă în Hotărârea nr.10, conform căreia actele respective „trebuie să fie examinate numai în aspect formal, prin stabilirea competenței autorității publice centrale de a emite actul individual și respectării procedurii de adoptare, fără să fie examinate circumstanțele de fapt ale cauzei.”

Așadar, Curtea Constituțională va analiza problemele de drept referitoare la procedura și competența autorității de a adopta Hotărârea nr.83.

5. **Competența autorității de a adopta Hotărârea nr.83.** Titlul IV din Constituție statuează principiile fundamentale

ce guvernează economia națională și finanțele publice. Art.133 din Constituție atribuie Curții de Conturi calitatea de organ de control asupra finanțelor publice. Conform legii de organizare, Curtea de Conturi este unica autoritate publică a statului care exercită controlul asupra formării, administrării și întrebunătăririi resurselor financiare publice și administrării patrimoniului public prin realizarea auditului extern în sectorul public în calitate de instituție supremă de audit și este protejată legal de interferența din partea organelor de drept sau cu funcții de control. Art.133 alin.(3) din Constituție stipulează că Președintele Curții de Conturi este numit de Parlament, la propunerea Președintelui acestuia, pentru un termen de 5 ani.

Art.66 lit.(a) din Constituție prevede că Parlamentul adoptă trei categorii de acte: legi, hotărâri și motiuni. Același articol, la lit.(j), conferă Parlamentului funcția de a alege și numi persoane oficiale de stat, în cazurile prevăzute de lege. Dezvoltînd normele constituționale, art.11 alin.(2) lit.(c) din Legea privind actele legislative prevede că hotărârile Parlamentului se adoptă pentru alegerea, numirea, revocarea, destituirea și suspendarea din funcții publice.

Din normele constituționale și legale enunțate Curtea conchide că Hotărârea nr.83, privind numirea Președintelui Curții de Conturi, corespunde cerințelor prevăzute de art.66 și art.133 din Constituție. Astfel, actul a fost adoptat de Parlament, la propunerea Președintelui Parlamentului, în formă de hotărîre și conține părțile structurale necesare.

6. **Procedura de adoptare a Hotărîrii nr.83.** Prin procedura de adoptare a actului se are în vedere toată gama de acțiuni pe care organul emitent trebuie să le execute conform cerințelor constituționale și legale în vigoare: inițierea, elaborarea și avizarea proiectului de către autoritățile competente, supunerea actului unui număr anumit de lecturi, prezența cvorumului la discutarea și adoptarea actului, contrasemnarea, promulgarea, publicarea ș.a.

Din materialele prezentate Curții Constituționale rezultă că în ședința Parlamentului din 21 aprilie 2011, în cadrul căreia a fost adoptată Hotărârea nr.83, au fost respectate prevederile art.133 alin.(3) din Constituție, potrivit cărora Președintele Curții de Conturi este numit de Parlament, la propunerea Președintelui Parlamentului.

Conform procedurii reglementate de art.11 din Legea privind actele legislative, hotărârile Parlamentului, ca acte legislative subordonate legilor, se adoptă cu votul majorității deputaților prezenți, dacă prin Constituție nu se prevede o altă majoritate. Curtea menționează că art.133 din Constituție nu prevede pentru adoptarea hotărîrii în cauză a Parlamentului un număr mai mare de voturi.

Potrivit stenogramei, la ședința din 21 aprilie 2011 au participat 54 de deputați. Hotărârea nr.83 a fost adoptată unanim de deputații prezenți, respectîndu-se prevederile art.38 din Regulamentul Parlamentului, ședința fiind deliberativă, și art.11 din Legea privind actele legislative, hotărîrea acumulînd numărul necesar de voturi.

Art.11 din Legea privind actele legislative stipulează că hotărârile cu caracter individual și alte hotărîri care nu conțin norme de drept pot fi examinate fără a fi supuse tuturor procedurilor prealabile în organele de lucru ale Parlamentului. Proiectul Hotărîrii nr.83, precum și candidatura propusă de Președintele Parlamentului pentru funcția de Președinte al Curții de Conturi au fost examinate și aprobate de Comisia juridică, pentru numiri și imunități a Parlamentului. Astfel, Hotărârea nr.83 corespunde rigorilor constituționale și legale privind procedura de adoptare.

7. Autorii sesizării consideră drept circumstanțe de incompatibilitate faptul că Președintele Curții de Conturi nu are studii superioare în domeniul economic, financiar sau juridic, nu dispune de vechime necesară în aceste sfere de activitate, iar în ultimii 2 ani a deținut funcția de prim-vicepreședinte al Parlamentului, funcție care, conform Regulamentului Parlamentului, îi permite să exercite atribuțiile Președintelui în lipsa acestuia, inclusiv în domeniul administrării finanțelor publice.

Curtea Constituțională reține în legătură cu aceste argumente ale autorilor sesizării că art.17 din Legea Curții

⁴ M.O., 2011, nr.1-4, art.1

de Conturi prevede pentru persoana care candidează la funcția de membru al Curții de Conturi drept condiții imperative deținerea de „studii superioare în domeniul economic, financiar sau juridic și a cărei calificare profesională și experiență de lucru din ultimii 10 ani este corespunzătoare pentru exercitarea sarcinilor Curții de Conturi”, restricționând accesarea la această funcție în cazul în care „în ultimii 2 ani a fost membru al Guvernului, conducător al unei autorități publice centrale sau a deținut o altă funcție de răspundere al cărei mod de numire sau alegere este reglementat de Constituția Republicii Moldova și de legile organice, investită cu atribuții de administrare a resurselor financiare publice”.

Cu referire la primul argument de incompatibilitate – lipsa studiilor necesare în domeniile specificate în lege, Curtea Constituțională menționează că, potrivit materialelor prezentate, persoana centrală sau a deținut o altă funcție de răspundere al cărei mod de numire sau alegere este reglementat de Constituția Republicii Moldova și de legile organice, investită cu atribuții de administrare a resurselor financiare publice”.

În context Curtea remarcă aplicarea neomogenă în dispozițiile legale referitoare la candidarea pentru funcții publice a criteriului privind deținerea studiilor superioare. În sensul art. 12 al Legii învățământului, studiile de postdoctorat pentru obținerea titlului de doctor habilitat se încadrează în învățământul postuniversitar, care urmează după învățământul superior format din două cicluri: studii superioare de licență și studii superioare de masterat. După cum a constatat Curtea, în prevederile referitoare la selectarea candidaților pentru funcții publice actele legislative operează cu două noțiuni: „studii superioare” și „studii de licență”. Astfel, pentru aspiranții la funcțiile de judecător, procuror, notar, avocat parlamentar, avocat, secretar al consiliului local ș.a. legea prevede deținerea diplomei de licență în domeniu, fără a specifica necesitatea absolvirii masteratului, care, conform rigorilor procesului de la Bologna, este obligatoriu pentru deținerea studiilor superioare complete. Pe de altă parte, pentru a putea ocupa anumite funcții în domeniile: audit, contabilitate, aviația civilă, piața valorilor imobiliare, audiovizual, turism ș.a., persoana trebuie să posede studii

**PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE**

Nr. 14. Chișinău, 7 iulie 2011.

JCC-03/13a

La 7 iulie 2011 plenul Curții Constituționale a recunoscut Hotărârea Parlamentului nr.83 din 21 aprilie 2011 „Privind numirea în funcția de Președinte al Curții de Conturi” ca fiind constituțională.

În cadrul examinării dosarului Curtea Constituțională a constatat în legislație lacune de reglementare, ce țin de utilizarea neomogenă a termenilor care definesc criteriul deținerii studiilor superioare de către candidații la funcții publice.

Astfel, în acest sens Curtea Constituțională a sesizat unele neconcordanțe în prevederile legale referitoare la condițiile candidării pentru anumite funcții publice. Conform Legii învățământului nr.547-XIII din 21.07.1994, cu modificările ulterioare, învățământul superior este format din două cicluri: studii superioare de licență și studii superioare de masterat. Stipulațiile actelor legislative operează cu noțiunile: „studii superioare”, „studii de licență” sau „diplomă de licență”.

Prevederile legale stipulează că aspiranții la funcția de judecător, procuror, notar, avocat parlamentar, avocat,

**PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**

superioare, însă legile respective nu concretizează ciclul: de licență sau de masterat. Așadar, prevederile legale învederează incertitudini legislative, soluționarea cărora ține de competența Parlamentului, acestea fiind apreciate de Curtea Constituțională ca lacune legislative, asupra cărora, în baza art.79 din Codul jurisdicției constituționale, atrage atenția Parlamentului printr-o adresă.

Cel de-al doilea argument de incompatibilitate, invocat de autorii sesizării, – deținerea în ultimii doi ani a funcției de prim-vicepreședinte al Parlamentului – constituie, de asemenea, o problemă de oportunitate și este de competența Parlamentului, ca organ legislativ și reprezentativ suprem. După formă și conținut această funcție, apăsător, nu se încadrează în funcțiile definite prin prevederile legale ca fiind investite cu atribuții de administrare a resurselor financiare publice. Aprecierea raportului dintre aceste funcții – de Președinte al Curții de Conturi și de ex-prim-vicepreședinte al Parlamentului – ar însemna să fie examinate circumstanțe de fapt, ceea ce pentru Curtea Constituțională este inadmisibil, având în vedere enunțurile de mai sus.

Curtea consideră inoportună aprecierea corespunderii titularului funcției deținute în cazul în care acesta în ultimii 10 ani a activat în calitate de primar general al mun. Chișinău, deputat, prim-vicepreședinte al Parlamentului. Fiind circumstanțe de fapt, acestea nu pot fi analizate de Curtea Constituțională.

Faptul dacă circumstanțele enumerate intră în contradicție cu rigorile art. 17 din Legea Curții de Conturi, în opinia Curții Constituționale, constituie o problemă de interpretare a legii și de oportunitate, care face domeniul Parlamentului, organul emitent al actului. Astfel, problemele în cauză nu pot fi definite ca probleme de constituționalitate, ele constituie probleme de oportunitate, asupra cărora Parlamentul și-a expus poziția prin adoptarea Hotărârii nr.83.

Pentru considerentele expuse, în conformitate cu prevederile art.135 alin.(1) lit.a) și art.140 din Constituție, art.26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.62 lit.a) și art.70 alin.(2) din Codul jurisdicției constituționale,

Curtea Constituțională

HOTĂRĂȘTE:

1. Se recunoaște drept constituțională Hotărârea Parlamentului nr.83 din 21 aprilie 2011 „Privind numirea în funcția de Președinte al Curții de Conturi”.

2. Prezenta hotărâre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Dumitru PULBERE

A D R E S Ă

secretar al consiliului local și alte funcții trebuie să dețină diplomă de licență în domeniu, însă nu conțin nici o referință la necesitatea absolvirii masteratului, care, conform rigorilor procesului de la Bologna, este o treaptă obligatorie pentru ca să se poată considera că persoana posedă studii superioare complete. Sau, pentru a putea ocupa anumite funcții în sferele: audit, contabilitate, aviația civilă, piața valorilor imobiliare, audiovizual, turism ș.a., persoanele trebuie să posede studii superioare, însă legile respective nu concretizează ciclul: de licență sau de masterat.

Având în vedere incertitudinile legislative menționate, Curtea Constituțională consideră oportună soluționarea acestora de către Parlament și pentru acest motiv, în temeiul art.79 din Codul jurisdicției constituționale, adoptă prezenta adresă.

Conform art.28¹ din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Parlamentul va examina adresa și, în termen de 3 luni, va informa Curtea despre rezultatele examinării.

Dumitru PULBERE

PARTEA II

Hotărîri ale Guvernului Republicii Moldova

605 H O T Ă R Î R E **cu privire la aprobarea Regulamentului Centrului** **de Plasament Temporar al Străinilor**

În temeiul articolului 65 din Legea nr.200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.179-181, art.610), Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Regulamentul Centrului de Plasament

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:

Ministrul afacerilor interne

Nr. 493. Chișinău, 7 iulie 2011.

Temporar al Străinilor (se anexează).

2. Se abrogă punctul 2 și anexa la Hotărîrea Guvernului nr. 71 din 30 ianuarie 2004 „Cu privire la crearea Centrului de Plasament Temporar al Străinilor” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr.26-29, art.212).

Vladimir FILAT

Alexei Roibu

Aprobat
prin Hotărîrea Guvernului nr. 493
din 7 iulie 2011

REGULAMENTUL **Centrului de Plasament Temporar al Străinilor**

Regulamentul Centrului de Plasament Temporar al Străinilor (în continuare – Regulament) transpune parțial prevederile Directivei Parlamentului European și al Consiliului 2008/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de sedere ilegală, publicat în *Jurnalul Oficial* al Uniunii Europene, L 348 din 24 decembrie 2008.

Capitolul I

Dispoziții generale

1. Prezentul Regulament reglementează funcționarea, regimul și ordinea interioară a Centrului de Plasament Temporar al Străinilor, drepturile și obligațiile străinilor plasați, relațiile dintre străinii plasați și personalul Centrului, precum și alte drepturi și atribuții ale angajaților Centrului.

2. Centrul de plasament temporar al străinilor (în continuare – Centru) este o structură specializată, subordonată autorității competente pentru străini și destinată cazării temporare a străinilor declarați indezirabili sau împotriva cărora s-a dispus măsura returnării ori expulzării și care au fost luați în custodie publică. Centrul nu are statut de persoană juridică.

3. Centrul asigură și garantează străinilor:
protecție și asistență în realizarea deplină și eficientă a drepturilor lor;

tratare respectuoasă și demnă;
cazarea lor pe durata stabilită de legislația în vigoare.

4. Centrul este finanțat din contul alocațiilor de la bugetul de stat, aprobate pentru Ministerul Afacerilor Interne, precum și din alte surse de finanțare care nu contravin legislației în vigoare.

5. Centrul este condus de șef, numit în sau destituit din funcție de ministrul afacerilor interne, la propunerea conducătorului autorității competente pentru străini.

6. Paza Centrului este asigurată de către Serviciul Centrului, abilitat cu funcția de pază și escortă, în regim de 24 de ore.

Capitolul II

Plasarea străinilor în Centru

7. Străinii luați în custodie publică vor fi plasați în Centru în baza deciziei instanței de judecată, pînă la executarea măsurilor de expulzare, readmisie sau returnare pe

teritoriul Republicii Moldova.

8. Plasarea străinilor în Centru este asigurată de către serviciul abilitat al Centrului.

9. La plasarea în Centru, străinii sînt supuși:

1) înregistrării în registrul de evidență, cu consemnarea ulterioară a datelor personale în Subsistemul informațional al autorității competente pentru străini;

2) înregistrării dactiloscopice și fotografierii;

3) percheziției corporale;

4) examinării medicale.

10. Serviciul abilitat al Centrului întocmește pentru fiecare străin un dosar personal care cuprinde: numele, prenumele, patronimicul, sexul, data nașterii, țara de origine, naționalitatea, data plasării în Centru, termenul plasării (se va anexa copia deciziei instanței de judecată), descrierea aspectului exterior, caracteristici specifice (dacă sînt), confesiunea, rezultatele examenului medical, starea fizică și mintală, precum și alte caracteristici esențiale, poza străinului, amprente digitale, precum și lista de documente și bunuri personale preluate spre păstrare de la străin.

11. Informația din dosarul personal specificată la punctul 12 din prezentul Regulament va fi introdusă în fișa personală și în Sistemul informațional integrat automatizat „Migrație și azil” al autorității competente pentru străini.

12. Membrii de familie luați în custodie publică beneficiază de cazare separată.

13. Străinii pot fi însoțiți de copiii minori, care sînt plasați în baza prezentului Regulament.

14. La plasarea în Centru străinii sînt supuși percheziției corporale, iar lucrurile lor personale – verificării. Percheziția corporală se efectuează de către colaboratori de același sex. Rezultatele percheziției corporale urmează a fi consemnate într-un proces-verbal, semnat de colaboratorul care a efectuat percheziția și străinul supus percheziției. În cazul refuzului străinului de a semna procesul-verbal, colaboratorul care l-a întocmit va face mențiunile respective într-un act. Procesul-verbal urmează a fi anexat la dosarul personal, iar o copie se înmînează persoanei supuse percheziției.

Obiectele și lucrurile în asortimentul și cantitatea stabilite de prezentul Regulament sînt lăsate la dispoziția străinului. Bani, valorile mobile (titlurile de valoare), obiectele de valoare, actele de identitate se împachetează și sigilează în colet special, în prezența proprietarului și se transmit la

camera de păstrare din cadrul Centrului.

Obiectele și substanțele interzise, depistate la străinii plasați, vor fi ridicate și transmise spre păstrare sau, după caz, nimicite în modul și în condițiile stabilite de legislația în vigoare a Republicii Moldova, întocmindu-se în fiecare caz un proces-verbal respectiv.

Obiectele și substanțele excluse din circuitul civil vor fi ridicate și nu se vor restitui străinului. Despre depistarea unor astfel de obiecte și substanțe conducerea Centrului sesizează organele competente în termen de 24 de ore.

15. La sosire în Centru, străinii sînt supuși obligatoriu unei tratări sanitare, în modul stabilit de normele sanitare.

16. După tratarea sanitară, străinul este plasat în încăperea de carantină pe o perioadă de pînă la 15 zile, în decursul căreia el este supus examenului medical în vederea determinării stării sănătății și prescrierii, în funcție de necesitate, a tratamentului individual.

17. Colaboratorul punctului medical va verifica străinii în vederea constatării stării sănătății, existenței leziunilor corporale sau altor urme de violență etc. Rezultatele examenului care conțin date privind starea lor psihică și somatică se înregistrează în fișa examinării medicale a străinului.

18. În cazul constatării faptului că străinul are leziuni corporale, acesta va fi examinat de către medic, cu acordarea ajutorului medical de rigoare. În caz de necesitate, acesta este plasat în punctul medical al Centrului. Dacă străinul are nevoie de tratament urgent cu spitalizare, lui i se acordă ajutorul medical în măsura posibilităților și, în baza raportului medicului, sînt luate măsuri pentru transportarea acestuia într-o instituție medico-sanitară publică. Măsurile luate sînt coordonate cu conducerea Centrului.

19. Pe întreaga perioadă de aflare în carantină, străinilor li se aduce la cunoștință, în scris, în limba de stat sau într-o limbă pe care aceștia o înțeleg, regulile de aflare în Centru, drepturile și obligațiile acestora.

20. Conducerea Centrului, în termen de 24 de ore de la plasarea străinului, informează Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene despre plasarea străinului în Centru, în vederea informării Ambasadei sau Consulatului statului de proveniență al acestuia.

21. După plasare, străinul are dreptul să comunice familiei, avocatului sau altei persoane locul unde este plasat. Comunicarea se face în scris, telefonic sau prin alte metode, în mod gratuit.

22. Decizia privind plasarea, după eliberarea din carantină, a străinului în camera de cazare în care se va afla în continuare este dispusă de conducerea Centrului.

La repartizare se iau în considerare particularitățile fiecărui individ: sexul, vîrsta, caracterul, naționalitatea, cazierul judiciar sau lipsa antecedentelor, personalitatea străinului, confesiunea acestuia etc. Decizia privind repartizarea ulterioară în camera de cazare se efectuează în mod analogic.

23. În cazul în care străinul plasat în Centru depune, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, o cerere de solicitare a azilului, aceasta va fi transmisă spre examinare subdiviziunii cu competențe în domeniul azilului.

24. Dacă se stabilește că străinul plasat în Centru este anunțat în urmărire interstatală sau locală și în privința acestuia este eliberat mandat de arest, Centrul va informa fără întârziere conducerea autorității competente pentru străini și va întreprinde măsurile de rigoare pentru transferarea acestuia în penitenciare, conform legislației în vigoare.

25. Deplasarea străinului fără escortă în afara Centrului este categoric interzisă.

26. În cazul părăsirii neautorizate a Centrului de către străin, conducerea acestuia va informa imediat conducerea autorității competente pentru străini.

27. Dacă străinul plasat în Centru nu a fost identificat și în privința acestuia nu a fost posibil de a aplica, din motive obiective, măsurile de expulzare, readmisie sau returnare de pe teritoriul Republicii Moldova, la expirarea termenului plasării, acesta va fi eliberat din Centru și va beneficia de dreptul la tolerare, pînă la stabilirea altor circumstanțe, cu excepția străinilor declarați indezirabili sau împotriva cărora s-a dispus măsura expulzării.

Capitolul III

Drepturile și obligațiile străinilor plasați în Centru

28. Pe durata de cazare în Centru străinii beneficiază de următoarele drepturi:

1) să fie informați imediat după plasare, în limba pe care o vorbesc sau într-o limbă înțeleasă, despre drepturile și obligațiile pe care le au în timpul șederii în Centru;

2) să se exprime în limba maternă sau într-o limbă de circulație internațională cunoscută;

3) să ia legătura în timp util cu membrii familiei, cu reprezentanții lor legali și autoritățile consulare competente;

4) să beneficieze de întreveneri cu membrii familiei sale;

5) să beneficieze de asistență juridică gratuită sau pe bază de contract din partea avocaților, precum și a altor persoane, autorizate în modul stabilit de Legea nr.198-XVI din 26 iulie 2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat;

6) să fie audiați în instanța de judecată și să conteste hotărîrea acesteia;

7) să fie informați despre posibilitatea de a solicita azil;

8) să înainteze petiții (reclamații, propuneri, sesizări) conducerii Centrului, autorității competente pentru străini, instanțelor judiciare, procuraturii, autorităților administrației publice centrale și locale, asociațiilor obștești, precum și organizațiilor internaționale pentru apărarea și respectarea drepturilor omului;

9) să beneficieze de întreveneri cu reprezentanții și observatorii organizațiilor internaționale pentru a obține informații, asistență socială și psihologică;

10) să fie reuniți cu membrii familiei sale, dacă aceștia sînt plasați în același Centru;

11) să li se respecte opinia și specificul propriu, în materie religioasă, filozofică și culturală;

12) să practice în mod individual religia;

13) să beneficieze de asistență medicală în volumul stabilit de prezentul Regulament și de legislația în vigoare;

14) să beneficieze de hrană gratuită, conform normelor stabilite;

15) să li se respecte dreptul la hrană conform unui meniu separat, în cazul posturilor și conform apartenenței religioase;

16) să solicite hrană conform dietelor prescrise, în cazul recomandărilor medicului;

17) să beneficieze de lucruri pentru igiena personală;

18) să beneficieze de dreptul la corespondență și la serviciile telefonice pe cont propriu, cu excepția cazurilor prevăzute la punctul 24 din prezentul Regulament;

19) să primească pachete cu provizii, colete, banderole și să păstreze produsele alimentare, cu excepția celor care necesită prelucrare termică înainte de a fi consumate și a băuturilor alcoolice și altor lichide spirtoase, inflamabile, substanțe stupefiante, toxice și radioactive;

20) să expedieze, din cont propriu, rudelor sau altor persoane colete, pachete și banderole;

21) să procure, prin rețeaua de comerț, literatură, să aboneze și să primească ziare și reviste, fără a se limita numărul lor, din contul mijloacelor proprii sau ale altor persoane;

22) să se deplaseze liber pe întreg teritoriul Centrului sub supraveghere;

23) să participe la acțiunile culturale și sportive, să frecventeze biblioteca, să practice jocurile de masă permise.

29. Realizarea drepturilor străinilor nu trebuie să lezeze drepturile și interesele legitime ale altor persoane, inclusiv ale altor străini cazați în Centru, precum și să încalce modul și condițiile de aflare în Centru.

30. Pe întreaga perioadă de cazare în Centru străinul are următoarele obligații:

1) să respecte regulile, programul zilnic și ordinea interioară, dispozițiile administrației/conducerii Centrului;

2) să respecte regulile de conduită, normele sanitaro-igienice și de igienă personală;

3) să îndeplinească cerințele legitime ale personalului Centrului;

4) să se supună percheziției la intrare/ieșire din Centru, precum și în perioada plasării, în cazul în care această măsură este solicitată de personalul Centrului;

5) să aibă asupra lor cardul de identitate eliberat de conducerea Centrului, de modelul stabilit;

6) să se abțină de la acțiuni sau activități care ar crea dificultăți la îndeplinirea obligațiilor de serviciu ale personalului Centrului sau altor persoane;

7) să se abțină de la acțiuni care ar înjosi demnitatea altor străini plasați, a personalului Centrului și altor persoane;

8) să se prezinte la solicitarea administrației, să dea explicații verbale și / sau în scris privind faptele și circumstanțele încălcării ordinii interioare;

9) să fie supus examinării medicale în scopul depistării maladiilor infecțioase, iar la solicitarea personalului Centrului – în scopul depistării faptelor de consum al băuturilor alcoolice, substanțelor stupefiante și substanțelor toxice;

10) să mențină permanent curățenia în camerele de cazare, camerele comune și alte încăperi, pe teritoriile pe care le folosesc, după deșteptare să-și aranjeze paturile și să facă pe rând curățenie în camerele de cazare;

11) să păstreze produsele alimentare și obiectele de folosință individuală în locurile și încăperile special amenajate;

12) să iasă la plimbare și să respecte regulile stabilite de comportare și curățenie în curțile de plimbare. Eliberarea de plimbare, conform stării sănătății, se permite numai cu acordul lucrătorului medical;

13) să păstreze în bună stare inventarul, utilajul și alte bunuri ale Centrului;

14) să repare, în modul stabilit de legislație, daunele pricinuite;

15) să declare și să predea administrației lucrurile interzise în Centru;

16) să anunțe conducerea Centrului despre orice riscuri care pot surveni pe durata plasării;

17) să respecte regulile securității antiincendiară;

18) să fumeze numai în locuri special amenajate.

31. Străinilor plasați în Centru li se interzice:

1) insultarea sau săvârșirea acțiunilor care jignesc demnitatea personalului Centrului, a străinilor plasați și altor persoane;

2) îndemnarea altor străini la săvârșirea actelor de încălcare a ordinii interioare;

3) folosirea altor străini pentru servicii personale;

4) săvârșirea acțiunilor care amenință viața și sănătatea personală, precum și viața și sănătatea altor persoane;

5) abonarea, primirea, procurarea, păstrarea și răspândirea edițiilor, vizionarea emisiunilor televizate și filmelor, audierea programelor radio care propagă războiul, intoleranța etnică, națională, rasială sau religioasă, cultul violenței

și cruzimii, precum și celor cu caracter pornografic;

6) ieșirea fără permisiunea personalului Centrului din limitele zonei de acces și pe teritoriul Centrului;

7) aflarea fără permisiunea personalului Centrului în alte încăperi decât cele permise;

8) să stea în fața vizoarelor de la ușile camerelor de cazare, împiedicând supravegherea;

9) procurarea, confecționarea, folosirea și păstrarea obiectelor, articolelor și substanțelor interzise să le dețină asupra lor pe durata aflării în Centru;

10) fumatul în camerele de cazare, în alte încăperi și pe teritoriul Centrului, cu excepția locurilor special amenajate;

11) vânzarea sau înstrăinarea în alt mod altor străini plasați în Centru a obiectelor, articolelor și substanțelor aflate în folosință personală;

12) proiectarea jocurilor de noroc;

13) tatuarea lor și a altor persoane;

14) atârănarea ori lipirea pe pereți, noptiere și paturi a reproducțiilor, ilustrațiilor, decupărilor din ziare și reviste;

15) împiedicarea accesului sau vizualizării și schimbarea fără permisiunea personalului Centrului a locurilor de dormit, amenajarea locurilor de dormit în încăperi de menire social-comunală și în alte încăperi de serviciu și auxiliare;

16) vizitarea manifestărilor cultural-educative și sportive pe timp de noapte, precum și practicarea acestora;

17) prepararea bucatelor în camerele de cazare;

18) consumul băuturilor alcoolice, substanțelor narcotice și psihotrope;

19) urcarea pe acoperișurile blocurilor și altor construcții;

20) stabilirea contactelor cu străinii aflați în carantină, în izolator și escortare;

21) împiedicarea supravegherii;

22) creșterea animalelor, păsărilor și practicarea agriculturii, viticulturii etc.;

23) folosirea aparatelor de încălzit de confecționare manuală;

24) conectarea, fără autorizația personalului Centrului, la rețelele electrice sau modificarea lor, intervenția în funcționarea sistemului de încălzire și de aprovizionare cu apă, folosirea aparatelor electrice de încălzire a apei cu puterea mai mare de 240 W;

25) folosirea tehnicii audio sau video în camerele de cazare fără autorizația personalului Centrului.

Capitolul IV

Regulile de deplasare a străinilor în interiorul Centrului și programul zilnic al acestora

32. Străinii plasați în Centru se află sub supraveghere permanentă. În intervalul de timp de la deșteptare până la stingere se pot deplasa liber pe teritoriul Centrului în limitele stabilite de personalul acestuia.

33. În Centru se elaborează un program zilnic al activităților, strict reglementat în funcție de specificul categoriei de străini cazați în Centru, de anotimp și de alte circumstanțe concrete.

34. Programul zilnic cuprinde: ora de deșteptare, orele de alimentație și igienă personală, orele consultațiilor medicale și sociale, orele de inspectare a străinilor și de verificare a camerelor de cazare, orele activităților de recreare și efectuare a vizitelor, orele destinate măsurilor sportive etc. Totodată, sint prevăzute 8 ore de somn neîntrerupt și acordarea de timp liber.

35. Modelul-tip al programului zilnic se elaborează în conformitate cu legislația Republicii Moldova și prevederile Regulamentului Centrului. Programul zilnic se aprobă de conducerea Centrului și se aduce la cunoștință tuturor străinilor plasați în Centru și personalului acestuia.

Capitolul V**Controlul prezenței străinilor plasați**

36. Controlul nominal și numeric al străinilor plasați în Centru se efectuează zilnic, dimineața și seara, în orele stabilite în programul zilei. În caz de urgență, controlul prezenței străinilor plasați poate fi dispus și efectuat la orice oră de noapte sau de zi.

37. Controlul prezenței străinilor plasați este efectuat de personalul Centrului.

38. Controlul se efectuează în camerele de cazare, prin numărarea și apelul străinilor și trebuie să dureze cel mult 30 de minute.

39. În camerele de cazare ale punctului medical, controlul se efectuează nominal și numeric de către colaboratorul medical, în comun cu personalul Centrului, ținând cont de starea sănătății străinului.

40. În caz de dispariție a unui străin, controlul se efectuează instantaneu în locul de aflare.

41. Despre rezultatele controlului personalul Centrului raportează conducerii.

Capitolul VI**Modul și condițiile plasării în Centru a minorilor**

42. Minorii vor fi plasați în Centru separat de adulți sau împreună cu rudele apropiate.

43. În Centru străinii minori se află sub supraveghere și îngrijire permanentă.

44. În Centru ordinea și condițiile de plasare pentru minori trebuie să corespundă intereselor copilului, inclusiv amenajarea adecvată a camerelor de cazare.

45. Pe parcursul perioadei de cazare, copiii au dreptul la educație, la programe educative, luând în considerare necesitățile etnice, culturale, religioase ale acestora, precum și vîrsta și starea sănătății lor.

46. Copiii se pot deplasa liber în locul unde au fost plasați și pe teritoriul Centrului, în limitele stabilite de personalul acestuia.

47. În cazul în care copilul este însoțit de părinți sau de rude apropiate, el este plasat împreună cu aceștia. Copiii au dreptul să decidă să stea sau nu cu părinții și nu vor fi despărțiți contrar voinței lor. În cazul în care este imposibil de a plasa familia împreună, copiii rămîn cu mama.

48. Minorul care a împlinit vîrsta de 18 ani este transferat la ceilalți străini plasați în Centru.

Capitolul VII**Modul și condițiile de plasare în Centru a femeilor și familiilor**

49. Femeile sînt plasate în Centru separat de bărbați. Primirea hranei și activitățile, conform programului zilnic pentru femei, se efectuează, de asemenea, separat de cele ale bărbaților.

50. Personalul Centrului care va lucra cu femeile urmează a fi de același sex.

51. Modul de plasare a femeilor în Centru, evidența acestora și activitatea zilnică sînt conforme prezentului Regulament.

52. Activitatea zilnică a femeilor gravide și a mamelor care au cu ele copii în vîrstă de pînă la 3 ani se desfășoară în funcție de vîrsta copiilor și starea sănătății lor.

53. Familiile plasate în Centru beneficiază de cazare separată, care să le asigure un nivel corespunzător de intimitate.

Capitolul VIII**Condițiile și limitele aplicării forței fizice, mijloacelor speciale și a armei de foc**

54. Angajații Centrului sînt în drept să recurgă la aplicarea forței fizice, a mijloacelor speciale și a armei de foc din dotare în cazurile și în modul prevăzut de legislația în vigoare.

55. Arma de foc se aplică doar ca măsură excepțională, în cazurile prevăzute de legislație.

Capitolul IX**Accesul pe teritoriul Centrului**

56. Conducerea Centrului răspunde pentru organizarea și asigurarea accesului pe teritoriul Centrului. Accesul pe teritoriul Centrului este limitat.

57. Toate persoanele care intră și se află pe teritoriul Centrului trebuie să respecte regulile stabilite de prezentul Regulament.

Persoanele care nu fac parte din personalul Centrului se înscriu în Registrul de evidență al vizitatorilor Centrului.

58. Personalul Centrului are acces pe teritoriu în baza permiselor.

59. Străinii plasați în Centru pot fi vizitați de alte persoane cu permisiunea șefului Centrului ori a persoanelor cu funcție de răspundere în cadrul organelor ierarhic superioare sau în baza hotărîrii instanței de judecată, conform permiselor de vizitator.

60. În timpul exercitării funcțiilor de serviciu au dreptul de a vizita Centrul, fără permisiune specială, următoarele persoane: conducerea Republicii Moldova, conducerea Ministerului Afacerilor Interne, conducerea autorității competente pentru străini, conducerea Procuraturii Generale, precum și procurorul care supraveghează activitatea Centrului, avocații parlamentari, funcționarii Centrului pentru Drepturile Omului din Moldova, în condițiile legii, precum și membrii Consiliului consultativ și persoanele care îi însoțesc, membrii comisiilor de monitorizare a instituțiilor care asigură detenția persoanelor, reprezentanții Organizației Internaționale pentru Migrație și Înaltului Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați în Republica Moldova.

61. Teritoriul Centrului este divizat în zone de acces, care sînt aprobate de conducerea acestuia. Regimul de trecere în aceste zone și în încăperile de serviciu este stabilit de conducerea Centrului, iar respectarea lui este supravegheată de serviciu pază și escortă a schimbului de serviciu.

62. Persoanele care intră pe teritoriul Centrului nu au dreptul să introducă substanțe și obiecte interzise. Aceste bunuri și obiecte se depun la păstrare în locuri special amenajate, amplasate la punctul de control.

63. Persoanele care intră pe teritoriul Centrului cu arme de foc, cu arme albe și cu muniții sînt obligate să le predea personalului Centrului și se păstrează în safeuri.

64. Persoanele care intră în zonele de acces unde sînt cazați străinii nu au dreptul să introducă arme, muniții, pachete, genți și alte obiecte interzise.

65. Personalul de serviciu are dreptul să efectueze percheziția și controlul lucrurilor personale ale persoanelor care intră sau ies din Centru, cu excepția persoanelor menționate la punctul 62 din prezentul Regulament.

66. Controlul lucrurilor personale se efectuează în prezența posesorilor acestora.

67. Percheziția și controlul trebuie să fie precedate de cererea de a fi predate obiectele, articolele și substanțele a căror procurare și păstrare sînt interzise.

68. Percheziția se face în încăperile unității de serviciu sau la punctul de control, de persoane de același sex. Se interzice controlul simultan al mai multor persoane în aceeași încăpere.

69. Personalul care efectuează percheziția și controlul lucrurilor personale este obligat să fie amabil cu persoanele controlate și să nu admită acțiuni care le-ar jigni demnitatea.

Capitolul X**Dreptul străinilor la întrevederi**

70. Străinii plasați au dreptul la întrevederi care vor fi acordate în modul și în condițiile stabilite de prezentul Regulament.

71. Străinii pot avea întrevăderi cu rudele și cu alte persoane indicate de aceștia, cu o durată de la 1 până la 4 ore.

72. Întrevăderile are loc cu acordul străinului plasat, nu mai mult de trei ori pe săptămână, conform programului zilnic.

73. Nu este limitată frecvența întrevăderilor cu avocatul, cu alte persoane prevăzute de lege. În acest caz, conducerea Centrului, de regulă, eliberează străinii plasați de activitatea zilnică, cu excepția orelor de masă și de igienă personală.

74. Străinilor plasați care suferă de boli infecțioase în formă activă nu li se acordă întrevăderi, cu excepția cazurilor de strictă necesitate după coordonare cu medicul de la punctul medical al Centrului.

75. Întrevăderi nu se acordă străinilor plasați în izolator, când se află în carantină. În cazuri de necesitate, întrevăderea poate avea loc doar după coordonarea în prealabil cu medicul de la punctul medical și conducerea Centrului.

76. Întrevăderile străinilor plasați au loc sub supravegherea permanentă a personalului Centrului.

77. În cazuri de necesitate, pot avea loc întrevăderi cu escortarea străinului la secțiile consulare și la birourile notariale, la cererea scrisă personală a străinului.

78. În cazul refuzului de a acorda întrevădere la cererea străinului sau a persoanei care dorește să se întâlnească cu acesta, se indică motivul refuzului.

79. În cazul maladiilor contagioase, calamităților și altor circumstanțe de forță majoră, care împiedică activitatea normală a Centrului, întrevăderile pot fi temporar suspendate, fapt despre care conducerea Centrului este obligată să informeze străinii și alte persoane sosite la întrevăderi.

80. Permisul de întrevădere se acordă de șeful Centrului sau de persoana care îl înlocuiește în baza cererii străinului plasat sau persoanei sosite la întâlnire. Documentele care confirmă identitatea celor sosiți la întâlnire, precum și legăturile lor de rudenie cu străinii, sunt pașapoartele, buletinele de identitate, certificatele de naștere, de căsătorie și permisele de ședere.

81. Persoanele sosite la întrevădere sunt informate despre regulile de conduită în timpul întrevăderii, interdicția de a transmite colete ilegale, precum și sunt avertizate de întreruperea imediată a întrevăderii dacă vor fi observate încălcări ale regulilor stabilite.

82. Banii și obiectele a căror utilizare este interzisă în Centru se predau spre păstrare, contra recipisă, persoanei de serviciu sau persoanei care o înlocuiește.

83. Dacă există temeiuri suficiente pentru a considera că persoana sosită la întrevădere intenționează să transmită străinului obiecte, articole sau substanțe a căror păstrare în Centru este interzisă ori să primească în mod ilegal de la străin bunuri, șeful Centrului informează persoana în cauză că întrevăderea îi va fi permisă numai în cazul în care acceptă controlul obiectelor și îmbrăcămintei lui înainte și după întrevădere. În cazul depistării unor obiecte interzise, acestea se ridică, se efectuează controlul corespunzător, cu transmiterea materialelor respective autorităților competente. Dacă persoana sosită la întrevădere refuză controlul obiectelor și îmbrăcămintei, întrevăderea este interzisă.

84. Străinului i se permite întrevăderea cu cel mult trei persoane mature, împreună cu care pot veni copiii lui minori, precum și rudele apropiate care nu au atins vârsta majoratului (frate, soră, nepot, nepoată).

85. Durata întrevăderii este stabilită de conducerea Centrului. În toate cazurile, întrevăderea poate fi stabilită cu durată de la 1 până la 4 ore, dacă persoanele în cauză nu cer termene mai mici. La determinarea duratei întrevăderilor se ia în considerare posibilitatea acordării lor și numărul de vizite în Centru.

86. Străinii trebuie să se prezinte la întrevăderi îmbrăcați adecvat. Înainte și după întrevădere ei sunt supuși unei percheziții corporale. Străinilor li se permite să introducă

în încăperile de întrevăderi numai obiectele personale pe care doresc să le transmită.

87. La întrevăderi se vorbește în limba aleasă de persoanele sosite în vizită.

88. Încălcarea modului stabilit de comportare în timpul întrevăderii implică întreruperea imediată a acesteia.

89. Întîlnirile cu avocații se acordă la prezentarea de către aceștia a mandatului și actelor de identitate.

90. Întîlnirea avocatului cu străinul se desfășoară în mod confidențial, cu excepția cazului în care supravegherea întrevăderii a fost solicitată în scris de către avocat.

91. Înainte de întrevădere avocatului i se cere să depoziteze la persoana de serviciu sau la persoana care îl înlocuiește toate obiectele și substanțele interzise de a fi utilizate în Centru, iar străinul este supus percheziției corporale înainte și după întrevăderea cu avocatul.

92. Durata și numărul întîlnirilor străinilor cu avocații nu sînt limitate și acestea au loc numai în intervalul deșteptare - stingere al zilelor lucrătoare.

Capitolul XI

Primirea și expedierea coletelor, a pachetelor cu provizii și a banderolelor

93. Străinilor li se permite să primească pachete cu provizii, colete și banderole în număr nelimitat.

94. Deschiderea și controlul conținutului coletelor, al pachetelor cu provizii și al banderolelor se efectuează de către străin în prezența colaboratorului Centrului și lucrătorului medical.

95. Obiectele și produsele alimentare ce se conțin în colete, dar nu sînt prevăzute la punctul 214 din prezentul Regulament, sînt restituite persoanei care le-a transmis, indicîndu-se motivele restituirii.

96. În cazul ridicării din colete a obiectelor, articolelor și substanțelor, al căror acces în Centru este interzis sau care pot fi folosite de străini în scopuri infracționale, se efectuează un control în modul stabilit și se sesizează autoritățile competente.

97. Conducerea Centrului, conform raportului medical, este în drept să primească pentru străini colete cu medicamente și produse parafarmaceutice (cu excepția substanțelor narcotice și psihotrope), în cazul în care nu este posibil de a asigura străinii plasați cu medicamentele respective. De verificarea medicamentelor și a preparatelor parafarmaceutice poartă răspundere medicul de la punctul medical al Centrului.

Medicamentele și produsele parafarmaceutice, primite în conformitate cu prescripțiile medicale, trebuie să corespundă cerințelor farmaceutice, iar ambalajul nu trebuie să fie deteriorat. Produsele în cauză sînt transmise punctului medical al Centrului pentru tratamentul străinului plasat respectiv.

98. Coletele și banderolele destinate străinilor care au fost eliberați din Centru sînt returnate expeditorului.

99. Străinii plasați în izolatoare primesc coletele atunci cînd sînt plasați la locul inițial.

100. Cu permisiunea conducerii Centrului, străinii, din cont propriu, la cerere, pot expedia rudelor și altor persoane colete și banderole. În aceste cazuri, personalul Centrului verifică conținutul acestor trimiteri.

101. Chitanța de achitare a serviciilor poștale și cererea străinului se anexează la dosarul lui personal.

102. Evidența coletelor și a banderolelor expediate rudelor (altor persoane) se ține în fișele personale în baza raportului persoanei responsabile.

Capitolul XII

Modul de expediere și de primire a mandatelor poștale, a scrisorilor și a telegramelor

103. Străinii au dreptul să primească și să expedieze, din cont propriu, scrisori, telegrame și petiții, fără a se limita numărul lor.

104. Expedierea și primirea de către străini a mandatelor poștale și a telegramelor se efectuează numai prin personalul Centrului.

105. Serviciile poștale pentru expedierea și/sau readresarea corespondenței sînt suportate de către străini.

106. Primirea corespondenței recomandate și de valoare din oficiul poștal, precum și predarea ei spre expediere se efectuează în baza unui registru, în care corespondența recomandată și de valoare se înscriu separat.

107. Corespondența se expediază sau se transmite destinatarului de către personalul Centrului în decurs de 24 de ore de la depunerea sau primirea ei. Pentru zilele de odihnă și cele de sărbătoare, termenul începe să curgă din ziua imediat următoare acestora.

108. Corespondența parvenită pe numele străinului care deja nu se mai află în Centru, în termen de trei zile, fără a fi cenzurată, este predată în oficiul poștal pentru a fi remisă expeditorului. Scrisorile recomandate și de valoare, precum și avizele transferurilor de bani la remitere expeditorului sînt înregistrate în registru.

109. Corespondența parvenită în Centru pe numele străinului transferat este readresată și predată în oficiul poștal pentru expedierea ulterioară la noua adresă.

110. În caz de evadare a străinului, toată corespondența intrată în adresa lui se transmite serviciului care se ocupă de căutarea acestuia.

111. În Centru scrisorile simple, de regulă, sînt înmîinate de personalul de serviciu.

112. Pentru expedierea scrisorilor, pe teritoriul Centrului se instalează cutii poștale, la care au acces străinii.

113. Scrisorile se pun în cutiile poștale sau se transmit personalului Centrului în plicuri închise.

114. Extragerea corespondenței străinilor din cutiile poștale se efectuează de către lucrătorii oficiului poștal din raza de circumscripție a Centrului.

115. Pentru a avea acces pe teritoriul Centrului, lucrătorului oficiului poștal i se întocmește, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, un permis de acces în Centru.

116. Pentru asigurarea securității personale a lucrătorului oficiului poștal, acesta este însoțit pe teritoriul Centrului de personalul Centrului.

117. Pentru a asigura accesul lucrătorului oficiului poștal și extragerea corespondenței, conducerea Centrului trebuie să instaleze cutii poștale și să elaboreze un itinerar pentru a reduce la minimum contactarea lucrătorului oficiului poștal cu străinii plasați.

118. Regulile de transmitere și primire a corespondenței trebuie tipărite cu litere mari și afișate în locuri vizibile, în limba de stat și în cîteva limbi internaționale.

Capitolul XIII

Convorbirile telefonice

119. Străinii au dreptul la convorbiri telefonice de la telefonul public, din cont propriu, cu excepția cazurilor prevăzute la punctul 24 din prezentul Regulament. Pentru asigurarea exercitării dreptului la convorbiri telefonice, conducerea Centrului va instala telefoane publice pe teritoriul acestuia în locuri speciale.

120. Locul amplasării telefonului public este stabilit de conducerea Centrului reieșind din posibilitatea asigurării condițiilor tehnice.

121. Telefoanele publice sînt instalate de către lucrătorii oficiilor teritoriale ale S.A. "Moldtelecom", de comun acord cu conducerea Centrului.

122. Telefoanele sînt instalate în zonele unde sînt plasați străinii care au acces nelimitat la telefoane și pe care le pot folosi în timpul liber, conform activității zilnice desfășurate în Centru.

123. Convorbirea telefonică are loc în limba aleasă de străin.

124. Străinii plasați în izolator pot beneficia de convorbiri telefonice doar în cazuri de excepție.

Capitolul XIV

Modul de ridicare de la străinii plasați a obiectelor și a substanțelor a căror utilizare este interzisă pe teritoriul Centrului și a celor procurate pe cale nelegitimă

125. Sînt supuse ridicării, în încăperile de cazare, obiectele de valoare, banii și bunurile interzise aflate în posesia străinului, venite pe numele lui prin intermediul pachetelor cu provizii, banderolelor, coletelor sau corespondenței, precum și alte bunuri interzise găsite pe teritoriul Centrului.

126. Constituie obiecte de valoare: articolele produse din metale sau pietre prețioase (brățări, inele, portțigarete, cercei etc.), bunurile ce prezintă o valoare istorică, cecurile bancare, biletele la ordin, cambiile, acțiunile, obligațiunile, precum și alte titluri sau hîrtii de valoare.

127. Pe parcursul aflării în Centru, bunurile și valorile care aparțin străinilor, specificate la punctul 129 din prezentul Regulament, urmează a fi predate funcționarului Centrului în încăperi indicate, iar bunurile personale a căror utilizare nu este interzisă și depășesc normele stabilite se predau pentru păstrare în încăperi speciale.

128. Obiectele, articolele și substanțele a căror utilizare este interzisă în Centru se ridică în momentul depistării lor la străini.

129. Dreptul de a ridica obiectele interzise se acordă conducerei Centrului, personalului de serviciu, iar în cazurile depistării în flagrant - și altor colaboratori ai Centrului.

130. Ridicarea bunurilor este consemnată în procesul-verbal de ridicare a bunurilor, care este întocmit în trei exemplare de către persoanele care au participat la ridicare. Primul exemplar i se oferă persoanei de la care s-au ridicat bunurile, al doilea se transmite persoanei responsabile de depozitare și supraveghere și al treilea se păstrează în dosarul personal. Bunurile ridicate se înscriu în Registrul de evidență a bunurilor materiale ridicate de la persoanele străine cazate în Centru.

131. Procesul-verbal de ridicare va conține date referitoare la:

- denumirea instituției;
- data, ora și locul de ridicare a bunurilor;
- temeiul ridicării bunurilor;
- numele, prenumele, funcția și gradul persoanelor care au participat la ridicarea bunurilor;
- numele, prenumele străinului plasat de la care s-a efectuat ridicarea;

lista exhaustivă a bunurilor sau valorilor ridicate, cu indicarea denumirii, cantității (volumului), asortimentului, mărcii, valutei, seriei și numărului, numărului de înregistrare, altor particularități și semne distinctive ale bunurilor, gradul de uzură a acestora etc.;

semnăturile tuturor participanților, inclusiv ale străinului. În cazul refuzului străinului de a semna procesul-verbal, persoana care-l întocmește face mențiunea respectivă.

132. În procesul-verbal, pe lângă numele, prenumele și numărul dosarului străinului plasat, se mai indică costul, marca, numărul, materialul din care este fabricat obiectul și alte semne distinctive.

133. În cazul în care străinul nu este de acord cu conținutul procesului-verbal, el este în drept să facă obiecții scrise nemijlocit în procesul-verbal respectiv.

134. Mijloacele bănești și bunurile de valoare ridicate conform procesului-verbal sînt predate de urgență (nu mai tîrziu de o zi) de către persoana de serviciu pentru păstrare în încăperi special amenajate. Bunurile ridicate sînt înregistrate în Registrul evidenței obiectelor și lucrurilor de valoare.

135. Bani ridicati de la străini sînt păstrați în plicuri, cu drept de utilizare a lor pe durata aflării în Centru de către străini.

136. Hîrutiile și obiectele de valoare vor fi predate pentru păstrare în încăperile special amenajate, urmînd a fi restituite la eliberare.

137. Produsele alimentare, obiectele, articolele și substanțele (băuturile alcoolice etc.) ridicate, a căror utilizare în Centru este interzisă, dar care nu se raportează la cele de valoare, se nimicesc ori se predau personalului spre păstrare la cererea străinului.

138. Obiectele, articolele și lucrurile găsite la străini peste sortimentul și cantitatea stabilite se ridică și se predau spre păstrare personalului Centrului. Dacă străinii au nevoie de obiectele, articolele și lucrurile păstrate și care nu depășesc normele stabilite, acestea le sînt restituite.

139. Primirea obiectelor de valoare predate în mod benevol sau ridicate se efectuează de către o comisie specială, numită de șeful Centrului.

140. La depunerea spre păstrare sau nimicirea obiectelor, a căror utilizare este interzisă în Centru, se întocmește un proces-verbal, care se notifică străinilor contra semnătură.

141. Bani, hîrutiile și obiectele de valoare fără stăpîn, depistate pe teritoriul Centrului se trec în venitul statului, conform legislației în vigoare.

142. În caz de deces al străinului, conducerea Centrului comunică familiei despre bunurile, actele și banii ce i-au aparținut străinului decedat și le predă la locul de păstrare. Totodată, întreprinde măsuri pentru a restitui bunurile familiei străinului decedat. Dacă, în termen de un an de la data decesului străinului, bunurile, actele și banii nu au fost ridicate de familie, ele trec în proprietatea statului. După expirarea aceluiași termen, dacă nu s-a aflat adresa familiei decedatului, bunurile, actele și banii acestuia trec în venitul statului, conform legislației în vigoare.

Capitolul XV

Petițiile străinilor. Primirea străinilor în audiență

143. Străinii își formulează petițiile în scris, pe care le pot înainta atît conducerii Centrului, cît și altor organe prevăzute de lege.

144. Petițiile prezentate conducerii Centrului trebuie să fie înregistrate la secretariatul autorității competente pentru străini.

145. Petițiile formulate în adresa altor organe se expediază destinatarului conform prevederilor privind expedierea corespondenței.

146. Străinul formulează petițiile numai în nume propriu și în chestiuni ce îl vizează personal. Prezentarea petițiilor în numele colectivelor sau în numele altei persoane este interzisă.

147. Petițiile formulate nu pot fi supuse cenzurii și sînt expediate destinatarului în timp de 24 ore.

148. Răspunsurile acestor autorități nu vor fi supuse cenzurii, iar petițiile străinilor înaintate conducerii Centrului vor fi examinate conform Legii nr.190-XIII cu privire la petiționare.

149. Formularea propunerilor, cererilor și plîngerilor în formă verbală are loc în cadrul audienței personale sau controlului nominal și numeral al prezenței străinilor în Centru.

150. Primirea străinilor în audiență personală se efectuează de conducerea Centrului zilnic, conform programului zilei.

151. Evidența persoanelor primite în audiență se ține în registre speciale.

152. Reprezentantii altor structuri, ori de cîte ori vizitează Centrul, efectuează primirea străinilor în audiență în problemele ce țin de competența lor. Evidența audiențelor

efectuate de alte structuri se înscrie în același registru.

153. Conducerea autorității competente pentru străini, cel puțin o dată în lună, verifică executarea deciziilor luate în timpul audiențelor, acordînd o atenție deosebită adresărilor repetate, în scris sau verbal, ale străinilor și rudelor acestora.

154. Comisia Centrului analizează trimestrial starea de lucruri privind soluționarea cerințelor formulate față de conducerea Centrului prin intermediul corespondenței străinilor sau a rudelor acestora, precum și a cerințelor formulate în cadrul audiențelor personale.

Capitolul XVI

Confesiunea străinilor plasați

155. Străinul este în drept să profeseze orice religie, să nu profeseze nici o religie, să-și exprime liber convingerile religioase și să acționeze în conformitate cu ele, inclusiv să se alimenteze, din cont propriu, în conformitate cu religia profesată.

156. Realizarea dreptului la libertatea conștiinței și libertatea confesională nu trebuie să lezeze drepturile și libertățile altor persoane.

157. Străinilor li se permite, în timpul rezervat pentru aceasta:

- să participe la oficierea serviciilor divine;
- să folosească scripturile religioase și obiectele de cult;
- să primească literatură;
- să corespundă cu adepții de idei;
- să desfășoare ritualuri religioase.

158. Conducerea Centrului, în măsura posibilităților, pune la dispoziția străinilor încăperi speciale și creează condițiile necesare pentru întrevederile cu clericii și desfășurarea ritualurilor.

Capitolul XVII

Regulile de alimentare a străinilor.

Procurarea produselor alimentare și a obiectelor de primă necesitate

159. Alimentarea persoanelor plasate se efectuează din contul mijloacelor bugetului de stat, cu respectarea normelor minime stabilite de Guvern.

160. Străinii sînt alimentați cu hrană caldă de trei ori pe zi, în cantina Centrului, iar persoanele bolnave – în încăperile special amenajate ale Centrului. Cantinele se exploatează conform Hotărîrii Guvernului nr. 1209 din 8 noiembrie 2007 „Cu privire la prestarea serviciilor de alimentație publică”.

161. Străinii au acces permanent la apă potabilă.

162. Minorilor, gravidelor, mamelor care alăptează, invalizilor de gradul I și II, precum și persoanelor bolnave, la indicațiile medicului, li se stabilește o rație alimentară suplimentară.

163. Străinii care se află la tratament staționar sînt asigurați cu hrană de instituțiile medicale respective, conform normelor de alimentare a acestor instituții medicale. Compensații bănești în schimbul rației alimentare nu se alocă.

164. Copiii plasați, pînă la vîrsta de trei ani, sînt asigurați cu hrană și cu cele necesare conform normelor stabilite de Guvern.

165. Normele de alimentare și asigurare cu cele necesare a străinilor în Centru sînt stabilite de Guvern.

166. Este interzisă în calitate de măsură de constrîngere reducerea cantității, calității și a valorii calorice a hranei ce i se cuvine străinului.

167. Străinii plasați pot procura, suplimentar la rația alimentară gratuită, produse alimentare și obiecte de primă necesitate din mijloacele bănești proprii.

168. Minorii, invalizii de gradul I și II, gravidele și familiile cu copii pot folosi, suplimentar la rația alimentară gratuită, fără restricții, banii proprii pentru procurarea produselor alimentare și obiectelor de primă necesitate.

Capitolul XVIII**Norme sanitare pentru întreținerea Centrului**

169. În Centru se asigură respectarea strictă a normelor sanitare, conform legislației sanitare în vigoare.

170. Responsabili de controlul stării sanitaro-igienice sînt colaboratorii punctului medical al Centrului.

171. Personalul medical al Centrului este obligat să verifice regulat starea și curățenia îmbrăcămintei, a lenjeriei de pat a străinilor, dacă acestea corespund anotimpului, starea sanitară a încăperilor principale, auxiliare și a teritoriului Centrului.

172. La plasarea în Centru străinii sînt supuși în mod obligatoriu îmbăierii. În caz de depistare a bolilor parazitare și de piele, la indicația personalului medical, străinul va fi tuns, iar dacă va fi necesar, poate fi izolat pentru investigații și tratament în camere special amenajate ale punctului medical.

173. Străinilor plasați în Centru trebuie să le fie puse la dispoziție spații corespunzătoare pentru baie sau duș, astfel încît să le poată folosi la o temperatură adecvată, zilnic sau cel puțin de două ori pe săptămînă (sau mai frecvent dacă este necesar), în conformitate cu regulile generale de igienă.

174. Străinii plasați în Centru vor respecta curățenia corporală și își vor păstra hainele și spațiul de trăit curate și în ordine.

175. Conducerea Centrului va furniza persoanelor plasate mijloace necesare pentru păstrarea curățeniei, inclusiv obiecte de toaletă și menaj, precum și produse de întreținere.

176. Pentru a răspunde nevoilor speciale de igienă ale femeilor, se vor lua măsuri speciale.

177. Colaboratorii Centrului nu sînt în drept să solicite străinului să se tundă pînă la piele, decît în cazul prescripției medicului. Străinul este obligat să-și mențină părul și unghiile permanent îngrijite.

178. Străinul are dreptul să poarte îmbrăcămintea proprie, asigurîndu-i un aspect decent și menținînd-o în stare de curățenie.

179. Zilnic, în camerele de locuit și în locurile comune se efectuează curățenie umedă, periodic se efectuează dezinsecția lor cu produse biodistructive înregistrate în Republica Moldova, iar o dată în lună se organizează curățenie generală, conform normelor sanitare stabilite.

180. În cazul depistării la străinii cazați a unor boli infecțioase și parazitare, aceștia sînt izolați și înscrisi în Registrul de evidență a bolilor infecțioase (F- 060/e).

Totodată, se efectuează dezinsecția, dezinsecția și deratizarea în focarele de boli transmisibile și în încăperi.

Capitolul XIX**Organizarea asistenței medicale acordate străinilor plasați în Centru**

181. Autoritatea competentă pentru străini din cadrul Ministerului Afacerilor Interne este responsabilă de crearea condițiilor de întreținere, de acordare a asistenței medicale și de spitalizare a străinilor plasați în Centru. Străinii plasați în Centru și minorii însoțiți de aceștia, inclusiv cei care nu au statut de persoană asigurată, beneficiază de asistență medicală specializată de ambulatoriu și spitalicească, în cazul maladiilor social-condiționate cu impact major asupra sănătății publice, acoperite din contul mijloacelor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală.

182. Primirea pacienților și acordarea asistenței medicale în ambulatoriu se efectuează la punctul medical al Centrului. Consultațiile medicale ambulatorii se înscru în Registrul de înregistrare a bolnavilor de ambulatoriu (F- 074).

183. La plasarea în Centru străinii sînt supuși controlului medical obligatoriu, inclusiv cu efectuarea radiografiei cutiei toracice, analizelor de laborator pentru excluderea

maladiilor infecțioase și parazitare (inclusiv transmisibile) (în caz de necesitate). Asistența medicală de ambulator trebuie să asigure confidențialitatea și să nu lezeze demnitatea străinului, să fie realizată în prezența asistentei medicale și a translatorului de același sex cu străinul (în caz de barieră lingvistică).

Rezultatele examenului, care conțin date privind starea psihică și somatică a străinilor, se înregistrează în fișa examinării medicale a persoanei la plasare în Centru (F-025/e), precum și în Registrul de evidență a examinărilor medicale ale persoanelor la plasare în Centru.

184. Examinarea medicală și supravegherea stării de sănătate a copiilor plasați se efectuează la punctul medical al Centrului, iar în caz de îmbolnăviri grave, copiii sînt spitalizați în staționarele pentru copii, conform legislației în vigoare a Republicii Moldova.

185. Pentru a preveni răspîndirea maladiilor contagioase, toți străinii noi plasați în Centru, după igienizare și controlul medical, sînt cazați în camere separate de restul străinilor în carantină. Carantina de profilaxie durează cel puțin 15 zile, apoi se suspendă, dacă în această perioadă printre cei izolați nu s-au constatat bolnavi de maladii contagioase.

La identificarea persoanelor suspectate sau a bolnavilor contagioși, termenul carantinei se prelungește respectiv. În acest caz, decurgerea noului termen începe din ziua izolării ultimului bolnav.

Bolnavii cu boli infecțioase și parazitare sînt înscrisi în Registrul de evidență a bolilor infecțioase (F – 060/e).

186. Asistența medicală în Centru se acordă în mod gratuit, ori de cîte ori este necesar sau la cerere. Asistența medicală urgentă (la etapa prespitalicească) se acordă la punctul medical al Centrului. În cazuri grave, se solicită serviciul ambulanței “903”. Solicitarea ambulanței se efectuează în bază de contract.

187. Asistența medicală de ambulator se acordă cu o periodicitate dependentă de maladia, trauma suportată, starea generală a sănătății. Examinarea medicală profilactică a persoanelor plasate în Centru se efectuează trimestrial.

188. Asistența medicală de ambulator specializată (chirurgicală, traumatologică, cardiologică, oftalmologică și altele) o acordă medicii specialiști.

189. Asistența medicală obstetrico-ginecologică se acordă în cabinetul de ginecologie al policlinicii Ministerului Afacerilor Interne, de către medicul ginecolog, iar nașterile sînt primite în maternitățile din teritoriu, în bază de contract.

190. Tratamentul maladiilor depistate poate fi efectuat în incinta punctului medical sau prin spitalizare.

191. Asigurarea bolnavilor cu medicamente se efectuează prin achiziționarea lor de la furnizori, în baza tratamentului prescris de medicul punctului medical. Medicamentele se eliberează, conform fișei de prescripții, fiecărui pacient în mod individual de către felcer sau medic. Pastilele sînt consumate de pacient în prezența lucrătorului medical. Pacientul confirmă zilnic administrarea tratamentului prin semnătură în fișa de prescripții. Manipulațiile medicale efectuate la punctul medical al Centrului se înscru în Registrul de evidență a procedurilor (F 029/e).

192. Colaboratorii punctului medical al Centrului sînt obligați să verifice cu regularitate:

- 1) cantitatea, calitatea, prepararea și servirea hranei;
- 2) starea sanitară a încăperilor și a teritoriului Centrului;

3) starea și curățenia îmbrăcămintei și lenjeriei de pat a străinilor, precum și corespunderea lor anotimpului.

193. Șeful Centrului ia cunoștință de raportul și de recomandările medicului și întreprinde de urgență măsurile de rigoare.

194. Colaboratorul medical care efectuează examenul medical este obligat să sesizeze prin raport șeful Centrului în cazul în care constată că străinul a fost supus torturii, tratamentelor cu cruzime, inumane sau degradante ori altor rele tratamente, precum și să consemneze în fișa medicală faptele constatate și declarațiile străinului în legătură cu acestea. Toate cazurile de maltratare sau traumare a străinilor sînt înscrise în Registrul de evidență a traumelor în Centru.

195. În cazuri de maltratare, străinul are dreptul de a cere să fie examinat, din cont propriu, de un medic din afara Centrului, indicat de acesta, sau de un medic legist. Constatările medicului din afara Centrului se consemnează în fișa medicală a persoanei plasate, iar certificatul medico-legal se anexează la fișa medicală, după ce străinul a luat cunoștință de conținutul acesteia, contra semnătură.

196. În cazul constatării unei boli grave, conducerea Centrului asigură înștiințarea urgentă, telegrafic ori pe o altă cale, a familiei străinului sau a altei persoane apropiate străinului. Medicul care efectuează examenul medical al străinului plasat în Centru are obligația de a sesiza procurorul și avocatul parlamentar, în cazul în care are bănuieli temeinice că străinul a fost supus torturii, tratamentelor cu cruzime, inumane sau degradante ori altor rele tratamente, precum și obligația de a consemna în fișa medicală faptele constatate și declarațiile străinului în legătură cu acestea. În asemenea cazuri, străinul plasat în Centru are dreptul de a cere să fie examinat, din cont propriu, la locul de cazare, de un medic din afara Centrului, indicat de acesta, sau de un medic legist. Constatările medicului din afara Centrului se consemnează în fișa medicală a persoanei plasate în Centru, iar certificatul medico-legal se anexează la fișa medicală, după ce persoana cazată a luat cunoștință de conținutul său, contra semnătură.

197. În cazul în care străinul refuză să primească hrană, iar sănătatea sau viața acestuia este expusă unui pericol grav și iminent, conducerea Centrului poate dispune alimentarea acestuia.

198. În cazul în care străinul are un comportament agresiv, el este izolat într-o cameră special amenajată. Aceste persoane străine sînt înscrise în Registrul de evidență a persoanelor străine internate în izolatorul medical al Centrului.

199. În cazul în care străinii necesită intervenție medicală specializată de urgență, sînt internați în spitalul Ministerului Afacerilor Interne. Dacă spitalul Ministerului Afacerilor Interne nu dispune de secție specializată de tratament a bolii în cauză, străinul este internat pentru tratament, în bază de contract, în instituțiile curative de profil ale Ministerului Sănătății. În cazurile în care străinul este internat pentru tratament în spitalul Ministerului Afacerilor Interne sau în instituțiile curative ale Ministerului Sănătății, el este supus supravegherii din partea Serviciului pază și escortă al Centrului.

200. Străinilor aflați la tratament în instituțiile curative li se permite să procure produse alimentare și obiecte de primă necesitate din magazinul instituției pe mijloacele bănești proprii, precum și să primească colete și pachete cu provizii.

201. Străinii aflați la tratament în instituțiile curative de profil ale Ministerului Sănătății sînt obligați să respecte regimul zilei stabilit în instituția respectivă.

202. Străinii care încalcă sistematic regimul zilei în spital, sînt externați din instituția curativă și transferați pentru continuarea tratamentului la punctul medical al Centrului, numai în cazurile în care aceste acțiuni nu sînt susceptibile să pericliteze viața și sănătatea străinului bolnav sau a celor care îl înconjoară.

Capitolul XX

Accesul străinului la informație

203. Străinul are dreptul la informație, inclusiv acordînd-

du-i-se accesul la dispozițiile legale, documentele privind decizia instanței de judecată și ordinea interioară în cadrul Centrului.

204. Străinii urmează a fi informați despre prezența actelor (documentelor), parvenite în mod oficial în Centru, prin care intervin modificări în situația juridică a acestora.

205. La primirea unor documente care modifică situația juridică a străinilor, colaboratorii Centrului trebuie să aducă la cunoștința străinilor aceste modificări, să opereze modificarea în anchetă personal și în celelalte documente, precum și să comunice serviciilor interesate ale Centrului despre schimbarea intervenită, în vederea aplicării legale a regimului de plasare.

206. Străinii plasați sînt citați în instanța de judecată prin conducerea Centrului.

207. Textele actelor legislative și ale actelor normative pot fi puse la dispoziția străinilor în biblioteca Centrului. Străinii plasați pot beneficia de orice unitate a fondului de carte al bibliotecii Centrului prin intermediul împrumutului sau lecturii nemijlocit în sala de lectură.

208. Străinii plasați au dreptul să procure, prin virament, din rețeaua de comerț, literatură, să aboneze și să primească ziare și reviste, fără a se limita numărul lor, din contul mijloacelor proprii sau ale altor persoane sau organizații.

209. În Centru sînt instalate televizoare și radiouri. Timpul de vizionare a emisiunilor televizate este stabilit de programul zilei.

210. Aparatele audiovizuale primite în Centru pe numele și la cererea străinilor plasați sînt conectate la rețelele respective ale Centrului și sînt luate în evidență de către colaboratorii Centrului într-un dosar personal, unde este indicat numele străinului plasat, denumirea aparatului, anul și numărul de fabricație. La primirea acestor bunuri, prezența pașaportului tehnic al aparatului respectiv este obligatorie. Aparatele audiovizuale de înregistrare nu se admit pe teritoriul Centrului.

211. În cazul în care străinul plasat încalcă programul zilei, regimul de ordine interioară al Centrului de plasare, șeful Serviciului pază și escortă poate dispune ridicarea aparatului respectiv, care urmează a fi depozitat pînă la expirarea termenului de plasare sau predat persoanelor care nu se află în Centru, indicate de străinul plasat.

212. Abonarea individuală la presa periodică, precum și conectarea la rețeaua radio, televizată sau Internet a Centrului se realizează din contul mijloacelor proprii sau depuse de alte persoane sau organizații, fără a încălca ordinea interioară a Centrului, în baza cererii scrise a străinului cazat, vizată de șeful Centrului și aprobată de directorul autorității competente pentru străini.

Dacă, în urma conectării aparatelor enumerate, rețeaua electrică a instituției este supraîncărcată, conducerea Centrului este în drept să interzică conectarea la rețea a aparatelor respective.

213. Obiectele și produsele de primă necesitate pe care străinii plasați în Centru le pot avea asupra lor, le pot primi în colete, pachete cu provizii și banderole sînt următoarele:

1) îmbrăcăminte (costum, trening, scurtă sau palton, pufoaică), căciulă, basma, încălțăminte (cizme, ghetete, bocanci), lenjerie de pat;

2) maiouri, chiloți, batiste de nas, cămăși, perechi de ciorapi (șosete), mănuși, șlapi, o pereche de adidași, pijamale, curele (centuri), lenjerie de corp (simplă și caldă) - cel mult 2 seturi;

3) veselă și tacîmuri de polietilenă, o cană, o lingură;

4) articole de igienă personală: prosoape, batiste, pieptene, o oglindă, o perie și pastă de dinți, o săpunieră, săpun pentru față, rufe și detergenți pentru spălatul rufelor, unghiere, materiale pentru bărbierit: mașină de ras electrică

sau mecanică, aparate de ras monoutilizabile, care sînt păstrate la colaboratorul de serviciu;

5) articole de cosmetică pentru femei, fără conținut de alcool, lenjerie de corp, vopsea de păr și trusă de machiaj pentru femei, aparat de uscat părul, unghiere, un lighean pentru igiena personală (pentru femei);

6) pantaloni tricotați, sutiene, tifon, agrafe, vaselină, vată, șampon, ruj, pudră (pentru femei);

7) o perie de haine, o perie și cremă de ghetă;

8) ochelari, tocuri de masă plastică pentru ochelari;

9) seturi de piese pentru jocurile de șah, dame, domino, table;

10) manuale (cu excepția literaturii despre arme, lupte marțiale, cu caracter violent sau pornografic), diversă literatură, inclusiv ediții cu caracter religios, caiete, plicuri, ilustrate, timbre, creioane simple, stilouri (pixuri);

11) fotografii, albume pentru fotografii;

12) chibrituri, brichete, articole de tutungerie, care sînt la păstrare la colaboratorul de serviciu;

13) cruciulițe sau alte obiecte de cult, confecționate din metale neprețioase;

14) cîrje, bastoane de lemn, proteze, medicamente, un brîu (corset) - cu permisiunea medicilor;

15) ceasuri de mînă sau de buzunar din metale neprețioase;

16) aparate radio fără posibilitatea înregistrării externe a sunetului, un instrument muzical - cu permisiunea administrației Centrului;

17) produse alimentare care nu necesită preparare termică, grăsimi, ulei vegetal, unt, margarină, slănină, brînzeturi, produse de cofetărie, ceai, legume, fructe, zarzavaturi, produse lactate.

214. Obiectele, produsele alimentare și lucrurile interzise străinilor plasați în Centru să le aibă asupra lor, să le primească prin colete, pachete cu provizii, banderole sînt următoarele:

1) obiecte, lucruri, substanțe extrase din circuitul civil;

2) toate tipurile de arme;

3) mijloace de transport;

4) substanțe explozibile, toxice, incendiare și radioactive;

5) hîrtii (titluri) de valoare;

6) dispozitive optice;

7) produse alimentare care necesită preparare termică (excepție: ceai, cafea, lapte uscat, concentrate alimentare de pregătire imediată care nu necesită fierbere), drojdii;

8) toate felurile de băuturi pe bază de alcool, bere;

9) parfumerie și alte articole de parfumerie ce conțin alcool;

10) substanțe stupefiante, psihotrope, substanțe medicamentoase, obiecte cu destinație medicală fără prescripția medicului;

11) mașini de multiplicare și de dactilografiat;

12) cuțite, dispozitive periculoase de bărbierit, lame pentru dispozitive de bărbierit;

13) obiecte contondente, care prin construcția lor, sînt asemănătoare cu armele albe;

14) topoare, ciocane și alte scule;

15) cărți de joc;

16) aparate de fotografiat, materiale foto, substanțe chimice pentru dezvoltare, aparate de luat vederi, aparate audio-vizuale cu capacitate de înregistrare, mijloace de legătură (telefoane, telefoane mobile, radiotelefoane și stații radio);

17) diverse documente (excepție: documentele care identifică persoana deținutului, copiile sentințelor, deciziilor instanțelor de judecată, chitanțele privind predarea spre depozitare a lucrurilor personale);

18) cărți topografice, busole, literatură chinologică, privind topografia, artele marțiale, construcția armelor;

19) uniforme militare și de alt fel, accesoriile acestora;

20) materiale și obiecte pornografice;

21) dispozitive electrocasnice, cu excepția fierbătoarelor de fabricație industrială, cu puterea nu mai mare de 250 W (unul);

22) obiecte, produse alimentare, obținute sau achiziționate contrar ordinii stabilite de prezentul Regulament și de instrucțiuni interne.

606 HOTĂRÎRE

cu privire la aprobarea Listei și tarifelor serviciilor contra cost din sfera sănătății publice prestate persoanelor fizice și juridice

În scopul implementării prevederilor art.7 din Legea ocrotirii sănătății nr.411-XIII din 28 martie 1995 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr.34, art.373), cu modificările și completările ulterioare, și în conformitate cu prevederile art.9 alin.(5) și art. 72 alin.(4) din Legea nr.10-XVI din 3 februarie 2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.67, art. 183), Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Lista și tarifele serviciilor contra cost din sfera sănătății publice prestate persoanelor fizice și juridice

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
ministru economiei
Viceprim-ministru
Ministrul sănătății
Ministrul finanțelor

Nr. 533. Chișinău, 13 iulie 2011.

(se anexează).

2. Ministerul Sănătății va efectua modificările de rigoare în Catalogul unificat de tarife pentru serviciile medico-sanitare acordate de către instituțiile medico-sanitare publice republicane, municipale și raionale, aprobat prin Ordinul Ministerului Sănătății nr.466 din 19 decembrie 2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.21-24, art.47).

3. Controlul asupra executării prezentei hotărîri se pune în sarcina Ministerului Sănătății.

Vladimir FILAT

Valeriu Lazăr
Mihail Moldovanu
Andrei Usatii
Veaceslav Negruța

Aprobate
prin Hotărîrea Guvernului nr. 533
din 13 iulie 2011

**Lista și tarifele
serviciilor contra cost din sfera sănătății
publice prestate persoanelor fizice și juridice**

Nr. d/o	Denumirea serviciilor	Unitatea de măsură	Costul (lei)
1	2	3	4
	I. Investigații sanitaro-chimice		
	1.1. Aerul zonei de muncă și atmosferic		
1.	Amoniac	1 investigație	31
2.	Solvenți organici prin metoda fotocolorimetrică: acetonă, anilină, butilacetat, acroleină, acrilonitril, ciclohexanol, ciclohexan, dibutilftalat, dioctilftalat, etilacetat, furfurool, eteri compuși, tricloretilenă, tetracloretilenă, toluen, xilen, stiren etc.	1 investigație la fiecare substanță	48
3.	Solvenți organici prin metoda gazcromatografică: acetonă, alcool metilic, alcool etilic, alcool propilic, alcool butilic, butilacetat, benzină, etilacetat, furfurool, fenol, eter dietilic, fluoretan, dicloretan, dibutilftalat, dioctilftalat, hidrocarburi, epichlorhidrină, benzen, xilen, stiren, uait-spirit, oxid de carbon, clorură de vinil, percloretilenă, tetracloretilenă, cloroform, metan, hexan, gaz-lampant, clorbenzen, tetraclorură de carbon, vinilacetat etc.	1 investigație la fiecare substanță	63
4.	Metale toxice prin metoda fotocolorimetrică: aluminiu, arsen, crom, cupru, cobalt, fier, plumb, tetraetil de plumb, mangan, mercur, zinc, vanadiu, nichel, wolfram, cadmiu	1 investigație la fiecare substanță	42
5.	Metale toxice prin metoda spectrofotometrică cu absorbție atomică: mangan, fier, nichel, cupru, zinc, plumb, crom, cobalt	1 investigație la fiecare substanță	79
6.	Pulbere prin metoda gravimetrică	1 investigație	15
7.	Acizi: clorhidric, acetic, sulfuric, azotic	1 investigație la fiecare substanță	33
8.	Alcooli: metilic, propilic, butilic	1 investigație la fiecare substanță	26
9.	Baze	1 investigație	43
10.	Colofoniu	1 investigație	32
11.	Dioxizi: de azot, de sulf, de siliciu	1 investigație la fiecare substanță	47
12.	Aldehidă formică	1 investigație	46
13.	Fenol	1 investigație	49
14.	Clor	1 investigație	39
15.	Fluorură de hidrogen	1 investigație	45
16.	Fosfor	1 investigație	29

1	2	3	4
17.	Ozon	1 investigație	44
18.	Ulei industrial	1 investigație	21
19.	Hidrogen sulfurat	1 investigație	28
20.	Hexametilendiamină	1 investigație	40
21.	Detergenți	1 investigație	86
22.	Benz(a)piren	1 investigație	120
23.	Nicotină	1 investigație	136
1.2. Produse alimentare			
24.	Indici organoleptici	1 investigație	18
25.	Aciditate, pH, alcalinitate	1 investigație la fiecare substanță	29
26.	Umiditate, substanțe uscate insolubile	1 investigație	58
27.	Substanțe uscate solubile	1 investigație	30
28.	Zahăr	1 investigație	78
29.	Cloruri	1 investigație	57
30.	Dioxid de sulf	1 investigație	55
31.	Grăsimi	1 investigație	90
32.	Proteine	1 investigație	98
33.	Vitamina C	1 investigație	60
34.	Micotoxine (aflatoxin B1, M1, patulină, vomitoxină, zearalenonă, ohratoxin A, T-2toxin)	1 investigație la fiecare substanță	248
35.	Conservanți în produse alimentare (acid benzoic, acid sorbic) prin metoda lichid cromatografiei etc.	1 investigație la fiecare substanță	248
36.	Metale toxice prin metoda fotolorimetrică: arsen, staniu, mercur etc.	1 investigație la fiecare substanță	185
37.	Metale toxice prin metoda spectrofotometriei cu absorbția atomică și metoda polarografică: fier, cupru, zinc, plumb, nichel, cadmiu etc.	1 investigație la fiecare substanță	190
38.	N-Nitrozamine, melamină	1 investigație	273
39.	Benz(a)piren	1 investigație	356
1) Lapte și produse lactate			
40.	Densitatea, gradul impurificării, sodă, amoniac, peroxid de hidrogen, termorezistență, grăsimi	1 investigație	15
41.	Fosfatază, peroxidază	1 investigație la fiecare substanță	49
2) Carne și produse din carne			
42.	Produsele descompunerii primare a proteinelor, prelucrarea termică	1 investigație la fiecare substanță	16
43.	Nitriți, amidon, fosfatază acidulată, umplutură (pâine)	1 investigație la fiecare substanță	101
44.	Proteine, grăsimi	1 investigație la fiecare substanță	120
45.	Fosfați, levomicetină, dietilstilbestrol	1 investigație	181

1	2	3	4
	3) Pește și produse din pește		
46.	Amoniac, sulfură de hidrogen, azotul bazelor volatile	1 investigație la fiecare substanță	17
47.	Benzoat de sodiu, acizi sorbic și boric, urotropină	1 investigație la fiecare substanță	96
48.	Formaldehidă	1 investigație	61
49.	Histamină	1 investigație	160
	4) Făina și crupe, concentrate și produse de panificație		
50.	Gluten, prezența dăunătorilor, impurități, porozitate	1 investigație	19
51.	Iod	1 investigație	151
	5) Produse de cofetărie		
52.	Scrum	1 investigație	54
53.	Tipul de colorant	1 investigație	17
54.	Cofeină, acid sorbic	1 investigație	113
55.	Tanina	1 investigație	78
	6) Conserve		
56.	Reziduu, miez, raportul dintre componenți	1 investigație	34
57.	Oximetilfurfurol, acid sorbic, acid benzoic etc. prin metoda fotolorimetrică	1 investigație la fiecare substanță	109
58.	Acid cianuric	1 investigație	151
	7) Băuturi răcoritoare și bere		
59.	Dioxid de carbon, indicele de refracție	1 investigație la fiecare substanță	28
60.	Aditivi alimentari: (cofeină, zaharină, aspartam, acid benzoic, acid sorbic, acesulfam) prin metoda lichid cromatografiei de înaltă performanță	1 investigație la fiecare substanță	232
61.	Zaharină, aspartame, benzoat de sodiu (metode fotolorimetrică, spectrofotometrică, cromatografia în strat subțire) etc.	1 investigație la fiecare substanță	114
	8) Vinuri, băuturi tari		
62.	Densitatea relativă, alcool etilic, extractul transformat, prezența furfurolului	1 investigație	41
63.	Acizi: volatili, sulfuros liber, sulfuros total	1 investigație la fiecare substanță	58
64.	Alcool metilic, alcooli superiori, aldehide, eteri compuși în rachi	1 investigație	89
65.	Alcool metilic în coniacuri	1 investigație	121
	9) Margarină, grăsimi culinare și uleiuri		
66.	Gradul insalubrității oxidante, indicele acidității, impurități negrasante, substanțe nesaponificate	1 investigație	44
67.	Indice iodic, indicele colorației, de saponificare, gradul oxidării, indice peroxidic	1 investigație	69
68.	Substanțe de fosfor	1 investigație	99
	10) Miere		
69.	Diastază, oximetilfurfurol	1 investigație	81
	11) Sare iodată		
70.	Iod	1 investigație	74

1	2	3	4
	12) Aditivi alimentari		
71.	Substanță de bază în: bicarbonat de sodiu, iodură de potasiu, acid acetic, acid citric, acid tartric	1 investigație	54
1.3. Reziduuri de pesticide în produsele alimentare, apă, sol, aer			
72.	Pesticide organoclorurate în produse, sol: HCH, DDT, heptachlor etc.	1 investigație la fiecare substanță	251
73.	Pesticide organoclorurate în apă	1 investigație la fiecare substanță	153
74.	Pesticide organofosforice: fosfamid, dursban, bazudin, fostoxin etc.	1 investigație la fiecare substanță	166
75.	Piretroizi: dețis, carate, sumițidin, ambuș, țimbuș etc.	1 investigație la fiecare substanță	197
76.	Compușii cuprului	1 investigație la fiecare substanță	219
77.	Ditiocarbamați: policarbațin, TMTD, mancozeb, poliram, antracol etc.	1 investigație la fiecare substanță	169
78.	Carbamați: vitavax, insegar, benlat, BMC, pirimor etc.	1 investigație la fiecare substanță	198
79.	Derivații acizilor carbonici: 2,4-D, baileton, ridomil, arțerid, scor, strobil, vectră, baitan, ramrod, omait etc.	1 investigație la fiecare substanță	193
80.	Pesticide heterociclice: sumilex, rovral, topaz, mospilan etc.	1 investigație la fiecare substanță	177
81.	Pesticide sim-triazinice în apă	1 investigație la fiecare substanță	111
82.	Alte clase de pesticide: derivații fenolului, mercurului, impact, bromizi, targa, treflan, ftalan, rubigan, bancol, confidor, delan, sumi-8, furadan etc.	1 investigație la fiecare substanță	180
83.	Nitrați în produse agricole	1 investigație	77
84.	Nitrați în produse conservate	1 investigație	221
1.4. Investigațiile articolelor din polimeri și materiale plastice			
85.	Indicii organoleptici	1 investigație	37
86.	Stabilitatea la: acizi, acțiunea salivei, acțiunea sudorii la prelucrarea umedă la jucării	1 investigație la fiecare substanță	46
87.	Metale toxice prin metoda fotocolorimetrică: crom, cobalt, nichel, bariu, aluminiu, fier	1 investigație la fiecare substanță	74
88.	Bor, fluor, aldehydă formică și vinilacetat în medii model prin metoda colorimetrică	1 investigație la fiecare substanță	79
89.	Fluor în pasta de dinți, arsen	1 investigație	116
90.	Metale toxice prin metoda spectrofotometrică cu absorbție atomică: plumb, crom, cadmiu, fier, mangan, selen, nichel, cupru,	1 investigație la fiecare	124

1	2	3	4
	cobalt, zinc etc.	substanță	
91.	Metale toxice prin metoda cromatografiei în strat subțire: plumb, cadmiu, zinc	1 investigație la fiecare substanță	133
92.	Substanțe organice în aer prin metoda fotocolorimetrică: vinilacetat, fenol, aldehydă formică, amoniac, ciclohexanon, diociltalcat, dibutiltalcat, clorură de hidrogen, metilmetacrilat, butilmetacrilat, toluendiizotizat etc.	1 investigație la fiecare substanță (pentru un vas de absorbție)	66
93.	Substanțe organice în mediu model prin metoda cromatografiei în strat subțire: țimăt, tiuram, hexametildiamin, difenilpropan, fenol, caprolactam, stiren, aldehydă formică, diociltalcat, dibutiltalcat, monoetilamin, ditiomorfina, tiozon, sulfanilamin, ionol, difenilguanidină, polietilenpoliamid etc.	1 investigație la fiecare substanță	163
94.	Substanțe organice în medii model prin metoda gazcromatografică: vinilacetat, stiren, diociltalcat, dibutiltalcat, acetonă, metanol, etanol, propanol, butanol, benzen, toluen, o,m,p-xilol, hexan, eter dimetilic, metilacrilat, metilmetacrilat, butilacrilat, butilmetacrilat, anilină, o-toluenă, acetaldehydă, etilenglicol, vinilclorură, substanțe ce conțin halogeni, fenol, aldehydă formică etc.	1 investigație la fiecare substanță separat	171
95.	Substanțe organice în aer prin metoda gazcromatografică: vinilacetat, stiren, diociltalcat, dibutiltalcat, acetonă, metanol, etanol, propanol, butanol, benzen, toluen, o,m,p-xilol, hexan, eter dimetilic, metilacrilat, metilmetacrilat, butilacrilat, butilmetacrilat, anilină, o-toluenă, acetaldehydă, etilenglicol, vinilclorid, substanțe ce conțin halogeni, fenol, aldehydă formică	1 investigație la fiecare substanță (pentru un vas de absorbție)	84
96.	Substanțe oxidabile	1 investigație	112
97.	Substanțe active la suprafață în detergenți pentru veselă	1 investigație	55
98.	pH în cosmetică, detergenți	1 investigație	49
1.5. Investigarea apei potabile, minerale			
99.	Mirosul, gustul	1 investigație	5
100.	pH-ul, culoarea	1 investigație	29
101.	Turbiditatea, conductivitatea	1 investigație	61
102.	Metale toxice prin metoda fotocolorimetrică: molibden, nichel, mangan, cupru, fier, crom	1 investigație la fiecare substanță	59
103.	Metale toxice prin metoda spectrofotometriei cu absorbție atomică: fier, cupru, zinc, plumb, stronțiu, nichel, crom, mangan, cadmiu, cobalt, argint, molibden, calciu, arsen, magneziu, beriliu, natriu, caliu, staniu, bor, aluminiu, vanadium, bariu, litiu etc.	1 investigație la fiecare substanță	119
104.	Metale toxice prin metoda polarografică: cupru, plumb, cadmiu, zinc	1 investigație la fiecare substanță	57
105.	Beriliu	1 investigație	131
106.	Aluminiu	1 investigație	66
107.	Duritatea totală, reziduul fix, calciu, magneziu	1 investigație la fiecare	36

1	2	3	4
		substanță	
108.	Fluor	1 investigație	65
109.	Substanțe organice: produsele petroliere, fenol, grăsimi, cloroform, substanțe clorigene (metoda gascromatografică), detergenți etc.	1 investigație la fiecare substanță	113
110.	Sulfati, polifosfati, poliacrilamid, fosfati	1 investigație la fiecare substanță	69
111.	Suspensii, oxigen dizolvat, substanțe oxidabile	1 investigație	45
112.	Consumul chimic de oxigen, consumul biologic de oxigen	1 investigație la fiecare substanță	89
113.	Aldehida formică, arsen	1 investigație	75
114.	Borați	1 investigație	76
115.	Seleniu	1 investigație	192
116.	Amoniac	1 investigație	23
117.	Nitrați	1 investigație	64
118.	Cloruri, clorul activ în substanțe clorigene, substanțe active în dezinfectanți	1 investigație la fiecare substanță	40
119.	Hidrogenul sulfurat	1 investigație	49
120.	Alcalinitatea, aciditatea, clorul rezidual, nitriți	1 investigație la fiecare substanță	35
121.	Cianuri	1 investigație	174
122.	Silicați	1 investigație	82
123.	Brom, iod	1 investigație la fiecare substanță	99
124.	Bioxid de carbon liber	1 investigație	22
125.	Suma de potasiu și sodiu, mineralizarea	1 investigație la fiecare substanță	47
1.6. Investigarea solului			
126.	Nitrați, nitriți	1 investigație	63
127.	Metale toxice prin metoda stectrofotometriei cu absobție atomică	1 investigație la fiecare substanță	98
128.	Azot, azot organic, azot amoniacal	1 investigație	96
129.	Cloruri	1 investigație	37
130.	pH	1 investigație	34
131.	Umiditatea	1 investigație	77
132.	Fluor	1 investigație	93
133.	Produse petroliere	1 investigație	127
134.	Sulfati	1 investigație	84
135.	Aldehidă formică	1 investigație	107
136.	Fosfor	1 investigație	120
1.7. Alte servicii de laborator			
137.	Aprobarea metodelor de laborator pe oră, instruirea la locul de muncă (consumul reagenților chimici se suplimentează pentru fiecare metodă)	1 oră	25

1	2	3	4
	II. Servicii sanitaro-bacteriologice		
	2.1. Produse alimentare		
138.	Escherichia coli	1 investigatie	77
139.	Pseudomonas aeruginosa	1 investigatie	84
140.	Bacterii acidolactice în produse lactate	1 investigatie	75
141.	Bacterii acidolactice în alte produse	1 investigatie	61
142.	Clostridii sulfitreducătoare	1 investigatie	57
143.	Bacillus cereus	1 investigatie	72
144.	Bacillus mezentericus	1 investigatie	79
145.	Bifidumbacterii, lactobacterii	1 investigatie	84
146.	Bacterii g. Proteus	1 investigatie	72
147.	Enterococi	1 investigatie	66
	2.2. Cercetarea conservelor la sterilitatea industrială		
148.	Microorganisme mezofile aerobe și facultativ anaerobe și microorganisme mezofile anaerobe	1 investigatie	140
149.	Micete și levuri	1 investigatie	67
150.	Bacterii acidolactice	1 investigatie	70
151.	Bacterii coliforme	investigatie	66
	2.3. Determinarea cantităților restante de antibiotice		
152.	Determinarea prin metoda calitativă	1 investigatie	210
153.	Determinarea benzilpenicilină prin metoda cantitativă	1 investigatie	260
154.	Determinarea streptomycină prin metoda cantitativă	1 investigatie	260
155.	Determinarea tetraciclină prin metoda cantitativă	1 investigatie	260
	2.4. Apa		
	1) Apa potabilă, apa potabilă îmbuteliată, apă minerală, băuturi		
156.	Numărul total de germeni la 22°C și la 37 °C	1 investigatie	58
157.	Numărul total de bacterii coliforme, bacterii termotolerante (metoda membranelor filtrante)	1 investigatie	114
158.	Numărul total de bacterii coliforme, bacterii termotolerante (metoda titrării)	1 investigatie	76
159.	Pseudomonas aeruginosa (metoda membranelor filtrante)	1 investigatie	85
160.	Pseudomonas aeruginosa (metoda titrării)	1 investigatie	70
161.	Clostridii sulfitreducatoare (metoda membranelor filtrante)	1 investigatie	77
162.	Clostridii sulfitreducatoare (metoda directă)	1 investigatie	52
163.	Enterococi (metoda membranelor filtrante)	1 investigatie	101
164.	Enterococi (metoda directă)	1 investigatie	66
	2) Apa de suprafață, reziduală		
165.	Numărul total de germeni	1 investigatie	73
166.	Coli lactozo-pozitivi (CLP) și E. coli (metoda membranelor filtrante)	1 investigatie	153
167.	Coli lactozo-pozitivi (CLP) și E. coli (metoda titrării)	1 investigatie	98
168.	Staphylococcus aureus (metoda membranelor filtrante)	1 investigatie	97
169.	Staphylococcus aureus (metoda titrării)	1 investigatie	72
170.	Enterococci (metoda membranelor filtrante)	1 investigatie	110
171.	Enterococci (metoda titrării)	1 investigatie	87
	3) Apa din bazinele de înnot (metoda membranelor filtrante)		
172.	Bacterii coliforme, coliforme termotolerante	1 investigatie	99
173.	Stafilococci lecitinazo-pozitivi	1 investigatie	78

1	2	3	4
174.	<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	1 investigație	76
175.	Apă la coli-fagi, fără îmbogățire	1 investigație	81
176.	Apă la coli-fagi cu îmbogățire	1 investigație	129
177.	Apa la flora patogenă (Șighele și Salmonelle)	1 investigație	208
	2.5. Solul		
178.	Numărul total de germeni	1 investigație	94
179.	Bacterii coliforme	1 investigație	93
180.	Microorganisme termofile	1 investigație	106
181.	<i>Clostridium perfringens</i>	1 investigație	96
182.	Enterococci	1 investigație	77
183.	<i>Salmonella</i>	1 investigație	164
	2.6. Produse biodistructive (dezinfectanți)		
184.	Determinarea acțiunii bactericide și bacteriostatice	1 probă	472
	2.7. Articole de cosmetică și parfumerie și mijloacele igienei cavității gurii		
185.	Determinarea activității antimicrobiene	1 investigație	214
186.	Numărul total de microorganisme mezofile aerobe și facultativ anaerobe	1 investigație	67
187.	Familia Enterobacteriaceae	1 investigație	62
188.	Levuri, micete	1 investigație	70
189.	<i>Staphylococcus aureus</i>	1 investigație	70
190.	<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	1 investigație	74
	2.8. Determinarea indicilor sanitaro-bacteriologici la expres-analizatorul "BacTrac"		
191.	Numărul total de germeni microorganisme mezofile aerobe și facultativ anaerobe	1 investigație	196
192.	Bacterii coliforme	1 investigație	221
193.	<i>Salmonella</i> (fără identificarea)	1 investigație	333
194.	Levuri și micete	1 investigație	198
	2.9. Altele		
195.	Investigarea dopurilor din plută	1 probă	124
	III. Servicii (investigații) sanitaro-parazitologice		
196.	Identificarea dipterelor hematofage	1 investigație	28
197.	Investigarea sanitaro-helmintologică a solului	1 investigație	67
198.	Investigarea sanitaro-helmintologică a apei reziduale	1 investigație	65
199.	Investigarea sanitaro-helmintologică a apei din bazine acvatice deschise	1 investigație	65
200.	Investigarea sanitaro-parazitologică a apei potabile	1 investigație	418
201.	Investigarea sanitaro-helmintologică a zarzavaturilor	1 investigație	119
202.	Examinarea lavajelor de pe obiectele mediului ambiant la prezența o/h	1 investigație	12
203.	Investigarea sanitaro-helmintologică a peștelui maritim congelat	1 investigație	1518
204.	Examinarea helmintologică a peștelui de apă dulce	1 investigație	1365
205.	Investigarea entomologică a produselor vrac	1 investigație	121
206.	Determinarea populațiilor de insecte hematofage	1 comandă	152
	IV. Servicii sanitare		
	4.1. Expertize sanitare		
207.	Expertiza sanitară a proiectelor schemelor de canalizare, irigare și a normelor de DMA (deversări maxim admisibile)	1 expertiză	639
208.	Expertiza sanitară a proiectelor de folosire specială a apei, apeductelor și a zonelor de protecție sanitară pentru sursele de apă	1 expertiză	639

1	2	3	4
209.	Expertiza sanitară a documentației pentru eliberarea avizului sanitar privind coordonarea folosirii speciale a apei	1 expertiză	639
210.	Expertiza sanitară a normelor de emisii maxim admisibile (EMA) și a proiectelor zonelor de protecție sanitară la obiective industriale	1 expertiză	639
211.	Expertiza sanitară a proiectelor de construcție a caselor individuale, balcoanelor, logiilor, anexelor, garajelor și altor obiecte individuale	1 expertiză	157
212.	Expertiza sanitară a proiectelor pentru obiectivele comunale de prestări servicii, comerț (aviz la amplasarea obiectivului) etc.	1 expertiză	266
213.	Expertiza sanitară a proiectelor de construcție/reconstrucție a unităților de alimentație publică și de comerț, centrelor comerciale, piețelor, gărilor auto, cooperativelor de garaje, parcărilor auto și a obiectivelor de deservire auto, magazinelor de mărfuri industriale, auto, unităților de prestări ale serviciilor medicale private, centrelor de studii private, oficiilor și altor obiecte administrative etc.	1 expertiză	400
214.	Expertiza sanitară a proiectelor pentru construcția (reconstrucția) întreprinderilor industriale, agricole, inclusiv a obiectivelor industriale alimentare, blocurilor locative, hotelurilor, centrelor și bazelor de odihnă, recreere, sport și turism	1 expertiză	594
215.	Atribuirea terenului pentru construcția obiectivelor cu examinare pe teren	1 expertiză	266
216.	Studiul de fezabilitate al proiectelor centrelor, zonelor și obiectivelor industriale de nivel național	1 expertiză	966
217.	Studiul de fezabilitate al proiectelor centrelor, zonelor și obiectivelor industriale de nivel local, inclusiv pentru amplasarea sau reconstrucția obiectivelor radiotehnice și radiologice	1 expertiză	175
218.	Expertiza sanitară a proiectelor documentelor normativ-tehnice, a noilor tehnologii, utilaje, mașini și echipamente	1 expertiză	400
219.	Expertiza sanitară a unui proiect de document normativ, a instrucțiunii tehnologice pentru dezinfectanți, rodenticide non-agricole, insecticide, acaricide și produse pentru combaterea altor artropode nonagricole	1 expertiză	712
220.	Expertiza sanitară în scopul înregistrării/avizării de stat a produselor biodistructive	1 expertiză	3654
221.	Expertiza sanitară documentară a produselor cu impact asupra sănătății	1 expertiză	285
222.	Expertiza sanitară în scopul înregistrării de stat a produselor alimentare noi și a suplimentelor alimentare, altele decât cele care conțin exclusiv vitamine și/sau minerale, avizarea sanitară a mențiunilor de sănătate	1 expertiză	4896
223.	Expertiza sanitară în scopul notificării suplimentelor care conțin exclusiv vitamine și/sau minerale alimentare	1 expertiză	339
224.	Evaluarea stării sanitare a unităților economice ale persoanelor juridice și fizice la etapele autorizării sanitare	1 evaluare	270
225.	Expertiza sanitară a surselor de apă minerală și potabilă, a apei potabile purificate	1 expertiză	389
226.	Prelevarea probelor de produse, apă potabilă, sol, ape reziduale și de suprafață, din bazinele de înot, lavage	1 probă	83
227.	Prelevarea probelor de aer	1 probă	14
228.	Pașaportizarea fântinilor, izvoarelor, a transportului pentru transportarea apei, produselor alimentare, produselor farmaceutice și parafarmaceutice	1 evaluare	110

1	2	3	4
4.2. Servicii sanitaro-radiologice			
229.	Evaluarea stării radioprotecției obiectivelor radiologice și nucleare în funcțiune	1 evaluare	446
230.	Expertiza sanitară a proiectelor de construcție/reconstrucție a obiectivelor radiologice și nucleare	1 expertiză	259
231.	Evaluarea igienică a conținutului radionuclizilor artificiali și naturali	1 evaluare	172
232.	Determinarea Cesiului-137 în produsele alimentare și obiectele mediului ambiant prin metoda spectrometrică	1 investigație	165
233.	Determinarea Stronțului-90 în produsele alimentare și obiectele mediului ambiant prin metoda spectrometrică	1 investigație	280
234.	Determinarea radiochimică a Stronțului-90 în produsele alimentare și obiectele mediului ambiant	1 investigație	584
235.	Măsurători dozimetrice, radiometrice la locurile de muncă ale personalului din unitățile radiologice și nucleare, spații locative și în mediul ambiant	1 măsurare	42
236.	Determinarea dozelor individuale de expunere ale personalului cu utilizarea sistemului DTU-01	1 investigație	64
237.	Determinarea dozelor individuale de expunere ale personalului cu utilizarea sistemului "Harshaw-6600"	1 investigație	131
238.	Evaluarea dozelor individuale de expunere la radiații ionizante pe parcursul activității profesionale, eliberarea certificatului	1 evaluare	76
239.	Determinarea activității efective specifice (A ef.) a radionuclizilor naturali în materiale de construcție, îngrășăminte minerale, materie primă, minereuri prin metoda de spectrometrie	1 investigație	315
240.	Determinarea concentrației radonului în mediul ambiant și încăperi	1 investigație	245
241.	Investigații radiometrice ale produselor alimentare și obiectelor mediului ambiant	1 măsurare	95
242.	Evaluarea măsurătorilor instrumentale la instalațiile radiologice și nucleare	1 evaluare	343
243.	Calculul protecției barierelor staționare (mobile) de la sursa (generator) de radiație ionizantă	1 evaluare	172
244.	Investigații instrumentale ale parametrilor calității funcționării instalațiilor radiologice și nucleare	1 măsurare	58
4.3. Servicii sanitaro-toxicologice			
245.	Determinarea DL50 per os pe șobolani și șoareci (ambele genuri)	1 investigație	1619
246.	Determinarea DL50 dermală pe șobolani (ambele genuri)	1 investigație	1619
247.	Determinarea proprietăților toxice prin inhalare	1 investigație	1619
248.	Determinarea proprietăților cumulative pe șobolani (ambele genuri)	1 investigație	16103
249.	Determinarea proprietăților de iritare și sensibilizare pe cobai	1 investigație	2328
250.	Determinarea proprietăților embriotoxice și teratogene pe șobolani	1 investigație	13129
251.	Determinarea proprietăților mutagene pe șoareci	1 investigație	2066
252.	Testări toxicologice ale produselor chimice cosmetice, altor substanțe și produse pentru determinarea proprietăților de iritare a pielii la cobai, voluntari și de iritare a mucoasei ochiului la iepuri	1 investigație	647
253.	Determinarea DL50 pe cultură celulară	1 investigație	62
254.	Determinarea proprietăților de sensibilizare pe cultură celulară	1 investigație	373

1	2	3	4
255.	Determinarea indicatorului de toxicitate a produselor pe cultură celulară	1 investigație	147
256.	Determinarea calitativă a organismelor modificate genetic în material primar și produsele de origine vegetală	1 investigație	654
257.	Determinarea cantitativă a organismelor modificate genetic în material primar și în produsele de origine vegetală	1 investigație	985
258.	Omologare și înregistrare	1 expertiză	661
259.	Reînregistrare	1 expertiză	330
260.	Extinderea sferei de aplicare	1 expertiză	428
4.4. Măsurători ale factorilor fizici			
261.	Măsurarea componentei electrice a intensității câmpului electromagnetic (CEM) pînă la 300 MHz	1 măsurare	26
262.	Măsurarea componentei magnetice a intensității câmpului electromagnetic (CEM) pînă la 300 MHz	1 măsurare	26
263.	Măsurarea densității curentului energetic al CEM mai mare de 300 MHz	1 măsurare	44
264.	Măsurarea câmpului electric de frecvență industrială	1 măsurare	26
265.	Măsurarea intensității câmpului magnetic constant	1 măsurare	26
266.	Măsurarea intensității undelor ultraviolete	1 măsurare	26
267.	Măsurarea intensității radiației infraroșii	1 măsurare	26
268.	Măsurarea intensității câmpului electrostatic	1 măsurare	26
269.	Măsurarea intensității radiației LASER	1 măsurare	44
270.	Măsurarea nivelului echivalent al zgomotului inconstant	1 măsurare	44
271.	Măsurarea nivelului de ultrasunet	1 măsurare	39
272.	Măsurarea nivelului de infrasunet	1 măsurare	39
273.	Măsurarea nivelului presiunii sonore pe octave	1 măsurare	39
274.	Măsurarea nivelului vibrației generale pe octave	1 măsurare	44
275.	Măsurarea nivelului vibrației locale pe octave	1 măsurare	39
276.	Determinarea intensității sonore a surselor de zgomot pe octave	1 măsurare	117
277.	Indice de izolare a zgomotului aerian în construcțiile sonoprotectoare	1 măsurare	117
278.	Expertiza sanitară a indicatorilor necesari pentru atestarea unui loc de muncă, estimarea factorilor de risc	1 expertiză	15
279.	Evaluarea rezultatelor măsurărilor instrumentale și analizelor de laborator sanitaro-chimice (la un obiect) cu întocmirea documentelor respective	1 expertiză	234
280.	Măsurarea temperaturii aerului	1 măsurare	15
281.	Măsurarea umidității relative și a temperaturii aerului	1 măsurare	15
282.	Măsurarea nivelului de iluminare (naturală, artificială)	1 măsurare	15
283.	Măsurarea vitezei mișcării aerului	1 măsurare	15
284.	Măsurarea gradului de ionizare a aerului	1 măsurare	26
285.	Măsurarea potențialului electrostatic	1 măsurare	26
286.	Măsurarea nivelului vibrației la unitățile de transport	1 măsurare	88
V. Servicii de dezinfectie, dezinsecție și deratizare			
287.	Deratizarea încăperilor (prin contract) < 100 m ²	100 m ²	26
288.	Deratizarea încăperilor (prin contract) 100-500 m ²	100 m ²	20
289.	Deratizarea încăperilor (prin contract) > 500 m ²	100 m ²	18
290.	Deratizarea încăperilor (la precomandă) < 100 m ²	100 m ²	30
291.	Deratizarea încăperilor (la precomandă) 100-500 m ²	100 m ²	29
292.	Deratizarea încăperilor (la precomandă) > 500 m ²	100 m ²	26
293.	Dezinsecția medicală a încăperilor (prin contract) < 100m ²	100 m ²	31

1	2	3	4
294.	Dezinsecția medicală a încăperilor (prin contract) 100-500 m ²	100 m ²	30
295.	Dezinsecția medicală a încăperilor (prin contract) > 500 m ²	100 m ²	27
296.	Dezinsecția medicală a încăperilor la precomandă în funcție de costul preparatelor <100 lei la un kg	100 m ²	35
297.	Dezinsecția încăperilor împotriva insectelor habituale la precomandă în funcție de costul preparatelor < 100-250 lei la un kg	100 m ²	72
298.	Dezinsecția medicală a încăperilor la precomandă în funcție de costul preparatelor >250 lei kg	100 m ²	82
299.	Dezinsecția medicală a încăperilor la precomandă în funcție de costul preparatelor > 500 lei kg	100 m ²	109
300.	Dezinsecția fîntînilor	1 fîntînă	48
301.	Dezinsecția profilactică a suprafețelor bazinelor de înot, băilor, saunelor	1 m ²	5
302.	Prelucrarea sanitară a unei persoane la filtrul sanitar	1 prelucrare	15
303.	Delarvarea containerelor de deșeuri	1 obiect	13
304.	Delarvarea camerelor de gunoi	1 obiect	11
305.	Dezinsecția terenurilor de gunoi	1 m ²	2
306.	Momeală	1 kg	20
307.	Gel insecticid	1 tub (30gr.)	24
VI. Servicii de instruire și educație pentru sănătate a populației			
308.	Instruirea igienică a contingentelor periclitate de la obiectivele economiei naționale, conform programelor aprobate (pînă la 10 persoane)	1 oră/persoană	11
309.	Seminare metodico-practice și alte forme de instruire în probleme de sănătate publică, conform programelor aprobate (pînă la 10 persoane)	1 oră/persoană	11
310.	Instruirea și atestarea colaboratorilor firmelor turistice și voiaj internațional privind profilaxia maladiilor extrem de contagioase și parazitare tropicale (programa de studiu 10 ore)	1 persoană (10 ore)	120

607 HOTĂRÎRE

cu privire la modificarea anexei nr.1

la Hotărîrea Guvernului nr.126 din 7 februarie 2007

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Anexa nr.1 la Hotărîrea Guvernului nr.126 din 7 februarie 2007 "Cu privire la aprobarea componentei nominale a Comisiei naționale pentru populație și dezvoltare și a

Regulamentului acesteia" (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.21-24, art.140), cu modificările și completările ulterioare, va avea următorul cuprins:

„Anexa nr.1
la Hotărîrea Guvernului
nr.126 din 7 februarie 2007

COMPONENTA NOMINALĂ a Comisiei naționale pentru populație și dezvoltare

MOLDOVANU Mihail	– viceprim-ministru, președinte al Comisiei	REVENCO Roman	– director general al Serviciului Grăniceri
BULIGA Valentina	– ministru al muncii, protecției sociale și familiei, vicepreședinte al Comisiei	SPOIALĂ Lucia	– director general al Biroului Național de Statistică
ROTARU Larisa	– șef Secție politici demografice a Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, secretar al Comisiei	BORTA Maria	– președinte al Casei Naționale de Asigurări Sociale
SAINCIUC Sergiu	– viceministru al muncii, protecției sociale și familiei	CUJBĂ Victoria	– șef adjunct al Direcției politici de descentralizare a Cămarilor de Stat
CIOBANU Sergiu	– viceministru al economiei	GÎLCA Boris	– coordonator programe, Fondul Organizației Națiunilor Unite pentru Populație în Republica Moldova
CĂRĂUȘ Maria	– viceministru al finanțelor	PALADI Gheorghe	– academician, Academia de Științe a Moldovei
GROSU Vladimir	– viceministru al justiției	GAGAUZ Olga	– șef al Sectorului demografie al Institutului Integrare Europeană și Științe Politice, Academia de Științe a Moldovei
URSACHI Dumitru	– viceministru al afacerilor interne	SAVELIEVA Galina	– șef al Secției statistică social-economică și studii analitice a Institutului de Economie, Finanțe și Statistică
ȚURCANU Gheorghe	– viceministru al sănătății	BELOSTECINIC Grigore	– rector al Academiei de Studii Economice a Moldovei
IACOB Mihaela	– viceministru al tehnologiei informației și comunicațiilor		
POTÎNG Tatiana	– viceministru al educației		
BODÎȘTEANU Octavian	– viceministru al tineretului și sportului		
GUȚUȚUI Veaceslav	– viceministru al dezvoltării regionale și construcțiilor		

MATEI Constantin – șef al Catedrei de gândire economică, demografie și geoeconomie a Academiei de Studii Economice din Moldova

CHIRIAC Petru – vicepreședinte al Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova

CERESCU Leonid – președinte al Confederației Naționale a Patronatului din Republica Moldova

CHIURCCIU Vitalii – șef al Direcției generale economie, comerț, servicii și relații economice externe, unitatea teritorială autonomă Găgăuzia

BADAN Tatiana – președinte al Congresului Autorităților Locale din Moldova, primar al satului Selemet, raionul Cimișlia

FURDUI Viorel – director executiv al Congresului Autorităților Locale din Moldova

POPOVICI Ludmila – reprezentant al Consiliului Național pentru Participare"

PRIM-MINISTRU**Contrasemnează:****Viceprim-ministru****Ministrul muncii, protecției
sociale și familiei**

Nr. 534. Chișinău, 13 iulie 2011.

Vladimir FILAT**Mihail Moldovanu****Valentina Buliga****608****HOTĂRÎRE****cu privire la Proiectul pentru finanțarea pe bază
de formulă a instituțiilor de învățământ primar și secundar
general, finanțate din bugetele unităților administrativ-
teritoriale**

În scopul implementării unei noi metodologii de finanțare, pe bază de formulă, a instituțiilor de învățământ primar și secundar general pentru sporirea eficienței și autonomiei financiare a acestora și în temeiul articolului 9 alineatul (4) din Legea nr. 435-XVI din 28 decembrie 2006 privind descentralizarea administrativă (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 29-31, art. 91), cu modificările și completările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se acceptă propunerea Ministerului Educației de implementare a Proiectului pentru finanțarea pe bază de formulă a instituțiilor de învățământ primar și secundar general, finanțate din bugetele unităților administrativ-teritoriale.

2. Proiectul va cuprinde întreg procesul bugetar pentru anii bugetari 2011, 2012 și 2013 (elaborarea, aprobarea, executarea și raportarea bugetului), în partea ce ține de componenta de bază pentru instituțiile de învățământ primar și secundar general finanțate din bugetele locale de ambele niveluri.

3. Se aprobă:

Regulamentul privind modul de aplicare a formulei de finanțare pentru instituțiile de învățământ primar și secundar general, finanțate din bugetele unităților administrativ-teritoriale, conform anexei nr. 1;

lista unităților administrativ-teritoriale implicate în implementarea finanțării pe bază de formulă a instituțiilor de învățământ primar și secundar general, conform anexei nr. 2.

4. Se stabilește că:

a) pentru asigurarea finanțării instituțiilor de învățământ pe bază de formulă, Ministerul Finanțelor va prevedea transferuri categoricale din bugetul de stat pe anii 2011, 2012 și 2013, iar pentru prevenirea posibilei reduceri a bugetelor instituțiilor în legătură cu aplicarea formulei și pentru stimularea raționalizării rețelei de instituții și de clase – transferuri categoricale complementare;

b) transferurile categoricale și transferurile categoricale complementare se vor determina în condițiile prevăzute de Regulamentul aprobat;

c) cheltuielile calculate pe baza formulei de finanțare pentru fiecare instituție de învățământ primar și secundar general se vor lua în calcul integral la determinarea sumei transferurilor categoricale din bugetele raionale către bugetele locale;

d) la elaborarea și aprobarea bugetelor din care se

finanțează instituțiile de învățământ primar și secundar general, pentru fiecare instituție se va include suma totală a cheltuielilor, cu aplicarea formulelor de finanțare;

e) cheltuielile calculate cu aplicarea formulei de finanțare și aprobate în bugetele unităților administrativ-teritoriale și ale instituțiilor de învățământ pe anii 2011, 2012 și 2013 nu se pot modifica, cu excepția cazurilor prevăzute de Regulamentul aprobat;

f) unităților administrativ-teritoriale care, pînă la aplicarea formulei de finanțare a instituțiilor de învățământ, au beneficiat de coeficienți de corectare a cheltuielilor medii pentru un locuitor, la stabilirea relațiilor interbugetare, li se păstrează valoarea coeficientului în expresie bănească din anul precedent în mărime integrală în primul an de aplicare a formulei și redus cu 50 la sută pentru al doilea an, iar pentru al treilea an nu se calculează;

g) conducătorii instituțiilor de învățământ primar și secundar general vor determina efectivul-limită al statelor de personal al instituțiilor pe anii 2011, 2012 și 2013, în limita mijloacelor aprobate.

5. Ministerul Educației, cu suportul Proiectului „Educație de calitate în mediul rural din Moldova” și în comun cu Ministerul Finanțelor:

a) va asigura integrarea Proiectului în procesul bugetar pentru anii 2011, 2012 și 2013;

b) va monitoriza desfășurarea Proiectului.

6. Ministerul Educației, cu sprijinul Proiectului „Educație de calitate în mediul rural din Moldova”:

a) va coordona realizarea Proiectului pentru finanțare în bază de formulă a instituțiilor de învățământ primar și secundar general, finanțate din bugetele locale de ambele niveluri;

b) va acorda suportul consultativ necesar autorităților administrației publice locale și instituțiilor de învățământ primar și secundar general implicate în Proiect.

7. Se recomandă autorităților administrației publice locale implicate în Proiect:

a) să asigure condițiile necesare pentru implementarea Proiectului;

b) să întreprindă măsuri pentru consolidarea rețelei școlare și de clase pentru anii de studii 2010-2011, 2011-2012, 2012-2013 și 2013-2014;

c) să elaboreze și să aprobe, pînă la 30 noiembrie 2011, pentru unitățile administrativ-teritoriale specificate la

punctul 2 al anexei nr. 2 la prezenta hotărâre, Regulamentul privind repartizarea și utilizarea mijloacelor din componenta raională;

d) să acorde ajutor conducătorilor instituțiilor de învățământ la toate etapele procesului bugetar pentru anii 2011, 2012 și 2013.

8. Ministerul Educației și unitățile administrativ-

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Ministrul educației
Ministrul finanțelor

Nr. 535. Chișinău, 14 iulie 2011.

teritoriale implicate în Proiectul din 2012 vor desemna persoane responsabile de pregătirea și susținerea tuturor actorilor din unitatea administrativ-teritorială implicați în acest proces, pentru a asigura durabilitatea trecerii treptate la finanțarea instituțiilor de învățământ primar și secundar general cu aplicarea unei metodologii, pe bază de formulă.

Vladimir FILAT

Mihail Șleahțișchi
Veaceslav Negruța

Anexa nr. 1
 la Hotărârea Guvernului nr. 535
 din 14 iulie 2011

REGULAMENT
privind modul de aplicare a formulei de finanțare pentru instituțiile
de învățământ primar și secundar general, finanțate din bugetele
unităților administrativ-teritoriale

Capitolul I
Principii generale

1. Prezentul Regulament stabilește formula de finanțare (în continuare – formula) a instituțiilor de învățământ primar și secundar general din unitățile administrativ-teritoriale implicate în Proiectul pentru finanțarea pe bază de formulă a instituțiilor de învățământ primar și secundar general, precum și modul de aplicare a ei în procesul bugetar pe **anii 2011, 2012 și 2013** (elaborarea, aprobarea, executarea și raportarea bugetului).

2. Formula se aplică pentru următoarele instituții de învățământ primar și secundar general: **școli primare, gimnazii, școli medii de cultură generală și licee** (în continuare – instituții).

3. Formula se extinde asupra **componentei de bază** a bugetului și cuprinde **cheltuielile curente**, cu excepția cheltuielilor pentru alimentație, condițiile specifice de retribuire a muncii lucrătorilor unor instituții din raionul Căușeni și celor ce țin de activitatea grupelor de pregătire obligatorie a copiilor pentru școală, precum și **cheltuielile capitale**, cu excepția investițiilor capitale.

4. Formula este unică (unificată), însă are specificul său de aplicare la formarea bugetelor de diferite niveluri.

5. În sensul prezentului Regulament, noțiunile utilizate se definesc după cum urmează:

plafon – volumul cheltuielilor în baza cărora se elaborează proiectul de buget al noului an financiar pentru instituții participante la experiment;

empiric – care se bazează pe date obținute în urma prelucrării matematice a informației deținute;

cheltuieli variabile – cheltuieli determinate convențional de volumul serviciilor prestate, adică de numărul de elevi;

cheltuieli fixe – cheltuieli nedeterminate convențional de volumul serviciilor prestate, adică de numărul de elevi;

școală mică – școala primară care are un număr egal sau mai mic de 41 de „elevi ponderați” și gimnaziu care are un număr egal sau mai mic de 91 de „elevi ponderați”;

școală de mărime medie – instituție care are un număr de elevi egal cu numărul ce revine în medie pe republică la o instituție;

transferuri categoricale – mijloace financiare, calculate în bază de formulă, alocate cu titlu definitiv și în sumă absolută, de la bugetul de stat la bugetele raionale sau de la bugetele raionale la bugetele locale, în scopul finanțării instituțiilor de învățământ;

transferuri categoricale complementare – mijloace

financiare alocate cu titlu definitiv și în sumă absolută, de la bugetul de stat la bugetele raionale, în scopul prevenirii posibilei reduceri a bugetelor instituțiilor în legătură cu aplicarea formulei și în scopul stimulării procesului de raționalizare a rețelei de instituții de învățământ și de clase.

Capitolul II
Aspectul general al formulei și particularitățile
aplicării ei la diferite etape ale procesului bugetar
Secțiunea 1

Determinarea relațiilor dintre bugetul de stat
și bugetele unităților administrativ-teritoriale

6. Formula se calculează în baza plafonului de cheltuieli (**P**), prevăzute la punctul 3 din prezentul Regulament, pe **anii 2011, 2012 și 2013**, pentru toate instituțiile din republică, care se estimează în conformitate cu actele normative în vigoare.

7. Pentru stabilirea relațiilor dintre bugetul de stat și bugetele unităților administrativ-teritoriale implicate în Proiect:

1) Ministerul Finanțelor estimează, în modul stabilit, plafonul de cheltuieli, prevăzute la punctul 3 din prezentul Regulament, pentru toate instituțiile din republică și separat pe fiecare unitate administrativ-teritorială și le prezintă Ministerului Educației, în scris și în format electronic;

2) în baza plafonului de cheltuieli pentru toate instituțiile din republică, Ministerul Educației, cu suportul Proiectului „Educație de calitate în mediul rural din Moldova”, calculează, la nivel agregat, transferurile categoricale pentru fiecare unitate administrativ-teritorială;

3) suma transferurilor categoricale pentru toate instituțiile unei unități administrativ-teritoriale se calculează cu aplicarea următoarei formule:

$$(1) C = A * N + B * S, \text{ în care:}$$

C reprezintă suma transferurilor categoricale pentru toate instituțiile unei unități administrativ-teritoriale;

A – normativul valoric pentru un „elev ponderat”;

N – numărul de „elevi ponderați” dintr-o unitate administrativ-teritorială concretă;

B – normativul valoric pentru o instituție;

S – numărul de instituții ale unei unități administrativ-teritoriale.

Calcularea normativelor valorice **A** și **B** se efectuează cu aplicarea următoarelor formule:

$$(2) A = P * WA / N \text{ și } (3) B = P * WB / S,$$

în care:

P reprezintă plafonul cheltuielilor pentru toate instituțiile din republică;

WA – ponderea normativului valoric A;
WB – ponderea normativului valoric B,
totodată **WB** = **1** – **WA** (unu minus WA);
N – numărul „elevilor ponderați” în total pe republică;
S – numărul instituțiilor în total pe republică.

a) ponderea fiecărui normativ valoric (WA și WB)

Pentru anii 2011 și 2012, ponderea fiecărui normativ valoric (WA și WB) pentru unitățile administrativ-teritoriale specificate la punctul 1 al anexei 2 vor constitui 0,77 și 0,23, respectiv, iar pentru unitățile administrativ-teritoriale specificate la punctul 2 al anexei 2 la prezenta hotărâre, pentru anii 2012 și 2013, ponderile respective vor constitui 0,80 și 0,20;

b) numărul „elevilor ponderați” (N)

Numărul „elevilor ponderați” (**N**), pentru anii 2011, 2012 și 2013, se determină pe toate instituțiile în baza datelor cu privire la numărul elevilor din grupele de clase 1-4, 5-9 și 10-12, la sfârșitul perioadei de gestiune (coloana 9), a raportului pe 9 luni ale anilor 2009, 2010 și 2011, conform formularului nr.3R-BL „Raport privind îndeplinirea planului pe rețea, state și contingente în instituțiile finanțate din bugetele locale”, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr.44 din 2 aprilie 2008. Datele pe fiecare grupă de clase se înmulțesc la coeficienții de ponderare pentru fiecare grupă;

c) modul de determinare a coeficienților de ponderare pentru calcularea numărului de „elevi ponderați”

Coeficienții de ponderare pentru calcularea numărului de „elevi ponderați” se stabilesc pornind de la indicatorii efectivi privind normele didactice depline la o clasă, pe treptele de educație, acceptând drept bază (unitate) indicatorul pentru clasele 5-9. Coeficienții pentru ponderarea elevilor au fost determinați în baza indicatorilor efectivi din anul 2007 ai unităților administrativ-teritoriale specificate la punctul 1 al anexei nr. 2 la prezenta hotărâre. Pentru implementarea formulei în anii 2011, 2012 și 2013 se aplică următorii coeficienți de ponderare a elevilor:

0,75 – pentru elevii claselor 1-4;
1,00 – pentru elevii claselor 5-9;
1,22 – pentru elevii claselor 10-12;

d) numărul instituțiilor (S)

Pentru stimularea raționalizării rețelei de instituții, în formulă se utilizează datele cu privire la numărul de instituții la sfârșitul perioadei de gestiune (coloana 9), din raportul pe **9 luni** ale anului **2007**, potrivit formularului nr.3R-BL „Raport privind îndeplinirea planului pe rețea, state și contingente în instituțiile finanțate din bugetele locale”, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr.44 din 2 aprilie 2008.

Datele privind numărul instituțiilor, în total pe republică și pe fiecare unitate administrativ-teritorială, pe **9 luni** ale anului **2007**, și al celor cu privire la numărul elevilor pe grupele de clase 1-4, 5-9 și 10-12, în total pe republică și pe fiecare unitate administrativ-teritorială, pe 9 luni ale anilor 2009, 2010 și 2011, sînt prezentate Ministerului Educației de către Ministerul Finanțelor, concomitent cu informația privitor la plafoane.

4) Pentru prevenirea posibilei reduceri a bugetelor instituțiilor în legătură cu aplicarea unei noi metode de calcul și de alocare a mijloacelor pentru finanțarea instituțiilor de învățămînt, precum și în scopul stimulării raționalizării rețelei de instituții și de clase, Ministerul Educației, cu suportul Proiectului „Educație de calitate în mediul rural din Moldova”, determină pentru unitățile administrativ-teritoriale respective transferuri categoricale complementare pentru anii bugetari 2011, 2012 și 2013.

5) Transferurile categoricale complementare pentru instituțiile din unitățile administrativ-teritoriale se calculează ca diferența dintre plafonul de cheltuieli estimat de

Ministerul Finanțelor și transferurile categoricale calculate în baza formulei (1).

a) în cazul în care plafonul de cheltuieli, estimat de Ministerul Finanțelor, este mai mare decît transferurile categoricale, calculate conform formulei (1), transferurile categoricale complementare se determină ca diferența dintre acești indicatori, la care se adaugă suma în mărime de 3 la sută din plafon. Pentru unitățile administrativ-teritoriale specificate la punctul 2 al anexei nr.2 la prezenta hotărâre transferurile categoricale complementare se determină ca diferența dintre acești indicatori, la care se adaugă suma în mărime de 1,5 la sută din plafon.

Pentru anii 2011 și 2012, transferurile categoricale complementare urmează să constituie 70 și, respectiv, 30 la sută din mărimea stabilită pentru anul 2010, iar pentru anul 2013 acestea nu se stabilesc. Pentru unitățile administrativ-teritoriale specificate la punctul 2 al anexei nr.2 la prezenta hotărâre, acestea vor constitui în 2013 – 50 la sută din mărimea stabilită în 2012, iar pentru anul 2014 acestea nu se stabilesc;

b) în cazul în care plafonul de cheltuieli pentru unitățile administrativ-teritoriale, estimat de Ministerul Finanțelor, este mai mic decît transferurile categoricale, calculate în baza formulei (1), pentru unitățile administrativ-teritoriale specificate la punctul 1 al anexei nr. 2 la prezenta hotărâre, transferurile categoricale complementare se determină ca diferența dintre suma de 3 la sută din plafonul de cheltuieli ale unității administrativ-teritoriale pe anul 2010, estimat de Ministerul Finanțelor, și diferența dintre transferurile categoricale calculate prin formula (1) și plafonul unității administrativ-teritoriale pe anul 2010.

Pentru unitățile administrativ-teritoriale specificate la punctul 1 al anexei nr. 2 la prezenta hotărâre, în cazul în care diferența dintre transferurile categoricale calculate în baza formulei (1) și plafonul de cheltuieli, estimat de Ministerul Finanțelor, depășește suma de 3% din plafonul respectiv, transferurile categoricale complementare nu se calculează;

c) începînd cu anul 2012, pentru unitățile administrativ-teritoriale specificate la punctul 2 al anexei nr.2 la prezenta hotărâre, transferurile categoricale complementare se determină ca diferența dintre suma de 1,5 la sută din plafonul de cheltuieli ale unității administrativ-teritoriale, estimat de Ministerul Finanțelor, și diferența dintre transferurile categoricale calculate prin formula (1) și plafonul unității administrativ-teritoriale pe anii respectivi.

Pentru unitățile administrativ-teritoriale specificate la punctul 2 al anexei nr.2 la prezenta hotărâre transferurile categoricale complementare nu se vor calcula dacă diferența dintre transferurile categoricale, calculate în baza formulei (1), și plafonul de cheltuieli, estimat de Ministerul Finanțelor, va depăși suma de 1,5 % din plafonul respectiv;

d) se interzice utilizarea transferurilor categoricale complementare pentru alte tipuri de instituții atît din domeniul educației, cît și din alte domenii.

6) După efectuarea calculelor conform subpunctelor 3) și 5) ale punctului 7 din prezentul Regulament, Ministerul Educației prezintă Ministerului Finanțelor, în termenele stabilite de acesta, în scris și în format electronic:

a) calculele normativului valoric pentru un „elev ponderat” (**A**);

b) calculele normativului valoric pentru o instituție (**B**);

c) calculele transferurilor categoricale pentru toate instituțiile;

d) calculele transferurilor categoricale complementare pentru fiecare unitate administrativ-teritorială.

7) Unitățile administrativ-teritoriale, în baza datelor din Notele metodologice și formulei (1), estimează, într-o anexă separată, volumul cheltuielilor pentru toate instituțiile, de

care se ține cont la elaborarea proiectului de buget pe anii 2011, 2012 și 2013. Anexa respectivă, în componența proiectului de buget, se prezintă Ministerului Finanțelor, iar o copie a acesteia – Ministerului Educației.

8) Ministerul Finanțelor, la elaborarea proiectului legii bugetului de stat pe anii 2011, 2012 și 2013, prevede într-o poziție distinctă, transferuri categoriale și transferuri categoriale complementare.

Secțiunea a 2-a **Alocarea mijloacelor de la nivel raional** **la nivel local**

8. Volumul alocațiilor pentru o instituție concretă, în partea ce ține de cheltuielile prevăzute la punctul 3 din prezentul Regulament, se determină prin următoarea formulă:

(4) $V = (A * N + B) * K + R$, în care:

V reprezintă volumul alocațiilor pentru o instituție concretă, în partea referitoare la cheltuielile prevăzute la punctul 3 din prezentul Regulament;

A – normativul valoric pentru un „elev ponderat”;

B – normativul valoric pentru o instituție;

N – numărul de „elevi ponderați” dintr-o instituție concretă;

K – coeficientul egal cu 0,95, care nu poate fi mai mic decât această valoare;

R – alocații repartizate unei instituții concrete din componenta raională.

1) numărul de „elevi ponderați” (N)

Numărul de „elevi ponderați” (N), pentru anii 2011, 2012 și 2013, pe fiecare instituție, se determină în baza datelor cu privire la numărul elevilor pe grupele de clase 1-4, 5-9 și 10-12, la sfârșitul perioadei de gestiune (coloana 9) a raportului pe **9 luni** ale anilor 2010, 2011 și 2012, potrivit formularului nr.3R-BL „Raport privind îndeplinirea planului pe rețea, state și contingente în instituțiile finanțate din bugetele locale”, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr.44 din 2 aprilie 2008, sau pe baza documentelor primare care conțin date pentru completarea acestui raport. Datele pe fiecare grupă de clase se înmulțesc la coeficienții de ponderare pentru fiecare grupă de clase.

2) coeficienții de ponderare pentru calcularea numărului de „elevi ponderați”

Pentru implementarea formulei în anii 2011, 2012 și 2013 se aplică următorii coeficienți de ponderare a elevilor:

0,75 – pentru elevii claselor 1-4;

1,00 – pentru elevii claselor 5-9;

1,22 – pentru elevii claselor 10-12.

3) componenta raională (R)

Componenta raională se formează din:

a) transferuri categoriale complementare, aprobate bugetelor unităților administrativ-teritoriale din bugetul de stat, în conformitate cu condițiile prevăzute la subpunctul 5) al punctului 7 din prezentul Regulament;

b) mijloace centralizate în mărime de maximum 5% din volumul transferurilor categoriale, calculate în baza formulei **(1)**;

c) economia formată ca urmare a raționalizării rețelei de instituții, calculată ca diferența dintre numărul instituțiilor, conform raportului pe **9 luni ale anului 2007**, și numărul instituțiilor conform raportului pe **9 luni ale anilor 2010, 2011 și 2012**, înmulțită la normativul valoric pentru o instituție **(B)**, determinat prin formula **(3)**;

d) economia formată ca urmare a reducerii numărului de „elevi ponderați”, calculată ca diferența dintre numărul „elevilor ponderați”, conform raportului pe **9 luni ale anilor 2010, 2011, 2012** și numărul „elevilor ponderați”, conform raportului pe 9 luni ale anilor 2009, 2010 și 2011, înmulțită la normativul valoric pentru un „elev ponderat” **(A)**, determinat prin formula **(2)**;

e) economia formată ca urmare a calculării alocațiilor pentru instituțiile mici în baza formulelor **(5)** și **(6)** de la nivelul raionului și alocațiilor calculate pentru aceste instituții de către Ministerul Finanțelor în baza formulei **(4)**;

f) valoarea coeficientului în expresie bănească din anul precedent pentru unitățile administrativ-teritoriale care anterior au beneficiat de coeficienți de corectare a cheltuielilor medii pentru un locuitor la stabilirea relațiilor interbugetare.

Componenta unității administrativ-teritoriale este destinată pentru repartizare instituțiilor unității administrativ-teritoriale, **cu excepția școlilor mici**, conform deciziei consiliului raional, la propunerea direcției generale învățământ, tineret și sport, coordonată cu direcția generală finanțe, în scopul protecției împotriva efectelor negative ale aplicării formulei, sporirii interesului în consolidarea rețelei, precum și pentru acoperirea cheltuielilor suplimentare ale unora, cum ar fi cele de transport (pentru transportul elevilor), întreținerea căminelor și alte cheltuieli specifice ale unor instituții concrete.

Repartizarea și utilizarea mijloacelor componentei raionale se reglementează de un regulament, aprobat de consiliul fiecărei unități administrativ-teritoriale.

9. Volumul alocațiilor pentru școlile mici pe segmentul primar și gimnazial se determină prin următoarele formule:

Pentru școlile primare, cu un număr egal sau mai mic de 41 „elevi ponderați”:

(5) $V = N * (N1 * A + B) / N1 * K$, în care:

V reprezintă volumul alocațiilor pentru o instituție concretă, în partea referitoare la cheltuielile prevăzute la punctul 3 din prezentul Regulament;

N – numărul de „elevi ponderați” dintr-o instituție concretă;

N1 – pragul admis al numărului de elevi în instituție, 41 „elevi ponderați”;

A – normativul valoric pentru un „elev ponderat”;

B – normativul valoric pentru o instituție;

K – coeficientul egal cu 0,95, care nu poate fi mai mic decât această valoare;

Pentru gimnaziile cu un număr egal sau mai mic de 91 „elevi ponderați”:

(6) $V = N * (N2 * A + B) / N2 * K$, în care:

V reprezintă volumul alocațiilor pentru o instituție concretă, în partea referitoare la cheltuielile prevăzute la punctul 3 din prezentul Regulament;

N – numărul de „elevi ponderați” dintr-o instituție concretă;

N2 – pragul admis al numărului de elevi în instituție, 91 „elevi ponderați”;

A – normativul valoric pentru un „elev ponderat”;

B – normativul valoric pentru o instituție;

K – coeficientul egal cu 0,95, care nu poate fi mai mic decât această valoare.

10. Direcția generală finanțe, în comun cu direcția generală învățământ, tineret și sport, în baza formulelor **(4)**, **(5)** și **(6)**, calculează volumul alocațiilor pentru fiecare instituție finanțată din bugetul unității administrativ-teritoriale.

11. Cheltuielile pentru instituțiile finanțate din bugetele locale se efectuează din contul transferurilor categoriale alocate de la bugetul raional la bugetele respective.

Secțiunea a 3-a

Stabilirea alocațiilor pentru instituții

12. La aprobarea bugetului raional pe anii 2011, 2012 și 2013, consiliul raional stabilește suma transferurilor categoriale pentru bugetele locale și volumul alocațiilor pentru fiecare instituție finanțată, calculate în baza formulelor **(4)**, **(5)** și **(6)** din prezentul Regulament.

13. La aprobarea bugetelor locale, consiliile locale

stabilesc suma alocățiilor pentru fiecare instituție, care nu poate fi mai mică decât volumul acestora, calculat în baza formulelor (4), (5) și (6) din prezentul Regulament.

Secțiunea a 4-a

Rectificarea bugetelor unităților administrativ-teritoriale și ale instituțiilor

14. Rectificarea bugetelor unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea în anii 2011, 2012 și 2013 se realizează numai în cazul modificării plafoanelor de cheltuieli, estimate de Ministerul Finanțelor, conform prevederilor punctului 7 subpunctul 1) din prezentul Regulament.

15. Rectificarea bugetelor unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi, precum și a bugetelor instituțiilor se realizează în următoarele cazuri:

- a) modificarea plafoanelor de cheltuieli, estimate de Ministerul Finanțelor, conform prevederilor punctului 7 subpunctul 1) din prezentul Regulament;
- b) lichidarea instituției;
- c) schimbarea numărului de elevi ai instituțiilor cu 5 la sută și mai mult în legătură cu transferul acestora de la o instituție la alta.

Capitolul III

Elemente noi pentru extinderea autonomiei școlare

16. Conducătorii instituțiilor care participă la proiect au dreptul:

- a) să repartizeze, pe articole și alineate ale Clasificației bugetare, volumul cheltuielilor aprobat al instituției, cu confirmarea tuturor repartizărilor prin calcule relevante;
- b) în limita volumului de cheltuieli aprobat, calculat în baza formulelor (4), (5) și (6) din prezentul Regulament, să repartizeze mijloacele pe articole privind cheltuielile capitale (procurarea mijloacelor fixe și reparații capitale);
- c) să prezinte, în termenele stabilite, subdiviziunii

financiare a unității administrativ-teritoriale propuneri de repartizare pe luni a volumului anual de cheltuieli pe toate articolele și alineatele;

d) să prezinte, în termenele stabilite, subdiviziunii financiare a unității administrativ-teritoriale propuneri de modificare a devizului de cheltuieli și a planului de finanțare ale instituției, cu justificarea acestora prin calcule respective;

e) în limita mijloacelor aprobate, să determine efectivul-limită al statelor de personal ale instituției pe anii 2011, 2012 și 2013.

Capitolul IV

Executarea bugetelor, raportarea și monitorizarea

17. Executarea bugetelor de diferite niveluri, în condițiile implementării formulei de finanțare a instituțiilor de învățământ, se reglementează de actele normative în vigoare.

18. Transferurile categoricale și transferurile categoricale complementare neutilizate pe parcursul unui an bugetar se recomandă a fi utilizate în anul următor în aceleași scopuri.

19. Autoritățile administrației publice locale și instituțiile de învățământ din aceste unități administrativ-teritoriale, în afară de rapoartele stabilite, prezintă date suplimentare privitor la experiment, conform unor indicatori, forme și termene, stabilite de Ministerul Educației.

20. Monitorizarea implementării formulei de finanțare se efectuează la nivel central de către Ministerul Educației, în comun cu Ministerul Finanțelor, iar la nivel local – de direcțiile generale învățământ, tineret și sport, în comun cu direcțiile generale finanțe ale unităților administrativ-teritoriale implicate în Proiect.

Anexa nr. 2

la Hotărîrea Guvernului nr. 535
din 14 iulie 2011

LISTA

unităților administrativ-teritoriale implicate în implementarea finanțării pe bază de formulă a instituțiilor de învățământ primar și secundar general

1. Extinderea implementării în anii bugetari 2011 și 2012

Căușeni
Rîșcani

2. Începînd cu anul bugetar 2012

Criuleni
Cantemir
Călărași

Nisporeni
Taraclia
Ștefan Vodă
Glodeni
Leova
Sîngerei
Mun. Bălți
Mun. Chișinău

609

HOTĂRÎRE

cu privire la aprobarea Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind înființarea și funcționarea Centrului Comun de Contact Galați, semnat la Galați la 31 mai 2011

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre informare Acordul între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind înființarea și funcționarea Centrului Comun de Contact Galați, semnat la Galați la 31 mai 2011.

2. Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene

va notifica Ministerului Afacerilor Externe al României aprobarea Acordului nominalizat.

3. Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul Grăniceri și Ministerul Finanțelor, prin intermediul Serviciului Vamal, vor întreprinde măsurile necesare pentru realizarea prevederilor Acordului sus-menționat.

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministru afacerilor externe
și integrării europene
Ministru afacerilor interne

Nr. 536. Chișinău, 14 iulie 2011.

Vladimir FILAT

Iurie Leancă
Alexei Roibu

610 HOTĂRÎRE**cu privire la aprobarea Regulamentului privind activitatea mandatarilor autorizați în proprietatea intelectuală**

În scopul executării prevederilor art. 31 alin. (4) din Legea nr. 161-XVI din 12 iulie 2007 privind protecția desenelor și modelelor industriale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 136-140, art. 577), art. 29 alin. (3) din Legea nr. 38-XVI din 29 februarie 2008 privind protecția mărcilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 99-101, art. 362), art. 87 alin. (5) din Legea nr. 39-XVI din 29 februarie 2008 privind protecția soiurilor de plante (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, art. 99-101, art. 364), art. 86 alin. (5) din Legea nr. 50-XVI din 7 martie 2008 privind protecția invențiilor (Monitorul Oficial

al Republicii Moldova, 2008, nr. 117-119, art. 455) și art. 15 alin. (3) din Legea nr. 66-XVI din 27 martie 2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 134-137, art. 527), Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Regulamentul privind activitatea mandatarilor autorizați în proprietatea intelectuală (se anexează).
2. Prezenta Hotărîre intră în vigoare la 1 an de zile de la data publicării.

PRIM-MINISTRU**Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul economiei****Nr. 541. Chișinău, 18 iulie 2011.****Vladimir FILAT****Valeriu Lazăr**

Aprobat
prin Hotărîrea Guvernului nr. 541
din 18 iulie 2011

REGULAMENT**privind activitatea mandatarilor autorizați în proprietatea intelectuală****I. DISPOZIȚII GENERALE**

1. Regulamentul privind activitatea mandatarilor autorizați în proprietatea intelectuală (în continuare – Regulament) reglementează activitatea profesională a mandatarilor autorizați în domeniul proprietății intelectuale (în continuare – mandatar autorizat), în conformitate cu legislația privind protecția proprietății intelectuale și alte acte normative, precum și cu dispozițiile tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

2. Prevederile prezentului Regulament se extind asupra:

- 1) mandatarilor autorizați;
- 2) solicitanților de a obține certificate de mandatar autorizat;
- 3) Comisiei de atestare, instituită în cadrul Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (în continuare – AGEPI).

3. În sensul prezentului Regulament, noțiunile principale utilizate semnifică următoarele:

atestare – procedura de evaluare a nivelului și a calității pregătirii profesionale în domeniul proprietății intelectuale, prin care AGEPI recunoaște oficial competența candidatului;

certificat – autorizație eliberată de AGEPI, prin care se confirmă capacitatea persoanei de a acționa în calitate de mandatar autorizat pentru toate sau pentru o parte dintre obiectele de proprietate intelectuală;

mandatar autorizat – persoană fizică atestată și înregistrată în Registrul național al mandatarilor autorizați în proprietatea intelectuală (în continuare – Registrul), care reprezintă interesele persoanelor fizice și juridice și le acordă asistența necesară în domeniul protecției obiectelor de proprietate intelectuală.

4. Activitatea mandatarilor autorizați constă în reprezentarea persoanelor fizice și juridice în condițiile prevăzute de contractul de mandat sau de un alt contract cu un conținut analogic (în continuare – contract) și/sau de procura de reprezentare (în continuare – procură) și în acordarea asistenței necesare acestora în domeniul protecției obiectelor de proprietate intelectuală (mărci, invenții, desene și modele industriale, soiuri de plante, topografii de circuite

integrate, denumiri de origine, indicații geografice, specialități tradiționale garantate).

**II. DOBÎNDIREA CALITĂȚII DE MANDATAR
AUTORIZAT**

5. Poate dobîndi calitatea de mandatar autorizat persoana care îndeplinește următoarele condiții:

- 1) este cetățean al Republicii Moldova;
  - 2) are domiciliu permanent în Republica Moldova;
  - 3) dispune de diplomă de studii superioare de licență; în cazul persoanei ce solicită obținerea calității de mandatar autorizat pentru categoria specificată la pct. 7 subpunctul 1) din prezentul Regulament, sînt necesare studii tehnice, iar pentru categoria specificată la subpunctul 6) din același punct – studii biologice sau agricole;
  - 4) are o practică de cel puțin 3 ani în domeniul proprietății intelectuale ori are studii superioare în acest domeniu sau de consilier în domeniul proprietății intelectuale;
  - 5) nu este angajat al AGEPI la momentul solicitării calității de mandatar autorizat;
  - 6) cunoaște limba de stat;
  - 7) are capacitate de exercițiu deplină;
  - 8) a susținut examenul în fața Comisiei de atestare a mandatarilor autorizați în domeniul proprietății intelectuale (în continuare – Comisia de atestare) din cadrul AGEPI.
6. Specialiștii în domeniul proprietății intelectuale care au activat în calitate de salariați ai AGEPI cel puțin 3 ani și cadrele didactice care au predat disciplina privind protecția proprietății intelectuale în instituțiile de învățămînt superior cel puțin 3 ani pot dobîndi calitatea de mandatar autorizat fără a susține examenul pentru domeniul proprietății intelectuale în care au activat, precum și fără achitarea taxei pentru atestare, pentru înregistrarea și eliberarea certificatului.
7. Calitatea de mandatar autorizat poate fi dobîndită pentru următoarele obiecte de proprietate intelectuală:

- 1) invenții;
- 2) mărci;
- 3) indicații geografice, denumiri de origine și specialități tradiționale garantate;
- 4) desene și modele industriale;
- 5) topografii de circuite integrate;
- 6) soiuri de plante.

8. Pentru a fi admis la susținerea examenului de atestare și obținerea certificatului, solicitantul va depune la AGEPI cererea întocmită pe un formular-tip aprobat de AGEPI, cu anexarea următoarelor acte:

- 1) chestionarul-tip aprobat de AGEPI;
- 2) copia actului de identitate;
- 3) copia diplomei privind studiile respective;
- 4) copia carnetului de muncă sau a altor documente ce justifică vechimea în muncă;
- 5) copia dispoziției de plată privind achitarea taxei pentru atestare, pentru înregistrarea și eliberarea certificatului.

9. În cazul apariției unor neclarități sau dubii privind veridicitatea informațiilor prezentate conform copiilor actelor specificate la pct. 8 din prezentul Regulament, secretarul Comisiei de atestare poate solicita prezentarea actelor respective în original.

III. PROCESUL DE ATESTARE

10. Atestarea solicitanților de a obține certificate de mandat autorizat se efectuează de către Comisia de atestare, care se formează din cel puțin 5 persoane și a cărei componență se aprobă prin ordinul directorului general al AGEPI. Comisia de atestare este constituită din președinte, membri (specialiști de calificare înaltă în domeniul proprietății intelectuale care activează în AGEPI de cel puțin 3 ani), secretar, precum și un reprezentant al organizației profesionale obștești de mandatar autorizați. Membrii Comisiei de atestare sînt numiți pe un termen nedeterminat.

Atribuțiile președintelui Comisiei de atestare sînt exercitate de către directorul general sau de către vicedirectorul general al AGEPI.

11. Comisia de atestare are următoarele atribuții:

- 1) examinează documentele depuse conform prevederilor pct. 8 din prezentul Regulament și decide admiterea solicitanților pentru susținerea examenului de atestare în vederea obținerii certificatului;
  - 2) decide asupra atribuirii calității de mandat autorizat fără susținerea examenului de atestare persoanelor menționate la pct. 6 din prezentul Regulament;
  - 3) elaborează subiectele pentru examenul de atestare;
  - 4) verifică identitatea candidaților conform actului de identitate;
  - 5) analizează și consemnează în procesul-verbal orice sesizare cu privire la organizarea și desfășurarea examenului de atestare;
  - 6) verifică și evaluează rezultatele examenului de atestare;
  - 7) decide asupra acordării (neacordării) certificatelor;
  - 8) monitorizează activitatea mandatarilor autorizați în proprietatea intelectuală, inclusiv examinează informația acumulată în bazele de date ale AGEPI privind activitatea mandatarilor autorizați, acumulată în decurs de 5 ani, și decide radierea din Registru a mandatarilor autorizați despre a căror activitate, în decursul perioadei menționate, nu sînt înregistrate la AGEPI careva informații statistice conform pct. 35 din prezentul Regulament;
  - 9) decide stabilirea limitelor activității mandatarilor autorizați în temeiul informației statistice deținute de AGEPI conform pct. 35 din prezentul Regulament;
  - 10) exercită alte atribuții în conformitate cu legislația.
12. Președintele Comisiei de atestare:
- 1) aprobă lista candidaților admiși la examenul de atestare;
  - 2) asigură întocmirea și păstrarea tuturor seturilor testelor grilă pentru examenul de atestare;
  - 3) organizează desfășurarea examenului de atestare;
  - 4) prezidează ședințele Comisiei de atestare;
  - 5) explică modul de codificare a lucrărilor;

6) organizează verificarea lucrărilor și evaluarea rezultatelor examenului de atestare;

7) semnează formularele-tip pentru răspunsuri;

8) prezintă directorului general al AGEPI certificatul pentru semnare.

13. Secretarul Comisiei de atestare:

1) recepționează cererile depuse pentru susținerea examenului de atestare și obținerea certificatului;

2) verifică și informează solicitantul despre plenitudinea și corespunderea actelor depuse cu cerințele prezentului Regulament;

3) întocmește lista candidaților admiși la examenul de atestare;

4) întocmește dosarul personal pentru fiecare candidat;

5) distribuie și colectează grilele de examen și formularele-tip pentru răspunsuri;

6) întocmește procesul-verbal al ședinței Comisiei de atestare;

7) asigură ținerea Registrului de evidență a proceselor-verbale privind rezultatele examenelor de atestare;

8) asigură întocmirea certificatelor și verifică corectitudinea acestora;

9) înmânează certificatele de calificare;

10) transmite la finele anului procesele-verbale ale ședințelor Comisiei de atestare în arhiva AGEPI;

11) poartă răspundere pentru asigurarea evidenței integrale a documentelor ce se referă la atestarea/monitorizarea activității mandatarilor autorizați, precum și pentru transmiterea acestora în arhiva AGEPI.

14. Comisia de atestare este responsabilă pentru prevenirea și sancționarea practicilor de fraudare a examenului de atestare, manifestate prin substituirea lucrărilor sau a identității persoanelor examinate, copiatul la examen, precum și prin orice tentativă de corupere spre fraudă.

15. Cvorumul necesar pentru ținerea ședințelor Comisiei de atestare este de cel puțin 2/3 din membrii ei.

Deciziile Comisiei de atestare se adoptă cu majoritatea de voturi din numărul total de membri ai Comisiei de atestare.

16. Ședințele Comisiei de atestare se convoacă în funcție de cererile depuse în vederea obținerii calității de mandat autorizat, de sesizările privind activitatea mandatarilor autorizați, precum și, la finele perioadei de 5 ani, în vederea evaluării activității acestora, conform informației statistice deținute de AGEPI în temeiul pct. 35 din prezentul Regulament.

17. La examenul de atestare se admit solicitanții care au prezentat toate actele necesare și corespund cerințelor stabilite în prezentul Regulament. În cazul depistării ulterioare a datelor neautentice în documentele prezentate pentru atestare sau prezentării unor documente false, Comisia de atestare va anula hotărîrea privind rezultatele atestării.

18. Condițiile privind organizarea, promovarea și evaluarea examenului de atestare sînt stabilite în instrucțiuni aprobate prin ordinul directorului general al AGEPI.

19. Examenele de atestare se susțin în scris. Subiectele pentru examen sînt elaborate de către membrii Comisiei de atestare și aprobate prin ordinul directorului general al AGEPI. Subiectele pentru examenul de atestare se plasează pe pagina-web a AGEPI (www.agepi.md), cu cel puțin 30 de zile pînă la ziua desfășurării atestării.

20. În scopul legitimării, candidatul trebuie să prezinte un act de identitate. Persoanele fără act de identitate sau care au întârziat se consideră absente și sînt transferate în lista pentru examenul ulterior.

21. Practicile de fraudare a examenului de atestare se constată de către orice membru al Comisiei de atestare și

se sancționează de către președintele Comisiei de atestare prin excluderea candidatului de la susținerea examenului. Aceste fraude constau în copiere, utilizarea unor dispozitive electronice capabile să intermedieze comunicarea sau consultarea de date, substituirea persoanei sau a lucrării, precum și săvârșirea altor acțiuni cu scopul de a obține promovarea nejustificată a examenului. În cazul în care acțiunile săvârșite depășesc competența Comisiei de atestare, aceasta are obligația de a sesiza organele competente.

22. Verificarea lucrărilor se efectuează după finalizarea examenului de atestare doar de către membrii Comisiei de atestare.

23. Rezultatele examenului de atestare se anunță în ziua lucrătoare imediat următoare după desfășurarea acestuia.

24. Candidatul poate contesta hotărârea Comisiei de atestare prin depunerea cererii respective pe numele președintelui Comisiei de atestare în decurs de 2 zile lucrătoare din ziua anunțării rezultatelor. Contestațiile trebuie să fie argumentate.

25. Cererile pentru contestații se înregistrează de către secretarul Comisiei de atestare în Registrul de evidență a proceselor-verbale privind rezultatele examenelor de atestare.

26. Cererile pentru contestații vor fi examinate de către Comisia de atestare în ziua imediat următoare după expirarea termenului de depunere a contestațiilor. Comisia de atestare verifică și notează probele contestate. Modificarea notei contestate se admite doar în cazul în care nota acordată după examinarea contestației este mai mare decât cea obținută inițial, în caz contrar nota obținută inițial se menține, aceasta fiind definitivă.

27. Examinarea contestațiilor se consemnează în procese-verbale separate, semnate de către membrii Comisiei de atestare.

28. În cazul rezultatelor nesatisfăcătoare ale examenului de atestare, plata pentru atestare nu se restituie. Susținerea repetată a examenului se va efectua după achitarea taxei.

29. Susținerea repetată a examenului de atestare, în caz de neacumulare a minimului de puncte, se admite în cadrul uneia dintre ședințele următoare ale Comisiei de atestare.

În cazul în care examenul de atestare nu a fost susținut de două ori consecutiv, candidatul poate solicita admiterea sa la susținerea examenului de atestare doar după expirarea perioadei de 1 an.

IV. ÎNREGISTRAREA MANDATARILOR AUTORIZAȚI

30. Datele despre statutul atribuit mandatarilor autorizați în urma atestării se înscriu în Registrul și se publică în Buletinul Oficial de Proprietate Industrială al Republicii Moldova.

31. AGEPI ține Registrul în conformitate cu legislația și actele normative privind gestiunea registrelor.

32. Mandatarului autorizat, înscris în Registrul, i se eliberează un certificat conform modelului stabilit de AGEPI, semnat de președintele Comisiei de atestare și de directorul general al AGEPI. În certificat se consemnează datele privind statutul mandatarului autorizat, conform ultimelor informații înscrise în Registrul.

33. Dacă certificatul a fost pierdut, distrus sau datele acestuia au fost modificate esențial, la cererea mandatarului autorizat, se eliberează un duplicat cu achitarea taxei stabilite, inclusiv a plății pentru publicarea anunțului în acest sens.

34. Mandatarul autorizat este obligat să anunțe AGEPI orice modificare a datelor sale personale înscrise în Registrul.

V. MONITORIZAREA ACTIVITĂȚII MANDATARILOR AUTORIZAȚI DE CĂTRE AGEPI

35. Monitorizarea activității mandatarilor autorizați se va efectua prin evidența statistică a informației deținute de către AGEPI privind numărul de cereri de înregistrare a obiectelor de proprietate intelectuală, inclusiv a celor ce țin de gestionarea drepturilor de proprietate intelectuală, realizate prin intermediul mandatarilor autorizați. Informația menționată va cuprinde cererile depuse atât în numele persoanelor străine, cât și celor naționale și nu va include date ce nu țin de activitatea AGEPI.

36. Mandatarii autorizați, interesați în plasarea pe pagina de start a site-ului AGEPI a informației referitoare la activitatea lor, sînt în drept, la cerere și contra plată, să plaseze pe pagina web menționată un link cu referire la site-ul lor sau la o informație succintă, care să conțină logotipul întreprinderii, adresa juridică, telefonul și faxul și care să nu depășească formatul unei file de A4.

37. Informația privind mandatarii autorizați noi atestați va fi plasată pe pagina web a AGEPI pentru o perioadă de 3 ani de activitate. După expirarea acestei perioade, monitorizarea activității mandatarilor autorizați se va efectua conform prevederilor pct. 35 din prezentul Regulament.

38. În ceea ce privește mandatarii autorizați, cu excepția celor care și-au suspendat activitatea, informația despre activitatea cărora lipsește, în totalitate sau doar referitor la un/unele obiect/obiecte de proprietate intelectuală, din statistica menționată la pct. 35 din prezentul Regulament, pe parcursul a 5 ani consecutivi, Comisia de atestare va emite o hotărîre de radiere din Registrul, iar în cazul limitării activității acestuia, va specifica obiectul/obiectele de proprietate intelectuală în privința cărui/cărora mandatarul autorizat va fi radiat din Registrul.

39. Hotărîrea de radiere din Registrul, specificată la pct. 38 din prezentul Regulament, poate fi contestată la Comisia de Contestații a AGEPI, în termen de 15 zile de la data expedierii acesteia de către AGEPI.

40. În cazul mandatarilor autorizați, a căror activitate a fost limitată conform pct. 38 din prezentul Regulament, AGEPI va anula certificatul deținut de aceștia și va elibera un nou certificat, cu specificarea obiectului/obiectelor de proprietate intelectuală cu referință la care mandatarul autorizat își va putea exercita activitatea.

41. Persoanele radiate din Registrul în temeiul pct. 38 din prezentul Regulament vor putea fi atestate repetat pentru a redobîndi calitatea de mandatar autorizat în conformitate cu prevederile capitolului III din prezentul Regulament.

VI. ACTIVITATEA MANDATARILOR AUTORIZAȚI

42. Mandatarul autorizat își exercită activitatea în limita obiectelor de proprietate intelectuală, specificate la pct. 7 din prezentul Regulament, în privința cărora a susținut examenul de atestare și nu a fost radiat din Registrul conform pct. 38 din prezentul Regulament. Mandatarul autorizat care deține parțial această calitate în temeiul certificatului își va putea extinde activitatea referitor la alt/alte obiect/obiecte de proprietate intelectuală cu condiția susținerii examenului de atestare.

43. Mandatarul autorizat poate să-și desfășoare activitatea profesională ca întreprinzător individual, fără a se constitui ca persoană juridică sau constituindu-se ca persoană juridică pentru prestarea serviciilor în domeniul proprietății intelectuale, precum și în calitate de salariat al unei instituții, organizații sau întreprinderi cu orice formă de organizare juridică.

44. Mandatarul autorizat care are statut de întreprinzător individual își desfășoară activitatea în baza contractelor privind prestarea serviciilor în domeniul proprietății intelectuale, încheiate cu clienții, și/sau în baza procurilor acordate de către clienți.

Mandatarul autorizat care s-a angajat într-o întreprindere, profilată pe prestarea serviciilor în domeniul proprietății intelectuale, activează în baza contractelor încheiate de întreprindere și/sau procurilor acordate de către clienți.

Mandatarul autorizat care s-a angajat ca lucrător permanent sau temporar în instituții, organizații ori întreprinderi cu alte profiluri activează conform obligațiilor sale de serviciu prevăzute în contractul de muncă.

45. Mandatarii autorizați își exercită atribuțiile conform principiilor bunei credințe, onestității, încrederii și confi-

dențialității.

În instanțele de judecată, pentru apărarea drepturilor și intereselor clientului, mandatarul autorizat poate beneficia, conform împuternicirii acestuia, de avocat sau de consilier juridic.

46. Atestarea, înregistrarea în Registru, eliberarea certificatului sau duplicatului, operarea modificărilor în Registru și perfecționarea mandatarilor autorizați se efectuează contra plată în conformitate cu legislația în domeniul protecției proprietății intelectuale.

611 HOTĂRÎRE

cu privire la completarea anexelor nr.1 și nr. 2 la Hotărîrea Guvernului nr.246 din 8 aprilie 2010

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Hotărîrea Guvernului nr. 246 din 8 aprilie 2010 "Cu privire la modul de aplicare a cotei zero a TVA la livrările de mărfuri, servicii efectuate pe teritoriul țării și de acordare a facilităților fiscale și vamale pentru proiectele de asistență tehnică și investițională în derulare, care cad sub incidența

tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte" (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 52-53, art.308), cu modificările și completările ulterioare, se completează după cum urmează:

1) compartimentul XXIV din anexa nr.1 se completează cu următoarele poziții:

„203 ¹ .	2773	Stabilirea unui program de masterat în domeniul drepturilor omului și democratizării în Armenia, Belarus, Ucraina și Moldova	Universitatea de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”	Universitatea de Stat din Erevan; Universitatea de Stat din Belarus; Universitatea Taras Șevcenko din Kiev; Universitatea de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”, Republica Moldova	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr.426-XVI din 27 decembrie 2006
203 ² .	2774	Rețea transfrontalieră pentru agricultura ecologică EcoAgriNet	Asociația Obștească “Cutezătorul”; Federația Națională a Producătorilor Agricoli din Moldova - AGROinform; Asociația “Rural Nord”	Asociația Obștească “Cutezătorul”; Federația Națională a Producătorilor Agricoli din Moldova - AGROinform; Asociația “Rural Nord”; autoritățile administrației publice locale	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr.426-XVI din 27 decembrie 2006

1 203 ⁸	2 2783	3 Gestionarea eficientă a migrației de muncă și a calificărilor	4 Organizația Internațională a Muncii	5 Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Educației; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene; comisiile parlamentare relevante; serviciile de ocupare a forței de muncă publice și private; Confederația Națională a Sindicatelor; Confederația Națională a Patronatelor; Biroul Național de Statistică	6 Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr 426-XVI din 27 decembrie 2006
203 ⁹	2784	Suport administrației publice locale în calea spre standardele UE și bunele practici	Academia de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova; Centrul de Asistență pentru Autoritățile Publice (CAAP)	Academia de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova; Centrul de Asistență pentru Autoritățile Publice (CAAP)	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr 426-XVI din 27 decembrie 2006
203 ¹⁰	2785	Program transfrontalier de instruire – model inovativ de parteneriat și colaborare prin dezvoltarea rețelei de mentori și schimb de experiență în domeniul socioeconomic	Asociația Obștească pentru Copii și Tinereți "Făclia", Ungheeni	Asociația Obștească pentru Copii și Tinereți "Făclia", Ungheeni	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr 426-XVI din 27 decembrie 2006
203 ¹¹	2786	THINK GREEN – modele de aplicare pentru Agenda Locală 21 în contextul transfrontalier România - Ucraina - Republica Moldova	Asociația Obștească „Tic-Info”, Drochia	Asociația Obștească „Tic-Info”, Drochia; Asociația „Grupul Ecologic de Colaborare – GEC Bucovina, Suceava, România”	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr 426-XVI din 27 decembrie 2006
203 ¹²	2787	Promovarea în comun a culturii – calea de dezvoltare cooperarea în cadrul Euroregiunii Dunărea de Jos	Consiliul raional Cahul	Consiliul raional Cahul	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr 426-XVI din 27 decembrie 2006

1 203 ¹	2 2778	3 Managementul performant și eficiența administrativă	4 Consiliul raional Soroca; Asociația necomercială „Business Consulting Institute”	5 Consiliul raional Soroca	6 Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr 426-XVI din 27 decembrie 2006
203 ⁴	2779	Schimburi educaționale transfrontaliere în studii europene – cadru favorabil în diminuarea efectelor de frontieră la granița de est a UE	Academia de Studii Economice din Moldova	Centrul de Studii Europene; Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr 426-XVI din 27 decembrie 2006
203 ⁵	2780	Abordarea transfrontalieră a managementului și valorificării patrimoniului cultural	Muzeul Național de Artă al Moldovei; Centrul de Asistență pentru Autoritățile Publice (CAAP); Camera de comerț moldo-italiană din Moldova	Muzeul Național de Artă al Moldovei; Centrul de Asistență pentru Autoritățile Publice (CAAP); Camera de comerț moldo-italiană din Moldova	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr 426-XVI din 27 decembrie 2006
203 ⁶	2781	Rețea transfrontalieră pentru agricultura ecologică	Asociația Producătorilor Agricoli „Uncalnis”	Asociația Producătorilor Agricoli „Uncalnis”	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr 426-XVI din 27 decembrie 2006
203 ⁷	2782	Dezvoltarea comunităților moldovenești în baza remitențelor	Reprezentanța în Moldova a Asociației Obștești „Hilfswerk Austria”	Reprezentanța în Moldova a Asociației Obștești „Hilfswerk Austria”; Centrul Național de Asistență și Informare a Organizărilor Necomerciale din Moldova „CONTACT”	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr 426-XVI din 27 decembrie 2006

1	2	3	4	5	6
203 ¹⁹ .	2794	Voluntari fără frontiere	Asociația Internațională a Intreprinderilor Mici și Mijlocii "Small Business", Bălți	Asociația Internațională a Intreprinderilor Mici și Mijlocii "Small Euro Business", Bălți	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr.426-XVI din 27 decembrie 2006
203 ²⁰ .	2795	Inițiativa de cooperare transfrontalieră pentru sănătatea mentală a adolescenților în zona de vecinătate România - Republica Moldova - SMADO	Asociația "Somato"; Asociația Obștească "Alianța între generații"	Asociația "Somato"; "Alianța între generații"	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr.426-XVI din 27 decembrie 2006
203 ²¹ .	2796	Oportunități de lucru la frontieră - JOB	Centrul pentru Inițiativă Privată, Colegiul Tehnic Feroviar din Bălți	Centrul pentru Inițiativă Privată, Colegiul Tehnic Feroviar din Bălți	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr.426-XVI din 27 decembrie 2006
203 ²² .	2797	Management de performanță și eficiență administrativă	Business Consulting Institute	Business Consulting Institute	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr.426-XVI din 27 decembrie 2006
203 ²³ .	2798	Identifică valorile!	Fundația "Ecoul Cernobilului"	Fundația "Ecoul Cernobilului"	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr.426-XVI din 27 decembrie 2006
203 ²⁴ .	2799	O nouă schimbare pentru viștinci în regiunea transfrontalieră Iași - Soroca	Asociația Obștească "SOAKIA"	Asociația Obștească "SOAKIA"	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr.426-XVI din 27 decembrie 2006

1	2	3	4	5	6
203 ¹³ .	2788	Imagine – metode îmbunătățite de asigurare a creșterii și inovări în partea de nord a Euroregiunii Dunărea de Jos	Consiliul rațional Cahul	Consiliul rațional Cahul	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr.426-XVI din 27 decembrie 2006
203 ¹⁴ .	2789	Costume tradiționale: coerență și diversitate în regiunea Dunărea de Jos	Departamentul Cultură, Consiliul rațional Cahul	Departamentul Cultură, Consiliul rațional Cahul	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr.426-XVI din 27 decembrie 2006
203 ¹⁵ .	2790	REGIO CULT – Identitatea culturală în România și Republica Moldova	Organizația necomercială "EurosMoldovaArt"	Organizația necomercială "EurosMoldovaArt"	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr.426-XVI din 27 decembrie 2006
203 ¹⁶ .	2791	Spirit european prin sportul fără frontieră	Federația de Sport Orientativ din Republica Moldova	Federația de Sport Orientativ din Republica Moldova	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr.426-XVI din 27 decembrie 2006
203 ¹⁷ .	2793	Rețea de cooperare IT în Euroregiunea Siret-Prut-Nistru	Business Consulting Institute	Business Consulting Institute	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr.426-XVI din 27 decembrie 2006
203 ¹⁸ .	2792	Consolidarea libertății de intrare în Republica Moldova	Centrul de Resurse al Organizațiilor Neguvernamentale pentru Drepturile Omului din Moldova (CREDO)	Centrul de Resurse al Organizațiilor Neguvernamentale pentru Drepturile Omului din Moldova (CREDO)	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr.426-XVI din 27 decembrie 2006

203 ³¹ .	2806	3	4	5	6
		Combaterea exploataării muncii a copiilor din România și Republica Moldova	Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei, raionul Ungheni	Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei, raionul Ungheni	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr.426-XVI din 27 decembrie 2006
203 ³² .	2807	Dezvoltarea cooperării în servicii social-medice pentru tineri în regiunea transfrontalieră Euro-Health, Galați-Cahul	Centrul de Educație și Sănătate pentru tineri "Servol", Cahul	Centrul de Educație și Sănătate pentru tineri "Servol", Cahul	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr.426-XVI din 27 decembrie 2006
203 ³³ .	2808	Cooperare transfrontalieră pentru necesități comune: Sănătate, Mediu, Sport – SMS	Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport, Chișinău	Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport, Chișinău	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr.426-XVI din 27 decembrie 2006
203 ³⁴ .	2809	Parc educațional – model de cooperare în educația ecologică	Direcția generală învățământ, tineret și sport, Ungheni	Direcția generală învățământ, tineret și sport, Ungheni	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr.426-XVI din 27 decembrie 2006
203 ³⁵ .	2810	Etica profesională în soluționarea cazurilor cu minorii	Direcția asistență socială și protecție a familiei, Ungheni	Direcția asistență socială și protecție a familiei, Ungheni	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr.426-XVI din 27 decembrie 2006
203 ³⁶ .	2811	Schimburi transfrontaliere în învățământul profesional	Direcția generală educație, tineret și sport, Glodeni	Direcția generală educație, tineret și sport, Glodeni	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr.426-XVI din 27 decembrie 2006

203 ³⁵ .	2800	3	4	5	6
		Cooperarea transfrontalieră pentru managementul deșeurilor în sistemul european	Primăria satului Hîjdieni, raionul Glodeni	Primăria satului Hîjdieni, raionul Glodeni	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr.426-XVI din 27 decembrie 2006
203 ³⁶ .	2801	Însușirea profesională – prioritate pentru dezvoltarea economică durabilă în zona transfrontalieră	Organizația obștească pentru copii și tineret "Moștenitorii"	Organizația obștească pentru copii și tineret "Moștenitorii"	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr.426-XVI din 27 decembrie 2006
203 ³⁷ .	2802	Poze transfrontaliere	Centrul de resurse pentru adolescenți și tineret	Centrul de resurse pentru adolescenți și tineret	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr.426-XVI din 27 decembrie 2006
203 ³⁸ .	2803	Centrul transfrontalier de instruire a presei	Asociația Presei Independente (API)	Asociația Presei Independente (API)	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr.426-XVI din 27 decembrie 2006
203 ³⁹ .	2804	Inițiativa transfrontalieră pentru dezvoltarea artei topiare pentru educație și recreație	Grădina Botanică (Institut) a Academiei de Științe din Republica Moldova	Grădina Botanică (Institut) a Academiei de Științe din Republica Moldova	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr.426-XVI din 27 decembrie 2006
203 ⁴⁰ .	2805	Soluții deștepțe tinerelor experiențe – Y.E.S.S.I	Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii	Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr.426-XVI din 27 decembrie 2006

1	2	3	4	5	6
203 ³⁷	2812	Prevenirea crizei vîrstei a treia în România și Republica Moldova	Direcția asistență socială și protecție a familiei, Ungheni	Direcția asistență socială și protecție a familiei, Ungheni	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr.426-XVI din 27 decembrie 2006
203 ³⁸	2813	Înțelegînd autismul	Primăria orașului Cahul	Primăria orașului Cahul	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr.426-XVI din 27 decembrie 2006
203 ³⁹	2814	Firma de exercițiu – model de educație antreprenorială	Direcția generală învățămînt, tineret și sport, Ungheni	Direcția generală învățămînt, tineret și sport, Ungheni	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr.426-XVI din 27 decembrie 2006
203 ⁴⁰	2815	Colaborare transfrontalieră în domeniul serviciilor sociale (CBSASS)	Asociația Obștească pentru Copii și Tineret "Făclia", Ungheni	Asociația Obștească pentru Copii și Tineret "Făclia", Ungheni	Acordul-cadru dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Comunităților Europene privind asistența externă, semnat la Bruxelles la 11 mai 2006, ratificat prin Legea nr.426-XVI din 27 decembrie 2006 ⁴¹

2) anexa nr.2:

la poziția 1, coloanele 3 și 4 se completează după cum urmează:

„Grantul Nr. TF099549	Integral”;

la poziția 14, coloanele 3 și 4 se completează după cum urmează:

„Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Fondul Internațional pentru Dezvoltare Agricolă, în scopul implementării în Moldova a Proiectului de servicii financiare rurale și dezvoltare a businessului agricol (împrumut nr. L-I-832-MD, grant nr. G-I-C-832 MD), Legea nr. 108 din 19 mai 2011	Integral
Grantul nr. C DE 832 MD	Integral”;

PRIM-MINISTRU

**Contrasemnează:
Ministrul finanțelor**

Nr. 542. Chișinău, 18 iulie 2011.

la poziția 18, coloanele 3 și 4 se completează după cum urmează:

„Acordul specific dintre Suedia și Republica Moldova referitor la susținerea Programului privind crearea capacității Ministerului Economiei în domeniul eficienței energetice și energiei renovabile în Moldova, nr.53040015 din 30 iunie 2011	Integral
Grantul nr. TF 099139	Integral”;

la poziția 28, coloanele 3 și 4 se completează după cum urmează:

„Grantul nr. ENPI/2007/019549-MD-02 semnat la 9 decembrie 2008	Integral
Contractul de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții, pentru realizarea Proiectului de reabilitare a drumurilor din Republica Moldova, FI nr. 25.852 Serapis nr. 2010-0154, Legea nr. 79 din 21 aprilie 2011	Integral
Acordul de împrumut dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, pentru realizarea Proiectului de reabilitare a drumurilor din Republica Moldova, nr. 41442, Legea nr. 77 din 21 aprilie 2011	Integral”;

se completează poziția 39 cu următorul cuprins:

„39. Instituția Publică „Unitatea consolidată pentru implementarea și monitorizarea Programului de restructurare a sectorului vitivinicol”	Contractul de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții (Programul de restructurare a sectorului vitivinicol), FI nr. 25.853 (MD) Serapis nr. 2010-0484, Legea nr. 70 din 7 aprilie 2011	Integral”;

Vladimir FILAT

Veaceslav Negruța

612 HOTĂRÎRE **cu privire la eliberarea din funcție** **a dlui Nicolae CONCESCU**

În temeiul alineatului (3) al articolului 22 din Legea nr.199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică și articolului 85 din Codul muncii al Republicii Moldova nr.154-XV din 28 martie 2003, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

PRIM-MINISTRU

Nr. 544. Chișinău, 20 iulie 2011.

Se eliberează (de la 20 iulie 2011) dl Nicolae CONCESCU din funcția de șef al Oficiului teritorial Soroca al Cancelariei de Stat, reprezentant al Guvernului în teritoriu în baza cererii de demisie.

Vladimir FILAT

613 HOTĂRÎRE **cu privire la eliberarea din funcție** **a dlui Gheorghe TROCIN**

În temeiul articolului 20 punctul 2¹) din Legea nr. 64-XII din 31 mai 1990 cu privire la Guvern, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

PRIM-MINISTRU

Nr. 545. Chișinău, 20 iulie 2011.

Se eliberează dl Gheorghe TROCIN din funcția de viceministru al finanțelor în legătură cu numirea în altă funcție.

Vladimir FILAT

614 HOTĂRÎRE

privind aprobarea Regulamentului cu privire la acordarea serviciilor Sistemului de telecomunicații al autorităților administrației publice și operarea modificărilor în unele hotărâri ale Guvernului

În scopul stabilirii ordinii și condițiilor de acordare a serviciilor Sistemului de telecomunicații al autorităților administrației publice, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă:

Regulamentul cu privire la acordarea serviciilor Sistemului de telecomunicații al autorităților administrației

publice, conform anexei nr.1;

modificările ce se operează în unele hotărâri ale Guvernului, conform anexei nr.2.

2. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Cancelariei de Stat.

PRIM-MINISTRU

**Contrasemnează:
Ministrul finanțelor**

Nr. 546. Chișinău, 20 iulie 2011.

Vladimir FILAT

Veaceslav Negruța

Anexa nr. 1

la Hotărârea Guvernului nr.546
din 20 iulie 2011

REGULAMENT

**cu privire la acordarea serviciilor
Sistemului de telecomunicații al autorităților administrației publice**

I. Dispoziții generale

1. Regulamentul cu privire la acordarea serviciilor Sistemului de telecomunicații al autorităților administrației publice (în continuare - Regulament) determină condițiile generale de prestare a serviciilor Sistemului de telecomunicații al autorităților administrației publice, stabilește asigurarea financiară și tehnico-materială, precum și condițiile de asigurare a securității Sistemului de telecomunicații al autorităților administrației publice.

2. În sensul prezentului Regulament se definesc următoarele noțiuni:

Sistemul de telecomunicații al autorităților administrației publice (în continuare - Sistem) – sistem de telecomunicații speciale ce se creează și funcționează pentru asigurarea necesităților autorităților publice;

operator – Întreprinderea de Stat „Centrul de telecomunicații speciale”;

beneficiar – autoritatea publică, precum și oricare altă persoană juridică, în interesul căreia sunt prestate serviciile Sistemului;

servicii ale Sistemului – serviciile de bază și suplimentare ale Sistemului acordate de către operator beneficiarului.

II. Prestarea serviciilor Sistemului

3. Serviciile de bază și suplimentare ale Sistemului sunt acordate de către operator.

4. Serviciile de bază ale Sistemului includ:

a) servicii de schimb informațional protejat interdepartamental pentru autoritățile publice și servicii de asigurare a canalului de legătură și acces la sistemele și resursele informaționale de stat – Intranet Guvernamental;

b) serviciile de acces al autorităților publice la resursele rețelei globale Internet;

c) serviciile Sistemului de poștă electronică al autorităților administrației publice.

5. În scopul asigurării schimbului de informații protejat între autoritățile publice, acestea beneficiază de serviciile de bază în următoarele cazuri:

a) la realizarea schimbului informațional între sistemele informaționale și de telecomunicații ale autorităților publice;

b) la accesarea resurselor rețelei globale Internet;

c) la realizarea conexiunii la sistemele informaționale telecomunicaționale externe;

d) la transmiterea corespondenței electronice între instituții prin intermediul secretariatelor și cancelariilor, precum și între angajații autorităților publice;

e) la acordarea accesului terțelor persoane la sistemele și resursele informaționale de stat.

6. Serviciile suplimentare ale Sistemului sunt determinate de către operator și sunt prestate pe bază contractuală.

7. Serviciile Sistemului se prestează în conformitate cu regulile de prestare a serviciilor aprobate de către operator și cu regulamentele tehnice privind funcționarea Sistemului.

8. Operatorul suspendă prestarea serviciilor în următoarele cazuri:

a) în timpul efectuării lucrărilor profilactice în complexul software și hardware al Sistemului;

b) la apariția circumstanțelor de forță majoră;

c) la încălcarea securității Sistemului, dacă aceasta prezintă pericol pentru funcționarea Sistemului;

d) la încălcarea de către beneficiar a prevederilor prezentului Regulament.

III. Asigurarea securității în procesul prestării serviciilor Sistemului

9. Securitatea informației în cadrul Sistemului este asigurată de către operator prin utilizarea complexă a mijloacelor tehnice și criptografice de protecție a informației, precum și prin implementarea măsurilor juridico-organizatorice și tehnico-ingineresti în domeniu.

10. Prestarea serviciilor Sistemului presupune respectarea de către beneficiari a cerințelor în domeniul protecției criptografice și tehnice a informației și verificarea periodică de către operator a respectării acestor cerințe.

11. Securitatea serviciilor Sistemului este asigurată prin aplicarea unor măsuri tehnologice și administrative față de mijloacele tehnice, de program, date și servicii, cu respectarea principiilor accesibilității, integrității și confidențialității informației.

IV. Asigurarea financiară și tehnico-materială a Sistemului

12. Asigurarea financiară și tehnico-materială a funcționării și dezvoltării Sistemului, inclusiv plata pentru serviciile de bază, se efectuează pentru:

a) beneficiarii indicați în Lista organelor centrale de stat și autorităților administrației publice asigurate cu serviciile de bază, aprobată de Guvern – din contul mijloacelor bugetului de stat, în mod centralizat, prin intermediul Cancelariei de Stat;

b) ceilalți beneficiari – din contul mijloacelor proprii, pe bază contractuală.

13. Tarifele pentru serviciile de bază se stabilesc de către operator în coordonare cu Cancelaria de Stat, în conformitate cu metodologia de calcul al tarifelor aprobată de Guvern.

14. Tarifele pentru serviciile suplimentare se stabilesc

în contract prin acordul părților.

15. Plata pentru serviciile suplimentare ale Sistemului prestate de operator se achită din contul beneficiarilor.

16. Conectarea și reconectarea beneficiarilor la Sistem se efectuează din contul mijloacelor proprii ale acestora.

Anexa nr. 2

la Hotărârea Guvernului nr.546
din 20 iulie 2011

MODIFICĂRILE ce se operează în unele hotărâri ale Guvernului

1. La punctul 1 din Hotărârea Guvernului nr. 1487 din 12 decembrie 2003 „Despre unele măsuri privind realizarea Hotărârii Guvernului nr.735 din 11 iunie 2002” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.248-253, art.1542), cuvintele „a Serviciului de Informații și Securitate” se exclud.

2. La punctul 41 din Regulamentul cu privire la modul de creare și organizare a activității centrelor de certificare a cheilor publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.945 din 5 septembrie 2005 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 123-125, art. 1020), cuvintele „a Serviciului de Informații și Securitate” se exclud.

3. La punctul 3 din Hotărârea Guvernului nr. 320 din 28 martie 2006 „Pentru aprobarea Regulamentului privind ordinea de aplicare a semnăturii digitale în documentele

electronice ale autorităților publice” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr. 51-54, art. 350), cuvintele „a Serviciului de Informații și Securitate” se exclud.

4. La punctul 20 din anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr. 1381 din 7 decembrie 2006 „Cu privire la Registrul de stat al actelor juridice al Republicii Moldova” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr. 189-192, art. 1475), cuvintele „a Serviciului de Informații și Securitate” se exclud.

5. La poziția 3 din anexa nr.2 la Hotărârea Guvernului nr. 565 din 21 mai 2007 „Cu privire la aprobarea Concepției Sistemului informațional automatizat “Registrul dactiloscopic” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 78-81, art. 628), cu modificările ulterioare, cuvintele „a Serviciului de Informații și Securitate” se exclud.

615 DISPOZIȚIE

În scopul importului temporar din România în Republica Moldova a relicvei naționale „Steagul lui Ștefan cel Mare” și expunerii acesteia, în perioada 24 august – 12 septembrie 2011, la Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei.

1. Se aprobă:

Componenta nominală a comitetelor româno-moldovene (onorific, științific și organizatoric) privind importul și expunerea la Chișinău, în perioada 24 august – 12 septembrie 2011, a relicvei naționale „Steagul lui Ștefan

cel Mare”, conform anexei nr. 1;

Planul de acțiuni privind importul temporar din România în Republica Moldova a relicvei naționale „Steagul lui Ștefan cel Mare” și expunerea acesteia, în perioada 24 august – 12 septembrie 2011, la Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei, conform anexei nr. 2.

2. Controlul asupra executării prezentei dispoziții se pune în sarcina Ministerului Culturii.

PRIM-MINISTRU

Nr. 76-d. Chișinău, 20 iulie 2011.

Vladimir FILAT

Anexa nr. 1

la Dispoziția Guvernului nr. 76-d
din 20 iulie 2011

COMPONENTA NOMINALĂ a comitetelor româno-moldovene (onorific, științific și organizatoric) privind importul și expunerea la Chișinău, în perioada 24 august – 12 septembrie 2011, a relicvei naționale „Steagul lui Ștefan cel Mare”

I. Comitetul Onorific

FILAT Vladimir	- Prim-ministru al Republicii Moldova
LEANCĂ Iurie	- viceprim-ministru, ministru al afacerilor externe și integrării europene
RENIȚĂ Iurie	- Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în România
II. Comitetul științific	
POSTICĂ Gheorghe	- viceministru al culturii
SLAPAC Mariana	- vicepreședinte al Academiei de Științe a Moldovei
SAVA Eugen	- director general al Muzeului Național de Arheologie și Istorie a Moldovei
TABAC Silviu	- director adjunct al Institutului

Patrimoniului Cultural al Academiei de Științe a Moldovei

III. Comitetul organizatoric

POSTICĂ Gheorghe	- viceministru al culturii, președinte al Comitetului organizatoric
POPOV Andrei	- viceministru al afacerilor externe și integrării europene
CHEPTĂNARU Iurie	- viceministru al afacerilor interne
BALIȚCHI Tudor	- director general al Serviciului Vamal
SAVA Eugen	- director general al Muzeului Național de Arheologie și Istorie a Moldovei
BUCINSCHI Iurii	- șef al Direcției dezvoltare socială, Cancelaria de Stat

Anexa nr. 2
 la Dispoziția Guvernului nr. 76-d
 din 20 iulie 2011

PLANUL DE ACȚIUNI
privind importul temporar din România în Republica Moldova a relicvei naționale
„Steagul lui Ștefan cel Mare” și expunerea acesteia,
în perioada 24 august – 12 septembrie 2011, la Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei

Responsabil: Ministerul Culturii

Executor: Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei

Nr. d/o	Denumirea acțiunii	Termenul de executare
1.	Elaborarea și semnarea Contractului de împrumut pentru expoziție temporară la Chișinău a relicvei naționale „Steagul lui Ștefan cel Mare” de către Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei, Muzeul Național de Istorie a României și Institutul Cultural Român „Mihai Eminescu”	20 iulie
2.	Elaborarea devizului de cheltuieli necesare pentru organizarea la Chișinău a expoziției relicvei naționale „Steagul lui Ștefan cel Mare”	20 iulie
3.	Elaborarea proiectului hotărârii de Guvern privind măsurile de import temporar și de organizare la Chișinău a expoziției „Steagul lui Ștefan cel Mare”	20 iulie
4.	Planul și măsurile de asigurare a securității expoziției - paza militarizată; - sisteme de alarmă; - planurile clădirii, terenurilor și edificiilor aferente; - patrula exterioară	20 august
5.	Pregătirea tehnică a sălii Muzeului Național de Arheologie și Istorie a Moldovei pentru expoziția „Steagul lui Ștefan cel Mare”: - sistemul antifurt; - sistemul antiincendiar; - sistemul microclimatic	20 august
6.	Angajarea unei unități speciale pentru transportarea tur-retur a relicvei naționale „Steagul lui Ștefan cel Mare” de la Aeroportul Internațional Chișinău la Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei	1 august
7.	Angajarea unei unități speciale militarizate pentru asigurarea pazei transportării și a expoziției „Steagul lui Ștefan cel Mare” în cadrul Muzeului Național de Arheologie și Istorie a Moldovei	1 august
8.	Promovarea expoziției în mass-media, elaborarea și completarea dosarului de presă al expoziției	august-septembrie
9.	Elaborarea și publicarea Afișului expoziției și a materialelor promoționale	15 august
10.	Elaborarea Catalogului expoziției	15 august
11.	Transportarea „Steagului lui Ștefan cel Mare” de la Aeroportul Internațional Chișinău la Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei	24 august
12.	Asamblarea expoziției la Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei	24-25 august
13.	Vernisarea expoziției „Steagul lui Ștefan cel Mare”	27 august
14.	Desfășurarea expoziției	27 august-10 septembrie
15.	Dezasamblarea expoziției la Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei	12 septembrie
16.	Transportarea „Steagului lui Ștefan cel Mare” de la Muzeul Național de Arheologie și Istorie a Moldovei la Aeroportul Internațional Chișinău	12 septembrie

Acte ale Comisiei naționale extraordinare de sănătate publică**616****H O T Ă R Î R E****privind situația epidemiologică la holeră, alte boli diareice acute și toxiinfecțiile alimentare în țară**

În Republica Moldova pe parcursul ultimilor ani se menține o situație epidemiologică stabilă la holeră, cazuri de îmbolnăvire sau de depistare a vibriunii holerei din obiectele mediului ambiant nu au fost înregistrate.

Anual, pe parcursul perioadei calde (iunie-octombrie), Serviciul de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice efectuează monitoringul circulației vibriunii holerei în mediu și în rândurile populației. Centrele de sănătate publică, în colaborare cu instituțiile medico-sanitare publice, organizează măsuri necesare de prevenire a apariției și răspîndirii holerei pe teritoriul republicii. Instituțiile medicale teritoriale sînt familiarizate permanent cu situația epidemiologică din lume, țările limitrofe și, după caz, cu măsurile de rigoare.

Cazurile de holeră înregistrate în orașul Mariupol pot afecta și cetățenii Republicii Moldova, care circulă în zona respectivă.

Totodată, situația epidemiologică la alte boli diareice acute (BDA) se apreciază ca nefavorabilă, inclusiv prin înregistrarea izbucnirilor epidemice. Astfel, în anul 2010 morbiditatea sumară prin BDA a crescut cu 5,5% comparativ cu anul 2009 (2009 – 488,4 la 100 mii populație, 2010 – 500,1). Creșterea morbidității se atestă la majoritatea formelor nozologice: salmoneloze, BDA cu etiologie determinată și nedeterminată, infecția rotavirală.

În 2010 practic s-a dublat numărul izbucnirilor epidemice de BDA (2009 – 12, 2010 – 23), cu afectarea a 380 persoane, 164 fiind copii. Din numărul total de izbucniri 18 s-au manifestat pe cale alimentară de transmitere, 5 pe cea habituală.

Cauzele principale ce favorizează apariția izbucnirilor epidemice continuă a fi folosirea materiei prime infectate (ouă, carne de păsări și animale), nerespectarea procesului tehnologic de pregătire a alimentelor, igienei personale, folosirea produselor alimentare de casă la obiectele de alimentație și altele.

Pe parcursul a 5 luni ale anului curent, morbiditatea totală prin BDA s-a diminuat cu 5,3% comparativ cu perioada similară a anului 2010.

La rîndul său, în primele 5 luni ale anului curent au fost înregistrate 8 izbucniri, dintre care 2 în raionul Orhei, cîte 1 în municipiul Chișinău, raioanele Călărași, Strășeni, Rîșcani, Basarabeasca, Ștefan Vodă cu 135 bolnavi, inclusiv 26 copii, 107 persoane fiind spitalizate. Cazuri de deces nu au fost semnalate.

Ministerul Sănătății întreprinde măsurile necesare pentru localizarea și neadmiterea răspîndirii bolilor infecțioase – anchetarea epidemiologică operativă a focarelor, colectarea probelor de laborator pentru stabilirea surselor și factorilor de transmitere, cauzelor apariției izbucnirilor și tratamentul bolnavilor.

O problemă actuală a devenit contaminarea produselor alimentare, îndeosebi a legumelor în stare proaspătă cu E.coli serogrupa 104:H4, fapt confirmat în Germania și alte țări. Tulpina E.coli producătoare de toxine a provocat în lume circa 50 de decese. Pentru monitorizarea situației au demarat acțiunile la frontieră prin avizarea sanitară, conform ordinului comun al ministrului sănătății și ministrului agriculturii și industriei alimentare nr. 500/113 din 20 iunie 200. Pe parcursul ultimelor săptămîni au fost supuse controlului la E.coli 60 tone de tomate în stare proaspătă din Olanda, 300 kg de salată și 5 tone de ardei din Italia. În urma avizării sanitare prezența E.coli toxice în toate produsele enumerate nu s-a depistat.

Reiesind din cele expuse, Comisia națională extraordinară de sănătate publică HOTĂRĂȘTE:

1. Se ia act de informația prezentată de Ministerul

**PREȘEDINTELE COMISIEI NAȚIONALE
EXTRAORDINARE DE SĂNĂTATE PUBLICĂ,
VICEPRIM-MINISTRU**

Secretarul Comisiei

Nr. 2. Chișinău, 6 iulie 2011.

Sănătății privind situația epidemiologică la holeră, alte boli diareice acute și toxiinfecțiile alimentare.

2. Comisiile teritoriale extraordinare de sănătate publică vor examina în ședințe situația epidemiologică la holeră, BDA și toxiinfecții alimentare, cu aprobarea măsurilor profilactice ce se impun.

3. Ministerul Sănătății va asigura:

1) monitorizarea situației epidemiologice la holeră și BDA;

2) realizarea activităților de depistare precoce a cazurilor de holeră, BDA, toxiinfecții alimentare și a măsurilor eficiente de combatere;

3) va alocă, pe parcursul lunilor iulie-august curent, din Fondul Epidemiologic Republican, 240 mii lei pentru asigurarea operativă a centrelor de sănătate publică cu dezinfectanți, medii de cultură, preparate diagnostice, consumabile și materiale de protecție individuală, conform devizului de cheltuieli;

4) identificarea, în comun cu Compania Națională de Asigurări în Medicină, a surselor de finanțare pentru procurarea centralizată a iodurii de potasiu în scopul creării stocului pentru dotarea echipelor de intervenție a serviciilor implicate.

4. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare va asigura realizarea activităților de supraveghere sanitară a produselor agricole importate.

5. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, în comun cu Ministerul Sănătății, va asigura:

1) supravegherea epidemiologică și epizootologică a BDA, bolilor comune pentru oameni și animale, cu realizarea complexă a măsurilor de rigoare;

2) informarea populației despre impactul organizării diferitelor festivități în condiții casnice în lipsa condițiilor de siguranță;

3) contracararea primirii de către administrația obiectivelor de alimentație publică a produselor perisabile, pregătite în condiții casnice de la organizatorii diferitelor ceremonii.

6. Ministerul Sănătății, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Mediului, Serviciul Vamal și Serviciul Grăniceri vor asigura:

1) continuarea realizării activităților de implementare a Regulamentului Sanitar Internațional, inclusiv cu completarea anuală a chestionarului respectiv de monitorizare aprobat de OMS;

2) organizarea activităților de pregătire a colaboratorilor punctelor de trecere a frontierei în domeniul detectării potențialilor bolnavi și realizării măsurilor primare de răspuns.

7. Se recomandă autorităților administrației publice locale să întreprindă măsuri pentru:

1) crearea și respectarea condițiilor igienice necesare comercializării inofensive a produselor alimentare;

2) neadmiterea comerțului alimentar neautorizat;

3) ameliorarea stării tehnico-sanitare a instituțiilor pentru copii și adolescenți, inclusiv a obiectelor de întîmcare a sănătății copiilor și de odihnă în masă a populației;

4) organizarea salubrității localităților, măsurilor de combatere a insectelor, asigurarea populației cu apă potabilă de calitate garantată, clorinarea și amenajarea fîntinilor, îndeosebi în localitățile afectate de inundații.

8. Ministerul Sănătății, în parteneriat cu instituția publică națională a audiovizualului Compania "Teleradio-Moldova", va asigura realizarea și difuzarea spoturilor publicitare privind promovarea măsurilor de educație pentru sănătate a populației în prevenirea BDA și toxiinfecțiilor alimentare.

Mihail MOLDOVANU

Iurii Bucinschi

PARTEA III**Acte ale ministerelor, departamentelor și ale Băncii Naționale a Moldovei**
Acte ale Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova**916 O R D I N**

**cu privire la aprobarea modificărilor
și completărilor în Normele metodologice
privind executarea de casă a mijloacelor
bugetului public național prin Trezoreria
de Stat a Ministerului Finanțelor**

În legătură cu necesitatea reflectării unor operațiuni specifice în executarea de casă a mijloacelor bugetului public național prin Trezoreria de Stat a Ministerului Finanțelor,

ORDON:

În Normele metodologice privind executarea de casă a mijloacelor bugetului public național prin Trezoreria de Stat a Ministerului Finanțelor, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 98 din 28 noiembrie 2005, se operează următoarele modificări și completări:

1. În punctul 7.2.7. „Planul de conturi al evidenței contabile privind executarea de casă a mijloacelor bugetului

public național prin Trezoreria de Stat a Ministerului Finanțelor”, clasa 10 „Conturi extrabilanțiere” se completează cu următoarele conturi:

1027 „Datoria bugetului de stat privind drepturile de import-export achitate în avans”

1059 „Datoria față de bugetul de stat privind creditarea instituțiilor financiare”

1060 „Datoria față de bugetul de stat privind restanțele agenților economici”.

2. Prezentul ordin intră în vigoare din data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

MINISTRUL FINANTELOR

Veaceslav NEGRUȚA

Nr. 86. Chișinău, 15 iulie 2011.

Acte ale Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare
al Republicii Moldova**917 O R D I N**

**cu privire la delimitarea ariilor geografice vitivinicole
pentru producerea vinurilor cu indicație geografică
și cu denumire de origine**

În conformitate cu cerințele Legii nr. 66-XVI din 27 martie 2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate,

ORDON:

1. Se desemnează Institutul Științifico-Practic de Horticultură și Tehnologii Alimentare cu dreptul de a delimita ariile geografice vitivinicole pentru producerea vinurilor cu indicație geografică și cu denumire de origine, în baza cercetărilor specifice.

2. Proiectele delimitărilor ariilor geografice vitivinicole pentru producerea vinurilor cu indicație geografică și cu denumire de origine vor fi prezentate pentru aprobare Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

3. Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

4. Controlul asupra executării ordinului se pune în sarcina șefului Direcției politici de piață în sectorul vitivinicol.

**MINISTRUL AGRICULTURII
ȘI INDUSTRIEI ALIMENTARE**

Vasile BUMACOV

Nr. 129. Chișinău, 8 iulie 2011.

**Acte ale Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor
al Republicii Moldova****918 O R D I N**
cu privire la aprobarea Programului de implementare
a portabilității numerelor în Republica Moldova
pentru anii 2011-2013

În temeiul prevederilor alin. (6) din art. 65 al Legii comunicațiilor electronice nr. 241-XVI din 15 noiembrie 2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.51-54, art.155), în scopul asigurării promovării dreptului utilizatorului final la libera alegere a furnizorului de servicii publice de telefonie, fără necesitatea schimbării numărului de telefon,

ORDON:

1. Se aprobă Programul de implementare a portabilității numerelor în Republica Moldova pentru anii 2011-2013 (se anexează).

2. Direcția analiză, monitorizare și evaluare a politicilor

**MINISTRUL TEHNOLOGIEI
INFORMAȚIEI ȘI COMUNICAȚIILOR**

Nr. 52. Chișinău, 30 iunie 2011.

(dna E. Vasilachi), în baza rapoartelor de monitorizare, preluate de la Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologie Informației, va informa semestrial conducerea MTIC privind rezultatele realizării Programului de implementare a portabilității numerelor în Republica Moldova pentru anii 2011-2013.

3. A publica prezentul ordin în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

4. Controlul executării prezentului ordin se asumă dnei Mihaela IACOB, viceministrul tehnologiei informației și comunicațiilor.

Pavel FILIP

Aprobat
prin Ordinul Ministerului Tehnologiei
Informației și Comunicațiilor
nr. 52 din 30.06.2011

**PROGRAMUL
DE IMPLEMENTARE A PORTABILITĂȚII NUMERELOR
ÎN REPUBLICA MOLDOVA PENTRU ANII 2011 - 2013****I. DISPOZIȚII GENERALE**

1. Programul de implementare a portabilității numerelor în Republica Moldova pentru anii 2011-2013, în continuare Program, este elaborat de către Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologie Informației, în continuare ANRCETI, în temeiul alin. (6) din art. 65 al Legii comunicațiilor electronice nr. 241-XVI din 15 noiembrie 2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.51-54, art.155).

2. Programul prevede o abordare complexă de integrare a principiilor libertății omului în documentele de politici din domeniu și la toate nivelurile de adoptare și implementare a deciziilor.

3. Scopul Programului rezidă în asigurarea promovării dreptului utilizatorului final la libera alegere a furnizorului de servicii publice de telefonie, fără necesitatea de a modifica numărul de telefon, atunci când acest lucru este în interesul lui și fără a fi incomodat de obstacole juridice, tehnice sau practice, inclusiv de condiții, proceduri, obligații contractuale etc.

4. Necesitatea elaborării Programului este determinată de faptul că pentru a profita pe deplin de mediul concurențial, utilizatorii serviciilor publice de telefonie trebuie să poată face alegeri bine informate și să-și schimbe furnizorii de servicii publice de telefonie atunci când acest lucru este în interesul lor, totodată este esențial să se asigure că utilizatorii pot face aceste acțiuni prin crearea unui mecanism accesibil care să poată fi utilizat ușor și fără de erori atât de către utilizatorii finali, cât și de furnizorii de servicii publice de telefonie.

5. Portabilitatea numerelor este un factor-cheie de facilitare a alegerii utilizatorului și a concurenței reale pe piețele competitive de comunicații electronice și ar trebui pusă în aplicare cât mai repede posibil, în mod normal, în termen de cel mult o zi lucrătoare de la data semnării acordului de portare a numărului și respectiv utilizatorul să nu fie privat de serviciu mai mult de o zi lucrătoare.

6. Posibilitatea utilizatorilor de a-și păstra numărul de telefon atunci când își schimbă furnizorul sporește interesul acestora către ofertele alternative și le asigură o mai mare

libertate de alegere pentru că elimină necesitatea de a informa cunoștințele despre schimbarea numărului de telefon.

7. Portabilitatea se aplică următoarelor categorii de numere:

1) numerelor fixe geografice – orice abonat la un serviciu de telefonie fixă va avea posibilitatea păstrării numărului de telefon fix atunci când va renunța la abonamentul unui furnizor de servicii de telefonie fixă și se va abona la alt furnizor de servicii de telefonie fixă. Portabilitatea numerelor geografice se va putea realiza numai în cadrul aceleiași zone geografice (respectiv, în cadrul aceleiași municipii sau în cadrul aceleiași raion). Cei doi furnizori între care se realizează portarea numerelor geografice trebuie să ofere servicii în aceeași arie geografică și să aibă alocate prin licență blocuri de numere geografice în aria geografică respectivă;

2) numerelor mobile (nongeografice) – orice abonat la un serviciu de telefonie mobilă va avea posibilitatea păstrării numărului de telefon mobil atunci când se va transfera de la un furnizor de servicii publice de telefonie mobilă la alt furnizor de servicii de telefonie mobilă, indiferent de tehnologia utilizată pentru furnizarea serviciului (2G, 3G, CDMA etc.), de modalitatea de plată (postpaid sau prepaid) sau de tipul de serviciu furnizat (voce, fax, transmisiuni de date);

3) numerelor nongeografice, altele decât cele mobile – în această categorie sînt cuprinse numerele de telefon destinate serviciilor cu acces gratuit pentru apelant "Freephone", serviciile bazate pe numere de acces universal și serviciile cu tarif special, după caz, numerele independente de locație. Utilizatorii acestor servicii vor putea păstra numărul de telefon atunci când solicită transferul de la un furnizor de servicii publice la altul, cu condiția păstrării destinației inițiale a numărului.

8. Portarea numerelor de telefonie fixă către rețele de telefonie mobilă și invers nu este posibilă. Implementarea portabilității numerelor în Republica Moldova poate fi realizată în mod asincron, după caz.

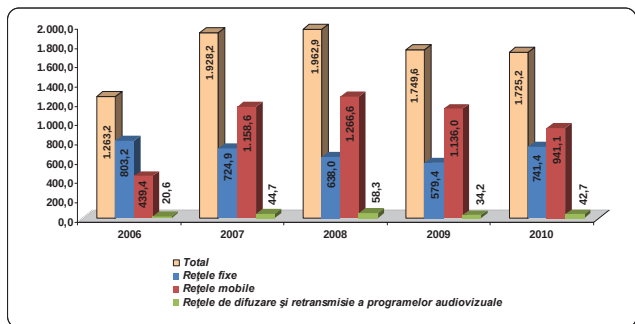
II. IDENTIFICAREA PROBLEMEI

9. În scopul identificării problemelor care necesită implicarea ANRCETI, cit și a opțiunilor de intervenție de reglementare, ANRCETI a efectuat analiza evoluției sectorului de comunicații electronice, în special, a segmentelor de telefonie mobilă celulară și de telefonie fixă, având în vedere că portabilitatea numerelor poate fi implementată în aceste două segmente.

10. Sectorul comunicațiilor electronice reprezintă unul dintre cele mai dinamice sectoare din economia națională fiind foarte atractiv pentru investitorii străini. Conform datelor ANRCETI, în anul 2010 volumul total al vânzărilor în sectorul comunicațiilor electronice a constituit 6142,1 mil. lei. Raportat la valoarea produsului intern brut al țării din anul 2010, volumul vânzărilor din sectorul comunicațiilor electronice a constituit circa 8,5 %.

11. În 2010 pe piața serviciilor de telefonie mobilă au activat trei furnizori care au obținut un venit total al vânzărilor ce a atins cifra 3454,1 mil. lei, ceea ce constituie cu 13,86 la sută sau cu 420,5 mil. lei mai mult față de anul de 2009. În structura cifrei de afaceri a furnizorilor de telefonie mobilă cea mai semnificativă cotă - de 55,4% - a revenit vânzărilor de servicii vocale. Venitul mediu lunar per utilizator (ARPU) al celor trei companii de telefonie mobilă în 2010 a constituit 96,8 lei. În perioada de referință a sporit gradul de acoperire a teritoriului și al populației cu semnal radio al rețelelor 2G (GSM/CDMA2000). Unii dintre furnizori acoperă cu semnal radio 99,0% din teritoriul republicii și 99,5% din populație. În 2010 numărul utilizatorilor de servicii de telefonie mobilă a crescut față de 2009, cu 13,65% și a atins cifra de 3165,1 mii. Urmare a creșterii numărului de utilizatori, rata de penetrare a serviciilor de telefonie mobilă a sporit față de anul 2009 cu 10,7 puncte procentuale și a ajuns la 88,8%.

12. În anul 2010 pe piața serviciilor de telefonie fixă au activat 17 furnizori, cu doi furnizori mai puțin decât în anul 2009. În această perioadă volumul total al vânzărilor pe piața de telefonie a atins cifra de 1915 mil. lei. Acest indicator s-a micșorat în raport cu anul 2009 cu 0,66%. Însă în 2010 numărul abonaților la serviciile de telefonie fixă a crescut, față de 2009, cu 22,4 mii sau cu 1,97% și a atins cifra de 1161 mii. Datorită creșterii numărului de abonați la serviciile de telefonie fixă, rata de penetrare a acestor servicii, raportată la 100 de locuitori, a sporit de la 31,92% în 2009, la 32,61% în 2010. În rezultatul analizei efectuate, putem constata că segmentul de telefonie fixă din Republica Moldova este unul stagnant, înregistrând totuși o ușoară scădere în ultimii ani.

Evoluția investițiilor efectuate în rețelele de comunicații electronice, în mil. lei

Sursa: ANRCETI

13. În baza datelor prezentate de furnizori se poate de concluzionat că nivelul general al investițiilor realizate anual în dezvoltarea sectorului este ridicat. În 2010 cele mai semnificative investiții au fost efectuate în rețelele mobile și au constituit 941,1 mil. lei sau 54,6% din total, precum și în rețelele fixe și au constituit 741,4 mil. lei sau 43 % din totalul de investiții în sector.

14. Problemele cu cel mai mare impact, identificate la nivelul sectorului de comunicații electronice, sînt nivelul

scăzut al concurenței și asigurării protecției utilizatorului.

1) **Concurența:** Necăzind la faptul că liberalizarea completă de jure a sectorului a avut loc la 01.01.2004, concurența, în special, pe segmentul de telefonie fixă, este departe de nivelul optim, iar autoreglementarea este aproape inexistentă.

2) **Protecția utilizatorului:** Multitudinea de petiții ale utilizatorilor finali adresate către ANRCETI arată că, în general, nivelul de informare a utilizatorilor vizînd condițiile de furnizare, tarify și sistare a serviciilor este foarte scăzut. Astfel, din contracte, condiții de furnizare a serviciilor și oferte, utilizatorii nu pot aprecia nivelul tarifyelor și al calității, avînd o percepție eronată referitoare la faptul cît de ieftine sau cît de scumpe sînt serviciile, unele față de altele, sau care este nivelul de calitate a serviciilor, ceea ce denotă că sînt în imposibilitatea de a face alegeri raționale între furnizorii și ofertele aflate la dispoziția lor pe piață. Drept unul din motivele de bază ale situației date servește lipsa dreptului utilizatorilor de a păstra numărul de abonat la schimbarea furnizorului de servicii de telefonie cît și temerea utilizatorilor finali de pierdere a numărului de telefon și de eventualele probleme legate de schimbarea acestuia. Implementarea portabilității numerelor va mobiliza furnizorii să întreprindă acțiuni de înlăturare a motivelor menționate pentru ași păstra abonații. Implementarea portabilității numerelor telefonice este impusă de Legea comunicațiilor electronice nr. 241-XVI din 15 noiembrie 2007 și are drept scop asigurarea intereselor utilizatorilor finali de a beneficia de servicii de calitate la prețuri accesibile, precum și îmbunătățirea mediului concurențial.

15. Reieșind din evoluția sectorului de comunicații electronice și a nivelului de investiții efectuate, cît și a veniturilor și profitului obținut pe segmentele de telefonie mobilă și fixă, considerăm că Republica Moldova dispune de condițiile necesare implementării portabilității numerelor telefonice, inițial în rețelele mobile, iar ulterior în rețelele fixe.

16. Potrivit Directivei 2009/136/CE, Autoritățile naționale de reglementare sînt în drept să stabilească procesul portabilității numerelor, ținînd cont de dispozițiile naționale privind progresele tehnice. În acest sens, Autoritatea națională de reglementare urmează să impună măsuri nediscriminatorii și proporționale în ceea ce privește procedura de transfer, pentru a reduce la minimum riscul transferului utilizatorilor către un alt furnizor fără consimțămîntul acestora, inclusiv impunerea unor sancțiuni corespunzătoare, fără a provoca o diminuare a atractivității procedurii pentru utilizatori.

17. Autoritatea de reglementare urmează să asigure că tarifyarea între furnizorii de rețele și/sau de servicii pentru furnizarea portabilității numerelor este orientată spre costuri și că tarifyele plătite direct de către abonați, dacă acestea există, nu au efect de schimbare a deciziei lor în ceea ce privește schimbarea furnizorului de servicii.

18. Autoritatea de reglementare va ține cont, de asemenea, atunci cînd este necesar, de măsurile adecvate pentru a se asigura protecția utilizatorilor/abonaților pe parcursul procesului de portare și pentru a se asigura că aceștia nu sînt transferați la un alt furnizor contrar voinței lor.

19. Autoritatea de reglementare va asigura prevederea sancțiunilor corespunzătoare față de furnizori, inclusiv obligația de a oferi compensații abonaților în cazul întîrzierilor survenite în portarea numărului sau în cazul portării abuzive efectuate de aceștia sau în numele lor.

20. Pentru evitarea cazurilor de abuzuri sau de întîrzieri în portarea numerelor, autoritatea de reglementare urmează a fi abilitată cu dreptul de a impune sancțiuni corespunzătoare.

III. OBIECTIVELE SPECIFICE ALE PROGRAMULUI

21. Pentru definirea obiectivelor specifice au fost utilizate ca referință practicile unor autorități de reglementare din sector, propunerile efectuate de către experții externi din sector, obiectivele generale ale ANRCETI stabilite prin Legea comunicațiilor electronice nr. 241-XVI din 15 noiembrie 2007 (promovarea concurenței la furnizarea rețelelor, a infrastructurii asociate și a serviciilor de

comunicații electronice; susținerea dezvoltării pieței interne a sectorului comunicațiilor electronice și promovarea intereselor utilizatorilor finali).

22. Drept criterii esențiale pentru formularea obiectivelor specifice au servit atât structura actuală a sectorului de comunicații electronice din Republica Moldova, evoluțiile acestuia, cât și problemele identificate în cadrul analizei situației ce măresc discrepanța între realitatea situației actuale și condițiile ideale de funcționare a sectorului comunicațiilor electronice.

23. Pe baza obiectivelor stabilite de Legea comunicațiilor electronice nr. 241-XVI din 15 noiembrie 2007, se pot stabili următoarele cinci obiective specifice de reglementare care trebuie să stea la baza intervenției de reglementare a ANRCETI la implementarea portabilității numerelor:

1) asigurarea drepturilor utilizatorilor finali la libera alegere a furnizorilor de servicii publice de telefonie;

2) dezvoltarea concurenței în sectorul comunicațiilor electronice;

3) implementarea noilor servicii la tarife accesibile;

4) micșorarea diferențelor dintre tarifele pentru convorbirile în rețea și cele pentru convorbirile în afara rețelei;

5) încurajarea investițiilor eficiente în infrastructură.

IV. ACȚIUNILE CE URMEAZĂ A FI ÎNȚEPRINSE

24. Realizarea Programului implică întreprinderea următoarelor acțiuni:

1) elaborarea și aprobarea Regulamentului privind portabilitatea numerelor în Republica Moldova;

2) elaborarea și aprobarea procedurii de organizare și desfășurare a concursului, a principiilor și criteriilor de selectare a unei/unor entități care va realiza și/sau administra baza de date centralizată pentru implementarea portabilității numerelor în rețelele de telefonie mobilă și fixă;

3) organizarea și desfășurarea concursului de selectare a unei/unor entități care va realiza și/sau administra baza de date centralizată;

4) operarea modificărilor necesare în rețelele de telefonie mobilă și fixă pentru implementarea portabilității numerelor și a serviciului de informare a utilizatorilor finali;

5) realizarea bazei de date centralizate;

6) lansarea testărilor în scopul implementării portabilității numerelor în rețelele de telefonie mobilă și fixă;

7) implementarea portabilității numerelor în rețelele de telefonie mobilă și fixă;

8) monitorizarea implementării portabilității numerelor.

25. Elaborarea și aprobarea Regulamentului privind portabilitatea numerelor în Republica Moldova. Regulamentul privind portabilitatea numerelor în Republica Moldova va fi elaborat ținându-se cont de recomandările internaționale și comunitare și în consultare cu experți internaționali în mod armonizat la nivel național și va include: metoda de rutare, principii, termene și condiții de taxare a portabilității numerelor, metode și principii de furnizare, principii și condiții de furnizare și sistare a serviciului de portare, cerințe de informare a utilizatorilor finali etc.

26. Elaborarea și aprobarea procedurii de organizare și desfășurare a concursului, a principiilor și criteriilor de selectare a unei/unor entități care va realiza și/sau administra baza de date centralizată pentru implementarea portabilității numerelor în rețelele de telefonie mobilă și fixă. Implementarea și managementul portabilității numerelor se realizează prin utilizarea unui sistem informatic – Baza de date centralizată (BDC) care include resursele software, hardware și de comunicații adecvate. Reieșind din complexitatea bazei de date centralizate și având în vedere că furnizorii trebuie să dețină informația necesară și corectă în vederea actualizării informațiilor de rutare, entitatea, după caz, entitățile care vor realiza, după caz, vor administra această bază urmează să fie independente și selectate prin concurs. Procedura de organizare și desfășurare a concursului, a principiilor și criteriilor de selectare a unei/unor entități care va realiza și/

sau administra baza de date centralizată vor fi elaborate ținând cont de recomandările și standardele organismelor internaționale și comunitare în mod armonizat la nivel național. Criteriile de bază de selectare a câștigătorului concursului vor fi: experiența în acest domeniu, costuri mai mici solicitate pentru activitățile determinate de realizare și administrare a bazei de date, alte criterii specifice bazei de date.

27. Organizarea și desfășurarea concursului de selectare a unei/unor entități independente pentru realizarea și/sau administrarea bazei de date centralizate. Organizarea și desfășurarea concursului de selectare a unei/unor entități independente pentru realizarea și/sau administrarea bazei de date centralizate se va efectua în strictă conformitate cu procedura de organizare și desfășurare a concursului, a principiilor și criteriilor de selectare a unei/unor entități care va realiza și/sau administra baza de date centralizată pentru implementarea portabilității numerelor în rețelele de telefonie mobilă și fixă, elaborate în acest sens cu respectarea principiului transparenței, echității și obiectivității.

28. Realizarea bazei de date centralizate. Entitatea/entitățile selectate în bază de concurs vor asigura crearea și implementarea bazei de date centralizate, operarea, administrarea și întreținerea acesteia pentru implementarea portabilității numerelor în conformitate cu Regulamentul de organizare, operare, administrare și întreținere a bazei de date centralizate, care va fi parte componentă a condițiilor tehnice și comerciale. Condițiile tehnice și comerciale de implementare a portabilității numerelor vor fi elaborate de către operatorul bazei de date centralizate, în coordonare cu furnizorii de rețele și servicii publice de telefonie fixă și mobilă și aprobate de către ANRCETI. Baza de date centralizată va fi realizată astfel încât să fie asigurate cerințele de funcționare ale acesteia, de securitate și protecție a datelor cu caracter personal, de acces a utilizatorilor și a unor autorități autorizate în acest sens etc., la informațiile stabilite în condițiile tehnice și comerciale.

29. Operarea modificărilor necesare în rețelele de telefonie mobilă și fixă pentru implementarea portabilității numerelor și a serviciului de informare a utilizatorilor finali. Portarea numerelor se realizează prin introducerea soluțiilor tehnice, operaționale și administrative necesare funcționării portabilității numerelor sau modificării soluției de implementare a portabilității. În funcție de arhitectura și mărimea rețelei, implementarea portabilității numerelor poate necesita modificări ale rețelei (comutatoare, platforme de rețea inteligentă, sistem de semnalizare, rețea de date), realizarea interoperabilității cu serviciile existente, modificări ale sistemelor de operare, modificări ale procedurilor de lucru interne și ale metodelor de operare etc. Informarea utilizatorilor privind portarea numerelor se va realiza de către furnizori prin punerea la dispoziția utilizatorilor finali, la solicitarea acestora, cu titlu gratuit, a informațiilor detaliate, clare și actualizate cu privire la serviciul de portabilitate a numerelor, inclusiv referitoare la tarifele practicate pentru furnizarea acestui serviciu și pentru apelurile realizate către numerele portate, atât în scris, cât și prin apelarea unui serviciu de relații cu utilizatorii, disponibil cel puțin 8 ore pe zi.

30. Lansarea testărilor în scopul implementării portabilității numerelor în rețelele de telefonie mobilă și fixă. După efectuarea modificărilor necesare în rețelele de comunicații electronice urmează să se efectueze testări interne și de interoperabilitate cu alți furnizori, testări pentru verificarea conectării și schimbului de informații între baza de date centralizată și utilizatori.

31. Implementarea portabilității numerelor în rețelele de telefonie mobilă și fixă. După efectuarea testărilor, a operării la necesitate a modificărilor suplimentare în rețea și, după caz, a modificărilor condițiilor tehnice și comerciale speciale de implementare a portabilității, va fi inițiată procedura de realizare a portării în baza cererii depuse de utilizator și a contractelor semnate între

furnizor și utilizator cu respectarea condițiilor tehnice și comerciale speciale de implementare a portabilității și a regulamentului privind portabilitatea numerelor în Republica Moldova.

V. ETAPELE ȘI TERMENELE DE IMPLEMENTARE

32. Implementarea portabilității numerelor se va realiza în 3 etape principale:

I. Pregătirea procesului de implementare a portabilității numerelor: *sfârșitul anului 2011*

II. Implementarea portabilității în rețelele de telefonie mobilă: *sfârșitul anului 2012*

III. Implementarea portabilității în rețelele de telefonie fixă: *sfârșitul anului 2013*

33. La I etapă vor fi realizate următoarele acțiuni:

1) Elaborarea și aprobarea Regulamentului privind portabilitatea numerelor în Republica Moldova.

2) Elaborarea și aprobarea procedurii de organizare și desfășurare a concursului, a principiilor și criteriilor de selectare a unei/unor entități care va realiza și/sau administra baza de date centralizată pentru implementarea portabilității numerelor în rețelele de telefonie mobilă și fixă.

3) Organizarea și desfășurarea concursului de selectare a entității/entităților care va realiza și/sau administra baza de date centralizată.

34. La etapa II vor fi realizate următoarele acțiuni:

1) Realizarea bazei de date centralizate pentru rețelele mobile.

2) Operarea modificărilor necesare în rețelele de telefonie mobilă.

3) Lansarea testărilor în rețelele de telefonie mobilă.

4) Implementarea portabilității numerelor în rețelele de telefonie mobilă.

35. La etapă III vor fi realizate următoarele acțiuni:

1) Realizarea bazei de date centralizate pentru rețelele fixe.

2) Operarea modificărilor în rețelele de telefonie fixă.

3) Lansarea testărilor în rețelele de telefonie fixă.

4) Implementarea portabilității numerelor în rețelele de telefonie fixă.

VI. RESPONSABILII PENTRU IMPLEMENTARE

36. Responsabili pentru realizarea I etape este ANRCETI în colaborare cu reprezentanți ai furnizorilor de servicii publice de telefonie care dețin licențe de utilizare a resurselor de numerotare și care au asignat utilizatorilor finali numere prevăzute pentru portare, cu experți de competență respectivă antrenați în acest scop, cu alte persoane interesate.

37. Responsabili pentru realizarea etapelor II și III sînt furnizorii de rețele și servicii publice de comunicații electronice care realizează portarea numerelor. Pentru realizarea bazei de date centralizate responsabil este entitatea/entitățile selectate, în bază de concurs, pentru realizarea și administrarea bazei de date centralizate.

38. Pentru implementarea portabilității numerelor, ANRCETI și furnizorii vor derula o campanie de informare a utilizatorilor de telefonie privind portabilitatea numerelor și vor realiza o serie de ghiduri de informare a utilizatorilor.

39. La toate etapele de implementare a portabilității numerelor se va realiza monitorizarea și controlul implementării portabilității de către ANRCETI și Grupul de lucru creat în acest sens.

VII. ESTIMAREA GENERALĂ A COSTURILOR

40. Implementarea portabilității numerelor generează costuri suplimentare, costuri care sînt suportate de furnizorii de rețele și servicii publice de comunicații electronice. Un furnizor poate recupera total, după caz parțial din aceste costuri de la alți furnizori, în funcție de rolul pe care îl are în procesul de portare, sau de la utilizatorii finali.

41. În vederea stabilirii modalităților de decontare a costurilor între furnizori sînt analizate, pe scurt, principalele categorii de costuri determinate de implementarea portabilității numerelor și sînt stabilite principiile de recuperare

a acestor costuri.

1) Costurile de implementare în rețea a serviciului de portabilitate a numerelor. Costurile de implementare, nerecurente reflectă toate activitățile (dezvoltare de soluții, implementare efectivă, testare inițială, instruirea personalului etc.) care se desfășoară pentru introducerea soluțiilor tehnice, operaționale și administrative necesare funcționării portabilității numerelor sau modificării soluției de implementare a portabilității. În funcție de arhitectura și mărimea rețelei, implementarea portabilității numerelor poate necesita modificări ale rețelei (comutatoare, platforme de rețea inteligentă, sistem de semnalizare, rețea de date), realizarea interoperabilității cu serviciile existente, modificări ale sistemelor de operare, modificări ale procedurilor de lucru interne și ale metodelor de operare, testare inițială (teste interne și teste de interoperabilitate cu alți furnizori) etc. Aceste costuri vor fi suportate de fiecare furnizor de rețele și de servicii publice de comunicații electronice care are obligația de a implementa portabilitatea numerelor. Potrivit studiului efectuat de către ANRCETI, costurile de implementare în rețea a serviciului de portabilitate a numerelor diferă de la țară la țară, de la furnizor la furnizor și, de regulă, constituie circa un milion de Euro.

2) Costurile de implementare, administrare, operare și întreținere a bazei de date centralizate. Au fost identificate două subcategorii de costuri:

a) costurile de achiziționare a bazei de date centralizate și a echipamentelor necesare, cu instalarea și testarea acestora. Realizarea bazei de date centralizate poate fi finanțată, după caz, din resursele proprii ale entității selectate prin concurs pentru realizarea bazei de date centralizate, fonduri de investiții ale donatorilor externi, alte surse permise de legislația în vigoare. Suma investițiilor necesare pentru crearea bazei de date centralizate va fi stabilită în cadrul concursului;

b) costurile de administrare, operare și întreținere a bazei de date centralizate. Modul de finanțare a acestor costuri vor fi stabilite odată cu desemnarea administratorului bazei de date centralizate. Fiecare furnizor care inițiază apeluri va suporta costurile interfețelor cu baza de date centralizată. Costurile de administrare, operare și întreținere a bazei de date centralizate vor fi stabilite în cadrul concursului.

3) Costurile de portare pentru fiecare număr. Costurile de portare pentru fiecare număr reflectă activitățile tehnice, operaționale și administrative care sînt efectuate pentru fiecare cerere de portare. Acestea includ costurile generate de activitățile tehnice (realizarea portării numărului respectiv), operaționale și administrative, precum și costurile legate de actualizarea bazelor de date locale utilizate și a bazei de date centralizate. Furnizorii înregistrează costuri de portare pentru fiecare număr. Principiile de recuperare a acestor costuri, precum și nivelul maxim al tarifului de portare vor fi stabilite în condiții tehnice și comerciale de implementare a portabilității. Costurile de portare pentru fiecare număr variază de la țară la țară. Spre exemplu, în țările membre CEPT aceste costuri variază de la 5 la 47 Euro, care pot fi achitate atît de abonați, cît și de furnizori.

4) Costurile de rutare a apelului către un număr portat. Costurile de rutare a apelurilor reflectă resursele suplimentare de rețea (comutatoare, transmisiuni, semnalizare, interogare a bazelor de date locale și a bazei de date centralizate) utilizate pentru rutarea apelurilor către numerele portate. Aceste costuri sînt suplimentare celor asociate în mod normal cu apelul către un număr neportat sau în lipsa implementării portabilității. Există două principale categorii de astfel de costuri suplimentare:

a) costuri suplimentare de rutare, asociate cu transportarea unui apel de la o rețea intermediară (de regulă, rețeaua donatoare inițială) către rețeaua de terminare a apelului respectiv;

b) costuri de accesare a bazei de date operaționale

care, de regulă, sînt asociate cu utilizarea metodei de rutare All Call Query (ACQ) și implică accesarea bazei de date în vederea procesării unui apel. Aceste costuri sînt suportate de către furnizori.

42. Tarifarea utilizatorilor finali/abonaților. Avînd în vedere că furnizorul donator își poate recupera costurile de portare a unui număr de la furnizorul acceptor, furnizorul donor nu va factura abonatul pentru activitățile de portare a numărului. În schimb, furnizorul acceptor va suporta integral costurile interne determinate de portarea numărului. Furnizorul acceptor poate transfera abonatului o parte din aceste costuri, cu respectarea condiției ca aceste tarife să fie accesibile. În cazul în care ANRCETI va constata că tarifele percepute utilizatorilor finali nu sînt accesibile, va impune obligații specifice pentru ca sumele datorate de abonați pentru acest serviciu să fie accesibile.

43. Există două opțiuni de tarifare a utilizatorilor finali pentru apelurile către un număr portat:

1) tarifarea în funcție de numerotare – în acest caz, tariful va rămîne neschimbat în urma portării numărului (ca și cînd numărul nu ar fi fost portat);

2) tarifarea în funcție de rețea – tariful datorat de utilizatorul final care inițiază apelul se va modifica la nivelul tarifului către rețeaua furnizorului acceptor.

44. Schimbarea furnizorului poate implica și schimbarea echipamentului terminal utilizat de abonat (de exemplu, la portarea unui număr de la un furnizor care utilizează tehnologia GSM la un furnizor care utilizează tehnologia CDMA, de la tehnologia PSTN la tehnologia IP etc.). La depunerea cererii de portare, furnizorul acceptor va informa abonatul privind configurația și tipul echipamentelor terminale ce vor putea fi utilizate pentru furnizarea serviciului, în urma portării, iar cheltuielile pentru schimbarea echipamentului terminal vor fi suportate de abonat sau, după caz, de furnizorul acceptor.

45. Impunerea unor obligații care să asigure transparența tarifelor apelurilor către numerele portate, precum și a unor tarife maxime pentru schimbarea furnizorului, reprezintă instrumente de reglementare pentru asigurarea succesului portabilității numerelor.

VIII. REZULTATELE SCONTATE

46. Implementarea portabilității numerelor în unele state membre ale UE și în SUA a contribuit la îmbunătățirea serviciilor (în unele cazuri furnizorii au venit cu oferte tentante pentru a-și menține utilizatorii), numerele care au fost portate nu au reprezentat un procent semnificativ din totalul numerelor de telefon. Numărul de abonați care au ales să-și schimbe furnizorul de servicii de telefonie, păstrîndu-și același număr de telefon diferă de la țară la țară dar care în mare parte nu a depășit 10%.

47. Implementarea portabilității numerelor ține, în primul rînd, de beneficiile utilizatorilor pe care furnizorii încearcă să-i atragă sau să-i mențină prin oferte mai avantajoase, calitate mai bună a serviciilor și tarife mai mici și apoi în numărul de portări care au loc.

48. Portabilitatea numerelor de telefon va înlătura temerile utilizatorilor de pierdere a numărului de telefon și de eventuale probleme legate de schimbarea acestuia.

49. În rezultatul studiului realizat, unele companii internaționale au concluzionat că portabilitatea numerelor de telefon poate aduce beneficii importante atât utilizatorilor, care pot beneficia de noi oferte fără a renunța la datele sale de contact, cît și pentru furnizori care își pot crește cota de piață.

50. Implementarea portabilității înlătură și o barieră importantă în calea dezvoltării concurenței în sectorul comunicațiilor electronice și este de așteptat ca presiunea concurențială suplimentară pe care o creează disponibilitatea portabilității să determine furnizorii să depună eforturi suplimentare pentru menținerea utilizatorilor/abonaților prin programe de fidelizare tot mai convingătoare și să ofere servicii tot mai atractive și condiții de furnizare pe înțelesul tuturor utilizatorilor pentru a atrage noi utilizatori. De aceea,

succesul portabilității va fi reflectat și de eforturile pe care le vor face furnizorii pentru a-și păstra abonații și numerele acestora, nu numai de quantumul numerelor de telefon care vor părăsi rețelele originare.

51. Pe termen lung, portabilitatea ar putea conduce la micșorarea diferențelor dintre tarifele pentru convorbirile în rețea și cele pentru convorbirile în afara rețelei.

52. Implementarea portabilității va contribui la realizarea de către Republica Moldova a angajamentelor naționale și internaționale asumate în contextul obiectivelor strategice în domeniul asigurării drepturilor omului, cu accent prioritar asupra dreptului utilizatorului final la libera alegere a furnizorului de servicii publice de telefonie.

IX. INDICATORII DE PROGRES ȘI PERFORMANȚĂ

53. În procesul de monitorizare vor fi utilizați următorii indicatori de progres și performanță:

- 1) creșterea concurenței;
- 2) reducerea costurilor de schimbare a furnizorilor;
- 3) lansarea de noi programe de fidelizare tot mai convingătoare și la prețuri accesibile pentru utilizatori;
- 4) creșterea calității serviciilor;
- 5) sporirea gradului de satisfacție a utilizatorilor privind serviciile de comunicații electronice, cu accent prioritar asupra asigurării libertății în alegere a furnizorului de servicii publice de telefonie;
- 6) sporirea volumului de investiții în sector;
- 7) reducerea tarifelor pentru convorbirile în afara rețelei;

8) sporirea gradului de informare a populației privind furnizarea serviciului de portabilitate a numerelor, inclusiv referitor la tarifele practicate pentru furnizarea acestui serviciu și pentru apelurile realizate către numerele portate;

9) asigurarea portării și activării numărului în termen maxim de o zi lucrătoare de la data încheierii acordului privind portarea numărului la un nou furnizor;

10) evoluția (dinamica) numerelor portate.

X. PROCEDURILE DE RAPORTARE ȘI EVALUARE

54. Procesul de implementare a Programului va fi însoțit de monitorizarea permanentă a realizării acțiunilor propuse și a rezultatelor obținute pentru ca, în caz de necesitate, să fie operate modificările de rigoare în politicile publice promovate de Guvern în contextul acestui Program.

55. Programul oferă un cadru realist de implementare, condiționat de dezvoltarea capacităților furnizorilor necesare, de colaborarea furnizorilor cu ANRCETI, de disponibilitatea resurselor financiare ale furnizorilor, precum și ale donatorilor externi pentru susținerea Programului.

56. Trimestrial, în baza informațiilor furnizorilor responsabili de implementarea portabilității, Grupul de lucru va elabora rapoarte de monitorizare care vor fi prezentate ANRCETI și publicate ulterior pe pagina web a acesteia. Rapoartele vor include analiza progresului în implementare a Programului, dificultățile întîmpinate și modalități de depășire a problemelor apărute.

57. Monitorizarea va permite analiza rezultatelor reale comparativ cu cele scontate și se va efectua cu regularitate de către Grupul de lucru în baza indicatorilor de monitorizare, atât cantitativi, cît și calitativi, stabiliți pentru fiecare acțiune propusă. Monitorizarea va estima relevanța, eficiența și eficacitatea Programului.

58. Evaluarea se va axa pe impactul Programului și se va efectua o dată, la sfîrșitul Programului. Evaluarea va estima impactul Programului asupra obiectivelor specifice. În toate cazurile se vor utiliza indicatori care măsoară evoluția Programului în timp, în raport cu criteriile stabilite.

59. Raportul de evaluare, elaborat de către ANRCETI și făcut public pe pagina web a acesteia va conține atît analiza performanței în realizarea acțiunilor, cît și a efectului acțiunilor din Program asupra sectorului în ansamblu. În procesul de monitorizare și pe durata evaluării, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor va oferi suportul necesar pentru evaluarea impactului prezentului Program.

Acte ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare**919 HOTĂRÎRE**

**cu privire la confirmarea Ordinului Președintelui
Comisiei Naționale a Pieței Financiare
cu privire la repartizarea atribuțiilor funcționale
de activitate membrilor Consiliului de administrație**

În temeiul art.25 alin.(1) lit.d) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS),

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

1. Se confirmă Ordinul Președintelui Comisiei Naționale a Pieței Financiare cu privire la repartizarea atribuțiilor

funcționale de activitate membrilor Consiliului de administrație.

2. Se abrogă Hotărîrea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.51/1 din 15.10.2007 „Privind confirmarea Ordinului Președintelui Comisiei Naționale a Pieței Financiare cu privire la repartizarea atribuțiilor funcționale de activitate ale membrilor Consiliului de administrație”.

3. Prezenta hotărîre intră în vigoare din data publicării.

**PREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE**

Mihail CIBOTARU

Nr. 28/1. Chișinău, 15 iulie 2011.

920 ORDONANȚĂ

**cu privire la modificarea Ordonanței
Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare
nr. 21/4-O din 20.05.2004**

În temeiul, art. 1 alin. (1), art. 3, art. 8 lit. b), art. 20 alin. (1), art. 21 alin. (2), art. 22 alin. (3) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare”¹,

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
DECIDE:**

1. Ordonanța Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare

nr. 21/4-O din 20.05.2004 „Cu privire la blocarea conturilor personale ale posesorilor pachetelor de control în registrul acționarilor unor emitenți”² se modifică după cum urmează: „din pct. 1 se exclude textul „ SRL „Chimia în Gospodărie”, SA de comerț „Bucovina”, 80””.

2. Prezenta ordonanță intră în vigoare la data adoptării.

**PREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE**

Mihail CIBOTARU

Nr. 27/1-O. Chișinău, 13 iulie 2011.

¹ Republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS.

² Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr.88-90, art.203.

Acte ale Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare**921 HOTĂRÎRE**
cu privire la reacreditarea
Universității de Stat din Republica Moldova

În temeiul art. 97 lit. e) și f) din Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259-XV din 15 iulie 2004 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 125-129 din 30 iulie 2004, art.663), cu modificările și completările ulterioare, punctelor 27-29 din Regulamentul privind activitatea comisiilor specializate de evaluare a organizațiilor din sfera științei și inovării, aprobat prin Hotărîrea nr.AC-03/1 din 27 mai 2010, ținînd cont de rezultatele evaluării Universității de Stat din Moldova, prezentate de către Comisia specializată de evaluare a organizațiilor din sfera științei și inovării, Comisia de acreditare a organizațiilor din sfera științei și inovării a Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare

HOTĂRĂȘTE:

1. Se reacreditează Universitatea de Stat din Moldova pe profilurile de cercetare:

- *Științe matematice: aspecte teoretice și aplicative;*
- *Probleme actuale în domeniul informaticii și al științelor economice;*
- *Fizica și ingineria materialelor, nanostructurilor și a dispozitivelor;*
- *Chimia materialelor și tehnologii nonpoluante;*
- *Biodiversitatea și utilizarea rațională a bioresurselor în asigurarea securității biologice;*
- *Lingvistica teoretică și aplicativă; istoria și teoria literaturii;*
- *Unitate și diversitate istorico-culturală în procesele civilizatorii;*
- *Științe sociale, politice și demografice – suport în*

dezvoltarea societății contemporane;

- *Dreptul național și sistemul judecătoresc racordate la standardele internaționale;*
- *Științele educației și psihologia în modernizarea învățămîntului național;*
- 2. *Se apreciază performanța profilurilor de cercetare:*
  - *Științe matematice: aspecte teoretice și aplicative - bine;*
  - *Probleme actuale în domeniul informaticii și al științelor economice - bine;*
  - *Fizica și ingineria materialelor, nanostructurilor și a dispozitivelor - bine;*
  - *Chimia materialelor și tehnologii nonpoluante - foarte bine;*
  - *Biodiversitatea și utilizarea rațională a bioresurselor în asigurarea securității biologice- bine;*
  - *Lingvistica teoretică și aplicativă; istoria și teoria literaturii - bine;*
  - *Unitate și diversitate istorico-culturală în procesele civilizatorii - bine;*
  - *Științe sociale, politice și demografice – suport în dezvoltarea societății contemporane- bine;*
  - *Dreptul național și sistemul judecătoresc racordate la standardele internaționale - bine;*
  - *Științele educației și psihologia în modernizarea învățămîntului național - bine;*
- 3. Se acordă Universității de Stat din Moldova calificativul - **organizație cu recunoaștere internațională (categoria A).**
- 4. Se eliberează Certificatul de acreditare seria P nr.044 Universității de Stat din Moldova.

PREȘEDINTELE CONSILIULUI
NAȚIONAL PENTRU ACREDITARE
ȘI ATESTARE, ACADEMICIAN

Secretar științific,
profesor universitar

Nr. AC-5/1. Chișinău, 1 iulie 2011.

Valeriu CANȚER

Gheorghe Gladchi

922 HOTĂRÎRE
cu privire la acreditarea Institutului de Cercetări
Științifice în Construcții „Incercom” Î.S.

În temeiul art. 97 lit. e) și f) din Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259-XV din 15 iulie 2004 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 125-129 din 30 iulie 2004, art.663), cu modificările și completările ulterioare, ținînd cont de rezultatele evaluării Institutului de Cercetări Științifice în Construcții „Incercom” Î.S., prezentate de către Comisia specializată de evaluare a organizațiilor din sfera științei și inovării, Comisia de acreditare a organizațiilor din sfera științei și inovării a Consiliului Național pentru

PREȘEDINTELE CONSILIULUI
NAȚIONAL PENTRU ACREDITARE
ȘI ATESTARE, ACADEMICIAN

Secretar științific,
profesor universitar

Nr. AC-5/2. Chișinău, 1 iulie 2011.

Acreditare și Atestare

HOTĂRĂȘTE:

1. Se acreditează Institutul de Cercetări Științifice în Construcții „Incercom” Î.S. pe profilul de cercetare:
  - *Siguranța construcțiilor, metrologia și standardizarea tehnologiilor în construcții.*
2. Se eliberează Certificatul de acreditare seria P nr.045 Institutului de Cercetări Științifice în Construcții „Incercom” Î.S.

Valeriu CANȚER

Gheorghe Gladchi

Acte ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului din Republica Moldova**923 DECIZIE**

cu privire la Concursul pentru suplinirea funcției de membru al Consiliului de Observatori al IPNA Compania „Teleradio-Moldova”, anunțat prin Decizia CCA nr. 72 din 18 mai 2011

La concursul nominalizat s-au înscris cinci solicitanți:

1. Ruslan BERZOI
2. Valeriu ȚURCANU
3. Larisa CĂLUGĂRU
4. Nadine GOGU
5. Alexandru LEANCA

În conformitate cu prevederile art. 56-59 ale Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006 (Monitorul Oficial nr. 131 din 18.08.2006), Deciziei CCA nr. 72 din 18 mai 2011, examinării actelor depuse, dezbaterilor publice și în temeiul rezultatelor votării deschise, **Consiliul Coordonator al Audiovizualului**

**PREȘEDINTELE
CONSILIULUI COORDONATOR
AL AUDIOVIZUALULUI**

Secretar

Nr. 98. Chișinău, 24 iunie 2011.

DECIDE:

Art. 1. Pentru suplinirea funcției de membru al Consiliului de Observatori al IPNA Compania „Teleradio-Moldova” se declară învingători:

1. Valeriu ȚURCANU
2. Larisa CĂLUGĂRU

Art. 2. Lista candidaturilor respective (două persoane) se propune Parlamentului Republicii Moldova pentru numirea în funcția de membru al CO al IPNA Compania „Teleradio-Moldova” (o persoană).

Art. 3. Prezenta decizie va fi publicată pe pagina web a CCA.

Marian POCAZNOI

Dorina Curnic

924 DECIZIE

cu privire la examinarea unor cereri prealabile

Prin cererea prealabilă din 3.06.2011, SC „TV-Comunicații Grup” SRL a solicitat Consiliului Coordonator al Audiovizualului anularea art. 2 al Deciziei CCA nr. 66 din 12.05.2011, prin care întreprinderea respectivă a fost sancționată pentru derogări de la prevederile legislației în vigoare.

Prin cererea prealabilă din 13.05.2011, „Știri Media Grup” SRL a solicitat Consiliului Coordonator al Audiovizualului „anularea Deciziei CCA nr. 65 din 21.04.2011 în partea ce ține de rezultatele concursului pentru utilizarea canalelor TV: TV 56 – Cahul, TV 45 – Căușeni, TV 47 – Hîncești, TV 42 – Orhei, TV 60 – Telenesti, TV 57 – Edineț; a frecvențelor radio: 91,0 MHz – Bălți, 88,7 MHz – Edineț, 104,6 MHz – Soroca, 101,2 MHz – Trifești, 100,1 MHz – Ungheni, 90,6 MHz – Cimișlia, 93,4 MHz – Fălești, 94,4 MHz – Telenesti, 88,4 MHz – Căușeni; și desemnarea „Știri Media Grup” SRL în calitate de cîștigător, cu eliberarea licențelor de emisie pentru canalele TV și frecvențele radio respective”.

Ca urmare a examinării publice a cererilor prealabile s-a constatat netemeinicia acestora.

În conformitate cu prevederile Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, Statutului CCA, aprobat prin Hotărîrea nr. 433-XVI din 28.12.2006 a Parlamentului

**PREȘEDINTELE
CONSILIULUI COORDONATOR
AL AUDIOVIZUALULUI**

Secretar

Nr. 104. Chișinău, 24 iunie 2011.

Republicii Moldova, și a Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10.02.2000, Consiliul Coordonator al Audiovizualului

DECIDE:

Art. 1. A respinge cererea prealabilă a SC „TV-Comunicații Grup” SRL privind anularea art. 2 al Deciziei CCA nr. 66 din 12.05.2011.

Art. 2. A nu admite cererea prealabilă a „Știri Media Grup” SRL privind anularea Deciziei CCA nr. 65 din 21.04.2011 în partea ce ține de rezultatele concursului pentru utilizarea canalelor TV: TV 56 – Cahul, TV 45 – Căușeni, TV 47 – Hîncești, TV 42 – Orhei, TV 60 – Telenesti, TV 57 – Edineț; a frecvențelor radio: 91,0 MHz – Bălți, 88,7 MHz – Edineț, 104,6 MHz – Soroca, 101,2 MHz – Trifești, 100,1 MHz – Ungheni, 90,6 MHz – Cimișlia, 93,4 MHz – Fălești, 94,4 MHz – Telenesti, 88,4 MHz – Căușeni; și desemnarea „Știri Media Grup” SRL în calitate de cîștigător, cu eliberarea licențelor de emisie pentru canalele TV și frecvențele radio respective.

Art. 3. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a CCA.

Marian POCAZNOI

Dorina Curnic